ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК



5 динара

БРОЈ 1305

31.12.1976. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXVII

СРЕЋНА НОВА ГОДИНА!

КОМПЛЕТАН СТРИП
КОМАНЧА
II ДЕО

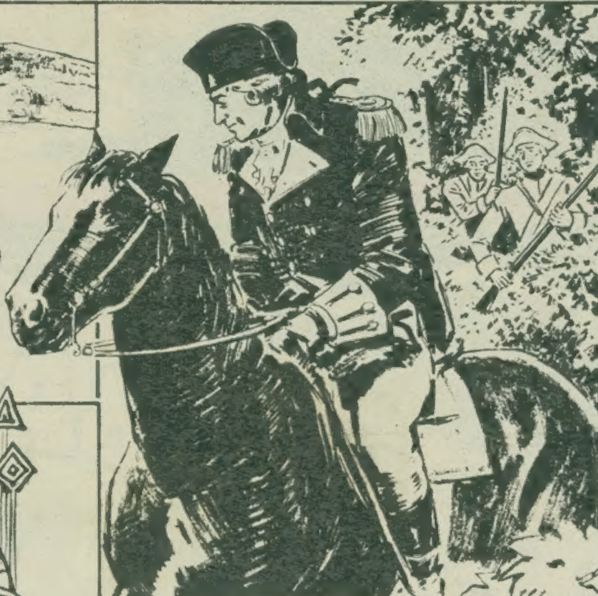
Ripley

Веровали или не!



КРАТЕРСКО ЈЕЗЕРО

У ОРЕГОНУ НАЈДУБЉЕ ЈЕ У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА: **580 МЕТАРА.**



БРИТАНСКИ ОФИЦИР

ЧИЈЕ ЈЕ СХВАТАЊЕ ЧАСТИ МОЖДА ИЗМЕНИЛО ТОК ИСТОРИЈЕ

МАЈОР **ПАТРИК ФЕРГУСОН**, ЗАПОВЕДНИК ЈЕДНОГ ОДРЕДА БРИТАНСКИХ СТРЕЛАЦА, ИМАО ЈЕ ПРИЛИКУ ДА СЕПТЕМБРА 1776. КОД БРЕНДИВАЈН КРИКА УБИЈЕ ГЕНЕРАЛА ЏОРЏА ВАШИНГТОНА, **АЛИ** ЈЕ СМАТРАО НЕЧАСНИМ ДА ПУЦА НА НЕПРИЈАТЕЉА КОЈИ МУ ЈЕ ОКРЕНУТ ЛЕЂИМА.



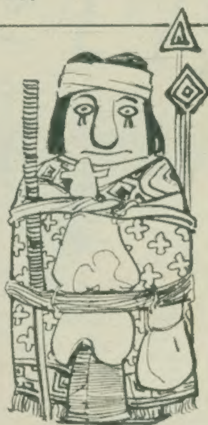
АЈКУЛЕ

МОГУ ДА НАМИРИШЕМ КРВ И НА РАСТОЈАЊУ ОД **400 МЕТАРА.**



ЖЕНА СТЕНОГРАФА

БИЛО ЈЕ У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА 1870. ГОДИНЕ СВЕГА **7.**



МУМИЈЕ

СТАРИХ ПЕРУВИЈАНАЦА БИЛЕ СУ УМОТАНЕ У ФИНО ПЛАТНО И ИМАЛЕ СУ **ЛАЖНУ ПЛАТНЕНУ ГЛАВУ ИСПУЊЕНУ ПАМУКОМ.**



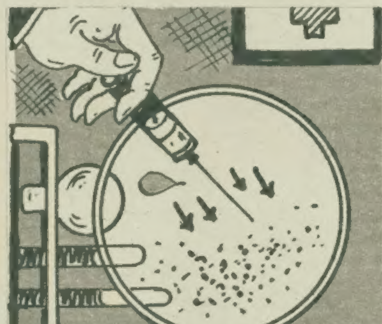
ОПАТИЈА У ОРВАЛУ

(БЕЛГИЈА)

ПОДИГНУТА У 11. ВЕКУ И РАЗОРЕНА ЗА ВРЕМЕ ФРАНЦУСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ ИЗГРАЂЕНА ЈЕ ПОНОВО ОД **МАТЕРИЈАЛА ОРИГИНАЛНЕ ГРАЂЕВИНЕ.**

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● стручњаци Светске организације за здравље недавно су објавили да је вариола (велике богиње) готово побеђена или ... бар. По њиховом мишљењу ова болест коју изазива вирус а преноси човек на човека биће ускоро само лоша успомена.



● тврди се да је Данска прва земља у којој је 16. марта 1792. године донет закон по коме се укида робовање Црнаца.

● Хавајска острва дају тридесет од сто светске производње ананаса. Међутим, последњих година овом земљишту недостаје гвожђе тако да плодови са свим не дозру. Због тога су



стручњаци препоручили воћарима ових крајева да земљу напајају кристалима сулфата гвожђа које ће добити на тај начин што ће старе аутомобилске каросерије ставити у огромне каде напуњене сумпорном киселином. Затим ће добијене кристале растворити у води и тим раствором прскати биљке. За већу површину земљишта потребна су три аутомобила дневно.

● Американци, који о свему воде статистику, утврдили су да у њиховом интимном животу аутомобил игра све важнију



улогу. Наиме, израчунали су да је 26 одсто бракова склопљено тако што је младић запросио своју девојку док су седели у аутомобилу.

● најдужа улица у Паризу је Улица Важирар. Дугачка је четири километара и 490 метара.



● прво вештачко цвеће направио је 1743. годин француски ботаничар Сеген од пергамента, чауре свилене бубе и папира.



● лик немачке доге нађен је на једном новчићу који потиче из 36. године пре наше ере. Догу су још звали „Аполон паса" а немачки канцелар Бизмарк увек је са собом водио једну догу.



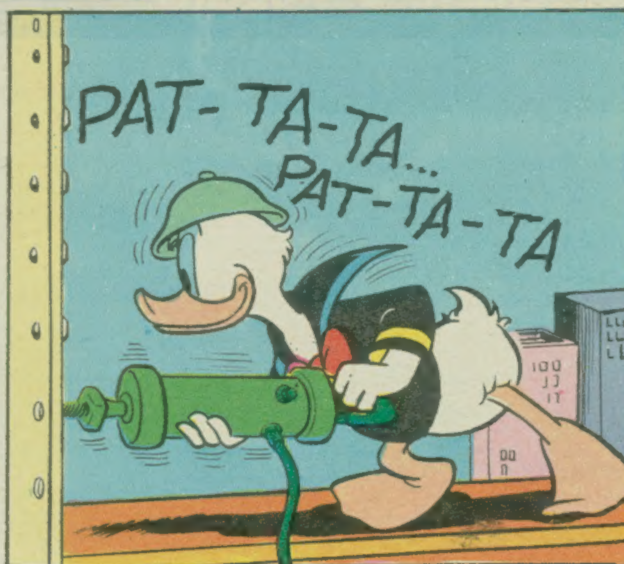
● прву новинску вест преко поште послао је енглески новинар ЏулијусРојтер када је јавио о победи Француза над Аустријанцима 4. јуна 1859. године.Ројтер је касније основао данас познату истоимену новинску агенцију.



● мачка има веома широк гласовни дијапазон: њене гласне жице испуштају до шездесет различитих тонова.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК



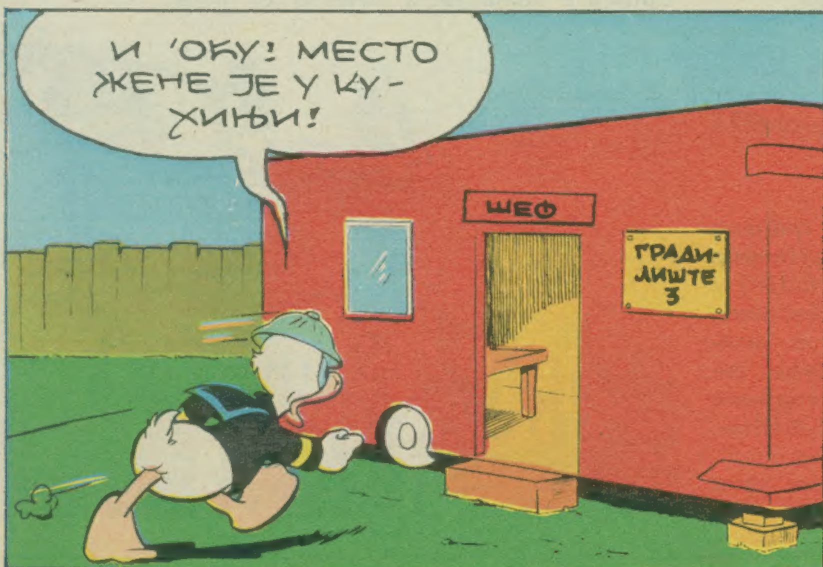














ТОПОВИ ЗА СР

Железнички приправник Тодосије Јовановић отпуштен је из службе зато што се — оженио! Али, ово се догодило пре 66 година...

Под насловом „Са Баре Венеције“ донео је „Нови београдски дневник“ 24. августа 1884. године следећу репортажу:

„... Све се то слегло да види полазак српске железнице. У белој зори почеле су шиштати машине а народ је јатомице летео на станицу. Привремена станица била је лепо окићена и удешена разним амблемима а испод њих стајали су натписи: Београд, Лапово, Алексинац, Ниш ...

Тачно у осам сати локомотиве су закачиле вагоне и гости су почели да улазе у њих. Око 200 путника сместило се у 18 вагона. Композицију су вукле две локомотиве, свака по девет вагона. Када су се локомотиве упутиле вагонима, војна музика је свирала из првог воза, а топови су пуцали. Свет је радосно поздрављао путујуће госте и желео им срећан пут.“

СВЕ ПО ЗАКОНУ

Био је четвртак, 23. август, пре 92 године. Воз је из Београда пошао у 8.35, а долазак на прву станицу, Топчидер, био је предвиђен за 8.47 минута. Даље су се ређале станице: Рипањ, Раља, Влашко Поље, Међулужје, Кусадак, Паланка, Велика Плана, Лапово, Багрдан, Јагодина (данас Светозарево), Ћуприја, Параћин, Сикирица, Сталаћ, Ђунис, Алексинац, Грејач и Ниш, где је после пређених 244 километра воз стигао у 18 часова и 23 минута.

О томе какви су требали да буду железнички службеници писало је у „Железничко-полицијском закону“: „Железничко-полицијски службеници дужни су се понашати према публици уљудно, достојно и предусретљиво, а нарочито уздржавати се од сваког господарења и суровог предусретања.“ ...

Следећи члан је прописивао: „Сваки чиновник који је позван да врши железничко-полицијску службу мора бити најмање 21 годину стар, да је доброг владања, а мора знати лепо читати и писати ...“

У „Железничко-полицијском закону“ говорило се и о казнама предвиђеним за немаран однос према железници. Тако је у једном члану речено: „Ко намерно сам браник на железничкој прузи отвори у жељи да сам или колима, коњем, стадом или стоком пређе преко пруге, казниће се новчано по 63. члану закона до 50 динара, односно затвором до три месеца по члану казненог закона ...“

ВОЗОМ НА ИЗЛЕТ

По угледу на друге европске градове, 5. априла 1885. године уведен је од Београда до Топчидера први излетнички воз у Србији.

Тог дана, у недељу, већ после шест часова, почели су да пристижу први путници-излетници на београдску железничку станицу: трговци, пекари, абаџије, кафеџије и понеки трговачки помоћник ... У свечаном оделу, долазиле су и целе породице, као да иду у неку званичну посету. На челу породице корачао је отац носећи у руци балон вина, за њим деца и на крају жена са корпом пуном хране и ђаконија ...

На перону испред првог шетног воза врло је живо и свечано. Тачно на време четири путничка вагона са седамдесет путника кренула су са београдске станице. Полазак воза био је објављен продорном писком, а локомотива се готово није ни видела од паре.

Следећи писак локомотиве објавио је да воз улази у Топчидерску станицу. Отправник у ставу мирно поздравља долазак воза, а блех-музика из Белог Потока свира марш. Испред саме станице прави вашар: печена јагњад и прасад, пуне лицидерске тезге, пића и напици ...

ГДЕ САМ ЈА ОВО?

Забележено је да се први железнички удес догодио 23. априла 1889. године, када је у станици Грејач искочио из шина путнички воз на прузи Београд—Ниш. Два лица су повређена.

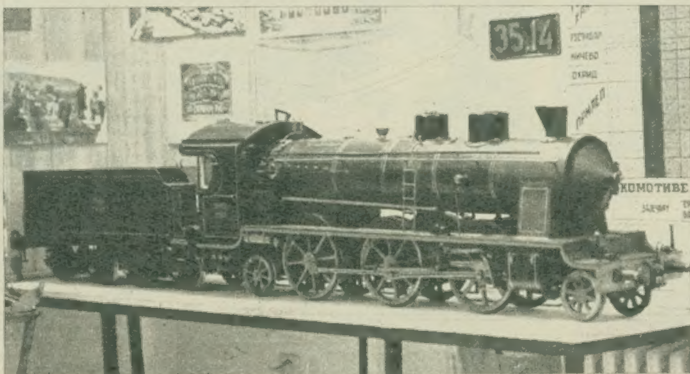
Железничке новине „Српски железничар“ 5. 12. 1910. године донеле су под насловом НЕКА СЕ ЗНА следеће:

„Двадесет четвртог овог месеца десио се удес на Сењској прузи и зна се да има два мртва а четири тешко



НЕЗАОБИЛАЗНО ЛАПОВО

Свега три године после поласка првог воза у Србији, пуштена је у саобраћај и пруга Лапово — Крагујевац. То је истовремено била и прва наша пруга коју је трасирало и градило домаће предузеће. Полазак првог воза из Крагујевца 1887. године овековечен је и на овој фотографији.



ЛЕТЕЋИ БЕОГРАЂАНИН

Парна локомотива серије ЈДЖ 01-020 грађена је од 1912. године па даље, по нарочитим захтевима за потребе Српских државних железница (СДЖ) у фабрици локомотива »Schwarzkopff« из Берлина. Занимљиво је да је овај тип локомотиве под називом »хиљадарка«, с добром аеродинамичном линијом, посебним пречистачем за воду и воденом пумпом, познат и као »ЛЕТЕЋИ БЕОГРАЂАНИН«. На прузи Београд — Загреб 1937. године, на пробним вожњама, постигао је брзину од 122, а сама локомотива и 146 километара на час.

ИЗ МИЛАНОВЦА У БОСНУ

Железничка станица Горњи Милановац приликом пуштања у саобраћај новоизграђене пруге Чачак — Горњи Милановац 1920. године. На овај начин Горњи Милановац је спојен пругом узаног колосека са Београдом и Чачком, и даље прено Ужица са Вишеградом.



ТИМ ЗА УСПОМЕНУ

Особље једне од железничких ложионица у Србији с краја 19. и почетка 20. века.



...РЕЂАН ПУТ

рањена службеника. Чијом се кривицом овај удес догодио, то ће рећи одређена комисије, која је већ на лицу места, када ово пишемо... Напомињемо, само знања ради, да је на тој пруз[и] као надзорник г. Хуго Монај, коме је пре неколико дана комисија радила за злоупотребе и да је приликом тога кажњен само са 15 дана плате. Колико смо сазнали, постојало је наређење да се он отпусти, али он је још у служби. Извесна га лица штите. Интересантна је ствар да се ниједа[н] од ВЕЋЕГ из дирекције није потрудио да изађе на лице места. Одиста штета."

И друга вест:

„Тодосије Јовановић, приправник из Влашког Поља отпуштен је из железничке службе зато што се као приправник оженио противно закону. Предмет овог службеника решио је железнички одбор јер по члану 43. Закона о уређењу дирекције у железничкој служби не може као ОЖЕЊЕН бити нијадан приправник: званичнички, чиновнички магацински ни саобраћајни.“

Ако је воз ишао тачно по сатници, од Београда до Ниша путовало се око девет часова. За то време путници су у вагонима склапали познанства, делили храну коју су понели на пут и путовали као једна породица.

Наравно, на железници су се дешавали занимљиви догађаји.

Тако је полицајац Мита Лазаревић путовао из Београда за Ниш. Како је дошао касније на станицу, у вагонима није било више места ни за стајање а камоли за седење. Зато је Мика, да би дошао до места, ушао у последњи вагон и повикао:

— Где сте навалили? Хајде, излазите из овог вагона, у квару је и не иде за Ниш.

Како је Мита био у униформи, путници му поверовaше и изађоше из вагона, а он се раскомоти, легне и заспи. Када се после извесног времена пробудио, погледа кроз прозор и види да се још налази на београдској железничкој станици. Брзо устане, отвори прозор и онако бунован упита једног железничког службеника, који је туда пролазио:

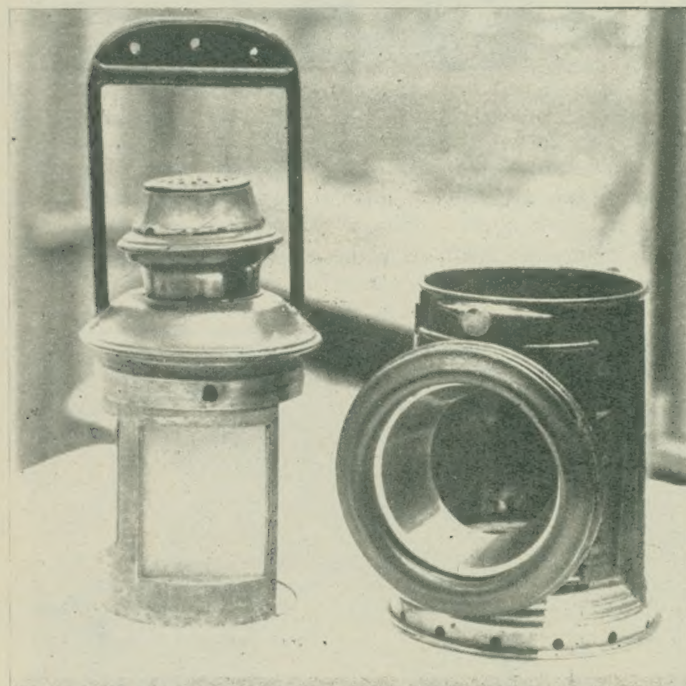
— Где сам ја ово?

— У Београду.

— Како у Београду? Зар ово није нишки воз?

— Па, био је, али дође неки полицајац и рече како је овај вагон у квару, не путује, те га ми откачисмо од композиције.

(Подаци из Железничког музеја у Београду)



СКУПЉА ОД АУТОМОБИЛА

Ову светиљку француске производње користио је отправник возова на Српским државним железницама осамдесетих година прошлог века. Неки колекционари из Беча нудили су за њу толико новаца за који би могао да се купи један нов аутомобил.

ТРУБА ЗА МАГЛУ

Већа труба, позната под именом маглењак, служила је пружном особљу, које је контролисало безбедност пруге, да звуком обавести и упозори возачко особље или пастире на опасност, нарочито ако воз наилази на део пруге који је под маглом... Зато се та труба и називала маглењак.

Мању трубу користили су отправници возова за давање знака машиновођи да воз може да крене.



КАКО СЕ НЕКАД СЛАВИЛО ЛЕТО

БАКЉЕ ЗА НАЈДУЖИ ДАН

Лиле, машале, палалије или ломбадија биле су нарочите врсте бакљи које су ношене преко поља почетком лета, кад је дан најдужи. Овај обичај био је најраспрострањенији у Босни, али и у Славонији и неким другим крајевима.

Лиле су прављене од спољашњег, сувог слоја коре трешње, брезе, смреке или неког другог смоластог дрвета. Таква кора, са додатком сламе и смоле, стављана је у процеп штапа или мотке. Бакље су у трку носили дечаци и младићи преко њива и поља, такмичећи се чија ће да гори јаче и дуже. На крају би, у шали, ударали један другог лилом или машалом, па се овај обичај називао и „машалење“. Као и друге



летње ватре — кресови — и паљење лила је прастари, имитативно-магијски обичај.

Саме речи „лила“ и „машала“ не могу много да помогну и осветљавању постанка овог обичаја. Прва би значила нешто као кора, али има тумачење да долази и од латинске речи и римског обичаја „палилија“, али он је имао другачији садржај. Реч „машала“, опет, могла би бити или нека предсловенска веза са сличном речи Хетита, прастановника Мале Азије или је доласком Турака донесена персијска, односно арапска реч. Ова друга претпоставка вероватна је и због раширености обичаја у Босни и Славонији, где је турски утицај био нарочито јак.

У сваком случају, машала значи бакља, зубља, односно луч, а акцентом се битно разликује од исте речи која изражава одобравање или израз „против урока“.

МИНИ-КВИЗ

1. У којој се Дикенсовој књизи налази личност названа господин Микобер?
2. Којим поводом је подигнута Ајфелова кула у Паризу?
3. Шта је албатрос?
4. Терцет је:
5. Чији је новац драхма?

ОДГОВОРИ:

1) У „Давиду Коперфилду“; 2) Ајфелова кула у Паризу подигнута је 1889. године за Светску изложбу; 3) Албатрос (Diomedea exulans) је морска птица, највећа која лети. Албатрос је дугачак преко једног метра, има распон крила до два и по метра а живи у јужним деловима Атлантског и Тихог океана; 4) Терцет је ансамбл од три извођача; композиција са три гласа; 5) Драхма је грчки новац.

СЛАВНИ КОМПОЗИТОРИ

Николај Римски-Корсаков

ЗЛАТ



БРОДОВИ И МУЗИКА — Николај Андрејевич Римски-Корсаков родио се 18. марта 1844. године у малом руском месту Тихвину. Још као дете показивао је велику жељу да једног дана постане морнар, налик на старијег брата који је служио у царској руској морнарици. Николај се осим тога много занимао за музику и у деветој години већ је компоновао мале комаде за клавир и свирао клавирске аранжмане чувених опера. Музика, међутим, ни изблиза није могла да потисне Николајеву велику љубав према бродовима.



НИЈЕ ЗА ЊЕГА МОРЕ — Жеља му се испунила 1856. године када је ступио у војно-поморски корпус у Петрограду. Пошто је завршио обуку, послали су га на једрењак „Алмаз". Могло се, међутим, одмах приметити да Николај није био рођен за морнара, иако се трудио да не заостаје за осталима. Био је стидљив и нежног срца, а од свега му је најтеже падало да присуствује бичевању неког од морнара због недисциплине, што је на руским бродовима у то време била честа појава.

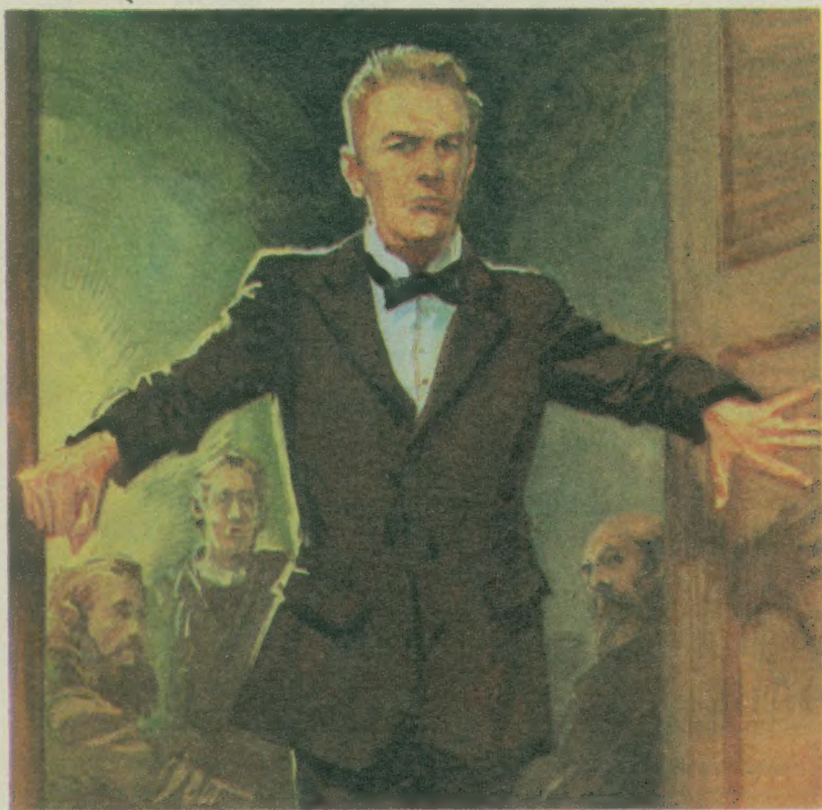


СУСРЕТ И РАСТАНАК — Живот Николаја Римског-Корсакова полако се мењао а да овај ни сам није био свестан тога. У јесен 1861. године упознаје се са Милијем Алексијевичем Балакирјевим, руским композитором, пијанистом и педагогом, коме су се допале неке Николајеве композиције. Балакирјев је покушао да Николаја што више веже за музику. Међутим, 1862. године „Алмаз" је поново испловио и Римски-Корсаков се тешка срца опростио са Балакирјевим.



ПЕТОРИЦА — На путовању, Николај Римски-Корсаков је написао симфонију која је изведена по његовом повратку у Петроград, 1865. године и поздрављена као прва руска симфонија. Николај се тада веже за кружок, познат под именом „Петорица", на челу са Балакирјевим, и све више се интересује за народну уметност у свим њеним видовима. Године 1871. прихвата позив да заузме место професора композиције и оркестрације на конзерваторијуму у Петрограду, а 1872. постављен је за инспектора војно-поморских дувачких оркестара.

НИ ПЕТАО У ОПЕРИ



РЕВОЛУЦИОНАРНИ ПРОФЕСОР — За време револуције 1905. године овај веома активан и свестран музички радник не остаје по страни, већ подржава студенте у захтеву да се оствари аутономија конзерваторијума. Због оваквих својих идеја био је принуђен да напусти професорско место. Међутим, са конзерваторијума су га ускоро позвали да се врати. Његов повратак није донео ништа ново већ је дошло до још оштријих сукоба између Корсакова и реакционарних кругова. Корсаков је поново напустио конзерваторијум.



ОДМОР ПРЕ КРАЈА — Овог пута заклео се да се никада више неће вратити на конзерваторијум. Отишао је на одмор у Италију, после чега је наставио да компонује. Његову пажњу и даље привлаче бајке и легенде. Средином 1908, после краће посете Паризу, доживео је срчани напад. Од болести се опоравио тек толико да би могао да се шета по својој башти. Побољшање је, међутим, било само привидно и Корсаков је умро 20. јуна 1908. године. Поред бројних композиција са готово свих поља музике, за руску музичку културу важан је његов теоретски рад.



ДЕЛА — Своја најбоља дела дао је на подручју опере. Готово све његове опере засноване су на садржајима из руске историје и митологије, у њима се често сукобљавају елементи фантастике и реалности. Једно од ремек-дела је опера бајка „Сњегурочка“ написана према причи Николаја Островског, која се убраја у најбоље опере-бајке европске музичке литературе. Такође је значајна и опера „Садко“ са темама из руских епских јуначких песама. Оперу „Златни петао“, која обилује сатиром на тадашње друштвене прилике у Русији, компоновао је по Пушкиновој бајци.



ЧОВЕК ИЗ НАРОДА — Најпопуларније симфонијско дело је свита Шехерезада, надахнута источњачким бајкама и причама из „Хиљаду и једне ноћи“. Инспирисан српским народним песмама, написао је „Фантазију на српске песме“. Несумњиво је да је Николај Римски-Корсаков користио углавном народне мотиве за своје композиције, јер су оне и намењене оним којима и сам припада: људима из народа. Он је крупно име у историји музике, посебно руске, а нарочита му је заслуга што је васпитао читав низ руских музичара.

ДОШЛИ СУ ПО МЕНЕ

Бити изведен на стрељање је ужасан доживљај. Нарочито када се то некоме догоди четири пута у року од седам дана!

Руке и ноге биле су ми потпуно утрнуле од конопца којим сам био везан за столицу. После толиких батина које сам примио, постао сам потпуно неосетљив на бол, као и на све оно што се око мене дешавало. Као кроз маглу гледао сам јапанског официра који му се непрестано уносио у лице и, по ко зна који пут, викао:

— Признај Енглез, признај!

Скупио сам снагу да отворим уста отекла од удараца и поново га шапатом упитам:

— Шта..? Шта да признам?

Можда је било боље да се нисам толико трудио да говорим, јер сам већ следећег тренутка добио стравичан ударац врхом чизме насред браде и, заједно са столицом, одлетео у угао собе.

Када сам у ћелији дошао к себи, питао сам се докле ћу бити мучен и примати батине без разлога. Јер, ја и нисам имао шта да признам...

ПРЕКО ЗИДА И НАТРАГ

У рану јесен 1944. године, као британског поручника, заробили су ме Јапанци и послали у логор за ратне заробљенике двадесет километара од Чингмаја, у Тајланду. Како сам међу британским, холандским, аустралијским и индонежанским војним заробљеницима био најстарији по чину, Јапанци су у мени видели личност која ће се старати о реду међу заробљеницима и бити одговорна за њихове пступке.

У логору су се према нама понашали као према животињама. Ускраћивали су нам оброке, тукли нас, тако да се бројно стање заробљеника са неколико хиљада смањило на неколико стотина најотпорнијих.

Једне ноћи шест Британаца побегло је преко зида! Вест ме је запањила и то више него саме Јапанце, јер ако је нешто у овоме тренутку било бесмислено урадити било је — покушати бекство. Логор



се налазио дубоко у густој и непроходној сијамској шуми, коју су једино на северу прекидали венци непроходних планина. Бегунци нису имали ни мапе ни компаса, а о резервама хране могли су само да сањају, јер је ни у логору није било довољно.

Када су сазнали за бекство, Јапанци су се слатко насмејали и није им требало више од дан и по да пронађу бегунце. Двојица су убијена због пружања отпора гониоцима, док су остала четворица враћена у логор. Њихов вођа, такође поручник, Џорџ Бингем био је рањен у руку. Бегунци су чекали казну, али тога дана ништа се није догодило.

Следећег јутра Јапанци су стрпали бегунце у камион и, на опште изненађење свих заробљеника, а нарочито моје, повели су и мене! Одвели су нас у војну команду у Чингмај, раздвојили нас и сместили у ћелије. Ћелије су биле тако мале да човек нормалног раста није могао да се целом дужином испружи по поду. Преостало ми је само да чучим и покушам да спавам.

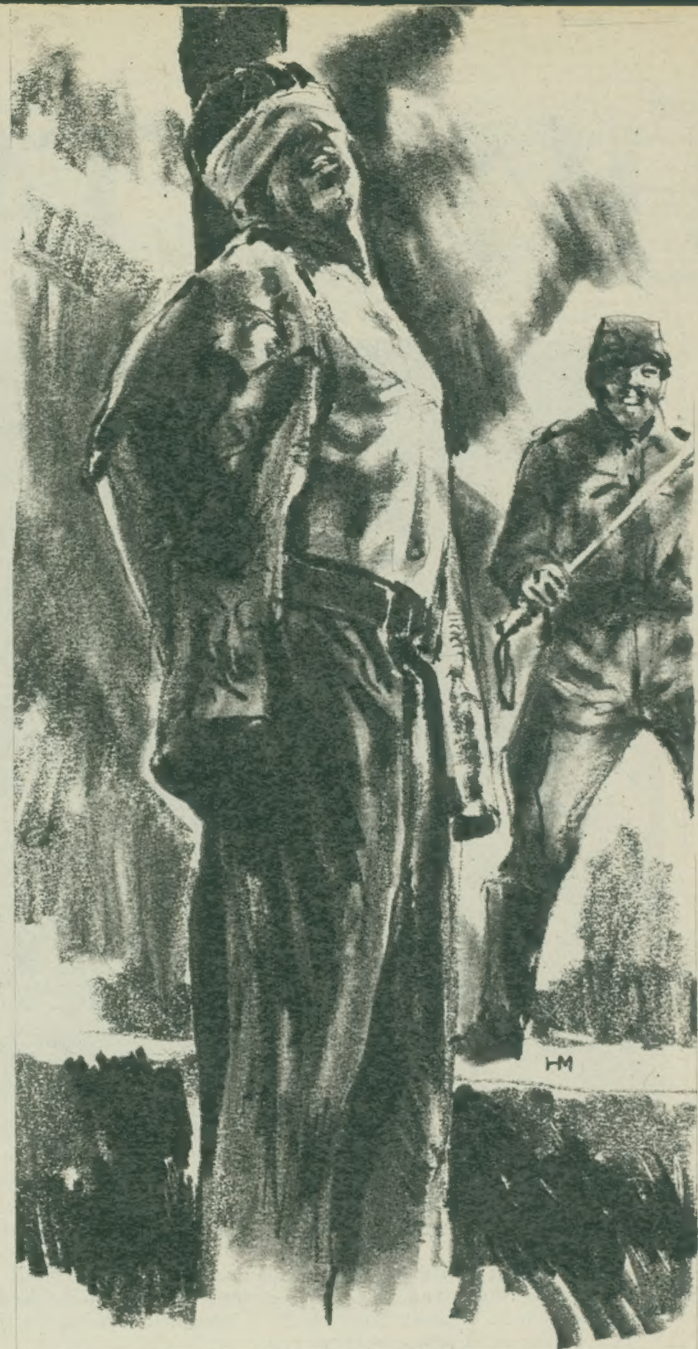
ЈЕДАН ПО ЈЕДАН...

Сваког дана водили су нас на саслушање, малтретирали, ударали ногама и рукама, гасили цигарете по телу, све док не бисмо попадали у несвест. Од мене су нарочито захтевали да признам нешто о чему ни појма нисам имао.

— Ако наставе да нас муче овако, и опет не сазнају ништа — убиће нас! — рекао је Бингем, док су нас доводили на саслушање.

— Не би смели тек тако да нас убију — одговорио сам глупо, тек да бих нешто рекао.

После неколико дана Бингемове слутње почеле су да се остварују. Прво су једног јутра из ћелије извели Санмена, једног од Бингемових бегунаца и повели га у двориште затвора. Осетио сам да овог пута није у питању обично „саслушање". Напољу су се зачули пуцњи, а затим су се војници вратили без Санмена. Следио сам се! Сада ми је постало јасно да ће нас Јапанци једног по једног пострељати. Следећа два дана извели су и стрељали бегунце, а трећег дана и самог Бингема. Сада сам ја био на реду!



ИГРА НЕРАВА

Сутрадан ме је обливао хладан зној кад год бих чуо бат чизама у ходнику. Тога дана, међутим, ништа се није догодило, па ме чак нису позвали ни на уобичајено саслушање. Целу ноћ провео сам грозничаво размишљајући и тако дочекао јутро. У ходнику су се зачули кораци и врата ћелије су се отворила. Био је то исти онај официр који ме је саслушавао и тукао.

— Енглез, дошли смо по тебе! Признај и биће све у реду. Ако нећеш, онда — бум-бум!

Гледао ме је упитно својим ситним очима. Није вредело објашњавати им било шта, па сам ћутке пошао с њима.

У дворишту су ми везали руке на леђа и завезали очи марамом, а затим су ме прислонили уза зид. Зачуо сам команде и шкљоцање оружја, па сам се сав згрчио очекујући пуцње, али се ништа није десило! Дошли су до мене, одвезали ми руке, скинули повез с очију а затим ме вратили у ћелију.

Тако је било и следећег јутра, а затим још два пута. Нерви су ми били на измаку, а вероватно и њима.

Петог јутра су опет дошли по мене, али су ме овог пута, на моје велико изненађење, извели на улицу и убацили у исти онај камион који ме је довео.

Већ у камиону, на путу за логор, било ми је све јасно. Јапанци су се, изводећи ме три-четири пута на стрељање, лепо забављали и истовремено су понизили једног британског поручника. Изгледа да им је то био циљ.

Када сам стигао у логор, сазнао сам да су остали логораши поделили између себе сву одећу и ствари које су ми остале када су ме одвели. Сви су мислили да сам изгубљен. Међутим, већ после неколико тренутака моје ствари су сакупљене и враћене ми уз све почасти према једном старешини.

Рациналд Уајлд

ТРАГИЧАН БИЛАНС РАТА

МАТЕРИЈАЛНА ШТЕТА



Савезничка репарациона комисија је израчунала, чак на основу непотпуних података, да је Југославија у протеклом рату претрпела штету од преко 61 милијарде и 605 милиона долара! Губитак националног богатства износи 13 милијарди и 610 милиона долара, националног дохотка — 8 милијарди и 606 милиона, привреда је претрпела губитак од 28 милијарди и 846 милиона долара, ратни расходи износили су 11 милијарди и 410 милиона, а причињена штета Истри и Словеначком приморју — милијарду и 134 милиона долара. То је близу 20 одсто свих губитака које је претрпело осамнаест савезничких земаља, заступљених на конференцији у Паризу (без СССР и Пољске).

Југословенски материјални губици су 1,4 пута већи него што износе ратни губици Велике Британије, два пута већи него холандски, 2,2 пута већи од чехословачких, 3,6 пута од грчких, 4 пута од белгијских и чак 7,2 пута већи од губитака које су имале Сједињене Америчке Државе!

Према попису савезничке репарационе комисије, само директна штета нанета Југославији током протеклог рата износи 47 милијарди долара, по ценама које су важиле у 1938. години. Од ове суме фашистичка Немачка причинила је штету од 35,9 милијарди, Италија око 10, а Мађарска и Бугарска милијарду и 192 милиона долара.

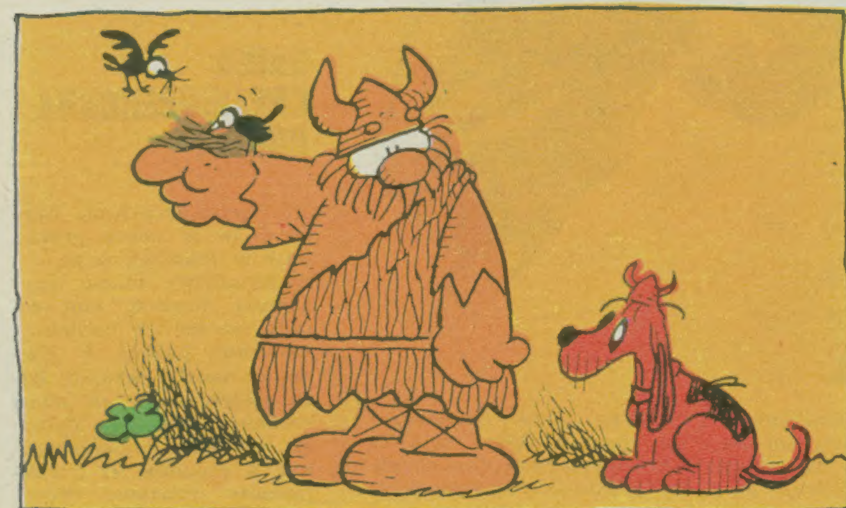
DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

















СУСРЕТ у ЏУНГЛИ

Шкотски зоолог Даглас Хамилтон већ је изгубио сваку наду да ће пронаћи белог афричког носорога кад се, изненада, грдосија појавила и јурнула на њега.

На изласку из џунгле којом се завршавала пространа равница 160 квадратних километара великог Националног парка „Мањара" у Танзанији, Даглас Хамилтон успори корак. Опазио је трагове носорога и стао да их проучава. Очигледно, били су свежи. **Спуштао се сумрак а он је из искуства знао да је то време кад ова чудновата животиња, која само тежином и крупноћом заостаје за слоном а по суровости је далеко дивља и опаснија, креће пут оближњег језера. Већ је имао прилике да види како се, пошто се напије воде, ваља у блату, укопава и облепљује њиме само да се спасе од страшних нападника — инсеката.**

Водич — домородац који је ишао напред већ се изгубио из вида и Хамилтон пожури за њим. До најближег домородачког села, где су оставили „ландровер" и опрему, имали су више од пола сата хода.

Кроз проређене жбунове прашумског растиња већ се назирао мочварни равничарски пашњак „Мањаре" кад однекуд, са своје леве стране, зачу шум. Животиње су овде добро храњене и питоме, помисли и окрену се у том правцу — према њему је јурио диновски бели носорог!

Хамилтон претрну и поскочи. Покушао је да му, трчећи између жбунова, заметне траг. Али, грдосија га је следила, као да га је, иако ситних очију и слабог вида, још из даљине угледала.

Носорози су неинтелигентне животиње, али слух и њух им је оштар и готово непогрешив. Хамилтон никад тога није био толико свестан као сад. Трчао је иако је било сигурно да неће побећи. Готово метар дугачак први рог нападника гурнуо га је у леђа и срушио на земљу. Он се у паници некако подигао и успео да направи још корак-два. Тада је осетио како га рог поново дотиче и цепа му одећу. Крикнуо је и пао.



ПТИЦА — СТРАЖАР

Неколико дана раније, почетком септембра 1966. године, овај познати шкотски зоолог који се бавио проучавањем слонова и носорога стигао је у Тангу, у Танзанији, одакле се преко висоравни Масаји упутио према Националном парку „Мањара". Пошто је упознао живот и навике азијских носорога — индијског који је највећи у Азији, јаванског и суматранског — желео је да види и афричке, посебно диновски белог.

У овом делу Африке, људи су их још масовно ловили, због коже и меса, а понајвише због рогова. Од коже носорога домороци су правили штитове, посуђе и алат, од лоја лековите масти а од сржи његових костију некакав, тобоже, чудотворан лек. Његовој крви придавали су тајанствену моћ, као што се на Истоку веровало да у чашама и врчевима од носорогова рога може да се открије да ли је, на пример, вино отровано — наводно, у таквим посудама отровно пиће ће превретн.

И у „Мањари" носорози су, за разлику од слонова, живели усамљено или у мањим скупинама и, као по правилу, нису водили много рачуна један о другима. Ипак, Хамилтон је слушао да и међу њима постоје парови који цео живот проведу заједно. (Носорог може да живи и 50 година). Велики непријатељи су им инсекти, али у борби са њима имају необичног савезника: птицу — црвенокљуног говедара. Она је често у њиховој близини, а понекад им се спушта на тело и чисти га од комараца, обада и других нападника. Као какав стражар, чим угледа у близини ловца, ова птица се узнемири. Носорози тада постају опрезни, удаљују се или брекћу спремни за напад.

Хамилтон их је пажљиво посматрао, распитивао се код домородаца, бележио, али виђао је само црне афричке носороге, високе до леђа око метар и шездесет сантиметара, а дугачке око три и по метра. **Оног диновског белог, који може да буде висок и по два метра, дугачак око четири и по а тежак преко две тоне, морао је да потражи дубље у џунгли.** Једног дана са својим водичем упутио се тамо.

Наилазили су на крда слонова и друге животиње, на црне носороге који су их заобилазили или спавали у хладовини непрекидно стрижући ушима, а од белог — ни трага.

Тек на повратку, излазећи из џунгле, Хамилтон је угледао једног. Био је то најстрашнији сусрет у његовом животу.

САМ НА ДРВЕТУ

Када је чуо крик, водич — домородац потрчао је натраг. Затекао је Хамилтона како непомично лежи, лица заривеног у траву и влажно тле. Леђа су му била израњављена. Кад је покушао да га окрене, тешко дишући, Хамилтон је јаукнуо. Није могао да се усправи.

Лежао је тако још неко време и прикупљао снагу да устане. Једва је успео да се помери. Тада су се договорили да водич, иако је био сасвим невешт возач оде по „ландровер" а њега остави на неком дрвету да чека. Другог излаза није било.

Полако се смркавало. Изнемогао од бола, Хамилтон се једва држао а чекање се отегло унедоглед. Најзад, у даљини је чуо брујање мотора. Спустио се полако на земљу и поново ослушнуо. Ништа се више није чуло. Знао је да се догодило оно чега се и плашио: „ландровер" се заглибио негде у мочварном тлу а водич неће умети сам да га извуче. Морао је некако да стигне до њега.

Пузао је напрежући сву снагу, стењао и јаукао од бола. Водичу који му је притекао у помоћ објаснио је шта треба да учини и — онесвестио се.



Тринаест часова касније Даглас Хамилтон стигао је до болнице где му је указана помоћ. Повреде нису биле тако тешке, па је ускоро могао да настави своја истраживања. Поред осталог, сазнао је да га је оног дана напала женка белог носорога, вероватно сасвим случајно: једноставно га је склонила с пута желећи да до језера несметано проведе своје младунче.

С. Т.

НАША СРЕДЊОВЕКОВНА ПОВЕСТ

У средњовековној Босни било је много робова чији је положај, за разлику од других наших феудалних земаља, био готово истоветан положају античких робова. У Босни је, између осталог, била развијена врло жива трговина робљем. Трговци су били Дубровчани, али и странци из италијанских градова (Венеције, Анконе, Фиренце), затим Грци, па чак и Шпанци. Босански владари су од краја 14. века тражили од Дубровника да забрани и спречи „трговину људским месом", поводом чега је и краљ Остоја протестовао. Дубровчани су му одговорили следећим писмом од 2. септембра 1400. године.

„Пресветлом и превисоком господину кир Стефану Остоји, по милости Божијој, господину краљу Србљима, Босни и другим областима од владајућег града Дубровника, кнеза, властеле и од све општине велики смерни поклон...

НЕПОБЕДИВИ ЖАН БАРТ



Док је гладовала цела Француска, најчувенији пират тог доба је, са само седам бродова, без колебања запловио против сто холандских једрењака натоварених житом.

Кад се као дванаестогодишњи дечак први пут укрцао на један брод који је пловио Ламаншем, Жан Барт је пошао путем својих предака: његов отац, стриц, деда и ујак били су пирати на гласу, чувени по храбрости и борбености.

Упоран и вредан, Жан је већ са петнаест година постао помоћник капетана Валбија, човека који је био познат по својој суровости. Због тога млади Жан и прелази Холанђанима, ступа у службу адмирала Ријтера, где се брзо истакао храброшћу. Већ 1666. године учествује у окршајима са енглеском флотом. Шеснаестогодишњи дечак је један од најбољих стрелаца и захваљујући томе стиче нераздвојног пријатеља до краја живота. У јеку једног крвавог сукоба млади Барт је видео да је један његов старији друг са брода у смртној опасности. Без размишљања је прискочио у помоћ и вешто савладао тројицу противника. Тада је у окрвављеном и захвалном другу препознао свог суграђанина из Денкерка, Шарла де Кејзера

Отада се Барт и де Кејзер не раздвајају и када је 1672. године Луј XIV објавио рат Холанђанима, обојица дезертирају и враћају се у родни Денкерк. Иако је Кејзер био пет година старији од Жана, „мали" је у поморству напредовао брже од свог старијег друга. Међутим, то није утицало на њихово искрено и чврсто пријатељство. Напротив, Шарл се поносио сваким Жановим успехом.

ОМЧА ОКО ВРАТА



Ускоро се Жан Барт жени лепом Никол, кћерком денкершког крчмара Гутијера. Али, ни женидба није могла дуго да задржи Жана на копну. Чежња за морем, пловидбом и биткама била је јача од свега и он исте те, 1675. године, оставља Никол саму већ неколико дана после венчања. Сваки следећи Жанов долазак у Денкерк био је празник за обоје: у луци је било на десетине холандских и енглеских бродова крцатих оружјем, муницијом, барутом, топовима, слоновачом, златом, сребром, ретким зачинима...

Међутим, варљива и нестална срећа пирата изненада окреће леђа и Жану Барту. У септембру 1675. године, заједно са Кејзером и својим рођацима Александром и Антоаном Јакобсеном, успео је да освоји велики хамбуршки брод „Храст" са богатим товаром, највећим који су до тада запленили. Али, радост је била краткотрајна. Док се Жанова посада веселила, диже се олуја и брод, ношен ураганским ветром, стиже тамо где је Барт најмање желео: у хамбуршку луку! Контрола која долази на једрењак открива део товара са „Храста" и Барта убрзо осуђују на смрт. У последњем тренутку, кад му је омча већ била око врата, стиже помиловање на интервенцију француског амбасадора и млади пират је ослобођен.

У пролеће 1676. Барт се на челу 150 пирата укрцава на брод „Ла Палма", наоружан са 24 топа и за кратко време доводи у денкершку луку још осам трговачких бродова и три непријатељске фрегате. У јесен, такође, са „Ла Палмом", заузима огромни холандски ратни брод „Нептун", са 35 топова, поред којега његов дотадашњи брод изгледа као орахова љуска.

Барт се победоносно враћа у Денкерк где му његови суграђани приређују свечани дочек. Краљ му шаље на дар златну медаљу као узвишени знак своје милости и поштовања. Тадашњи министар финансија Колбер писао је тим поводом: **„Његовом Величанству је драго што чује да је капетан Барт својим примером утицао на остале припаднике краљевске флоте који су изразили жељу да се ставе под његово заповедништво са чиме се Његово Величанство слаже у потпуности и овим наименује Жана Барта за поручника брода Краљевске морнарице".**

ЛИЦЕ У ПЛАМЕНУ

Барт је већ учествовао у десетак борби, довео 80 заробљеника и отео непријатељу 15 ратних и исто толико трговачких бродова. У марту 1677. срећа га поново напушта: у сукобу са холандским рибарима, којима је изненада прискочила у помоћ моћна фрегата из Ротердама, поручник Барт је тешко рањен у ногу и лице му је опаљено пламеном. У току целе те и следеће године приморан је да остане на копну. Жена и син су му болесни и над срећном породицом Барт надвили су се црни облаци.

Међутим, кад се опоравио, Барт преузима команду на три најјача брода француске морнарице: то су „Змија", „Делфин" и „Смелост". Првим је управљао лично Барт, други је пловио под заповедништвом Жановог млађег брата Жака, а трећи води капетан Џос Констан. Задатак који им је дао Колбер, нови министар морнарице гласио је: протерати пирате из Салеа, који, користећи Бартову болест, све чешће залазе у воде око Денкерка. Поход је окончан успешно, али на повратку се дешава нешто неочекивано: Барт отвара топовску паљбу на брод свога брата јер овај није довољно брзо испунио једно његово наређење.

Године 1681. и 1682. црним словима су записане у Бартовом животу: сахранио је мајку, жену и млађег сина. Остала му је само једна кћи и старији син Франсоа-Корнил. Барт се у међувремену спријатељио са Вобаном, славним војним инжењером и пројектантом коме је Луј XIV поверио изградњу утврђења око луке у Денкерку. Његовим заузимањем Барт је у августу 1686. добио чин капетана фрегате његовог величанства.

ЧАМЦЕМ КРОЗ МАГЛУ

У следећем подухвату, Барту се придружује Клод де Форбен, ништа мање славан пират тог времена. Њих двојица крстаре Ламаншом, преотимају и пљачкају непријатељске бродове. Током 1688. они непрестано превозе барут и муницију између Калеа и Бреста, непосредно испред енглеских и холандских једрењака. Међутим, у мају 1689. Бартова два брода падају у руке Енглезима код острва Вајт. Жана и Кордена одводе у заробљеништво у Плимут, али уместо да их стрпају у затвор, смештају их у једну крчму. Тамо проводе десетак дана кујући план за бекство. Успевају да подмите једног од чувара који се одувек у потаји дивио Барту и он им проналази једну барку, снабдева их намирницама, бусолом и поморском картом. Око поноћи Барт, Форбен, бродски лекар и још два морнара укрцавају се у барку. Два дана плове кроз маглу која их штити и трећег дана, у зору, стижу на шест миља од луке Сен-Мало, одакле Форбен сместа креће за Версај.

Ово бекство још је више прославило Барта. Како никоме није праштао тако лако, он у марту 1690. поново одлази на море. Разарајући и палећи више од 200 кућа у местима око Њукастла, свети се Енглезима.

Кад је у Француској 1692. завладала глад, Барт сазнаје да из Тексела креће флота од 100 лађа натоварених житом, коју прате холандски једрењаци. Без колебања и страха, са свега 7 једрењака, Барт напада Холанђане и Француска је спасена гладовања! Краљ му у знак захвалности додељује титулу племића, а 1697. наименује га за заповедника ескадре. По повратку из Пољске, где је по заповести Луја XIV пратио принца де Контија, Жан Барт је умро 1702. у својој педесет другој години, од запаљења плућне марамице.

ТРГОВИНА РОБЉЕМ



....А што краљевство ти пише за чељад (робље) твоје величанство треба да сазна: послали смо наређења на тржиште да се обзнани по целом тргу да нико не сме куповати ни продавати чељад, јер нисмо вољни да ма ко тргује људским месом. Нађе ли се неко да противно учини, тако ћемо га казнити да, гледајући њега, нико неће смети довека то да учини. А посебно много молимо краљевство ти: да и твоја милост изволи наредити да се и са Ваше стране постави стража да се не врши трговина са чељади.. а углавном по Крајини. А ми ћемо колико будемо могли".

И поред изричитих обећања Дубровчана, трговина робљем није никако престајала. Томе је допринео и толерантни став католичке цркве јер су босански робови били припадници јеретичке, патаренске (богумилске) цркве и на њих се није односила забрана држања робова која се односила на католике и против које је католичка црква протестовала.


ДЕН



Енглеско-холандска флота укотвила се 21. септембра 1694. испред Денкерка с намером да топовском паљбом разори град као што је то учињено са Дијепом годину раније. Жестоки окршаји вођени су на улазу у канал за пролаз бродова. Енглези и Холанђани су ђуладима из многобројних топова засипали град, али су уорзо били приморани да се повуку пред незадрживим противнападом Жана Барта.

I НАПАД НА БРОДСКИ КАНАЛ

1. Град Денкерк, 2. Морнарско предграђе, 3. Звочик који је служио као осматрачница, 4. Касарне, 5. Стари замак, 6. Градске зидине које је подигао Вобан, чувени инжењер и архитекта, 7. Спољни бедеми, 8. Пољска батерија краљевске ар гиљерије, 9. Бродоградилиште, 10. Бедеми луке, 11. Тврђаве, 12. Пристаниште, 13. Гат или моло, 14. Лучко утврђење, 15. Тврђава Ристан, 16. Тврђава замка Гајар, 17. Луке зеленог замка, 18. Бартове лађице у каналу, 19. Две непријатељске „паклене машине“, које су експлодирале прерано, 20. Три друге барке с експлозивом упућене према каналу, 21. Дугачке барке с наоружаним нападачима, 22. Мале галије топовима гађају гат, 23. Холандски једрењаци који штите лаке бродове, 24. Холандски бродови спремни за напад, 25. Спруд Банк на који се насукао један непријатељски брод, 26. Главнина непријатељске флоте.

II БРАНИОЦИ ДЕНКЕРКА

27. Официр краљевске артиљерије, 28. Опслужиоци топова, 29. Краљевски стрелци чији је задатак да штите артиљерију, 30. Пиратски вођа из Денкерка, 31. Заповедник галије, 32. Бродоградитељ, 33. Вобанов инжењер, 34. Жан Барт у одори заповедника ескадре.

III ГАЛИОТ С ТОПОВИМА

35. Топ, 36. Постоље топа — лафет, 37. Карике и завртњи којима су се притезали чекрци и опруге, 38. Светиљка, 39. Ђуле, 40. Топ на месту предњег јарбола, 41. Јарбол на кљуну брода, 42. Велики, главни јарбол, 43. Јарбол на крми брода, 44. Оделење за посаду, 45. Бродско складиште, 46. Кухиња, 47. Батерија која штити брод од напада с бока и с леђа.

IV „ПАКЛЕНА МАШИНА“

48. Песак, 49. Наслага цигала, 50. Експлозивна ђулад, 51. Цигле, 52. Барут, 53. Делови старих топова, 54. Фитиљ за паљење барута.

V БРОД БЕЗ ПОСАДЕ КОЈИ СЕ УПОТРЕБЉАВАО ЗА ПАЉЕЊЕ НЕПРИЈАТЕЉСКЕ ЛАЂЕ

55. Незапаљиви материјал, 56. Ложиште, 57. Једро,

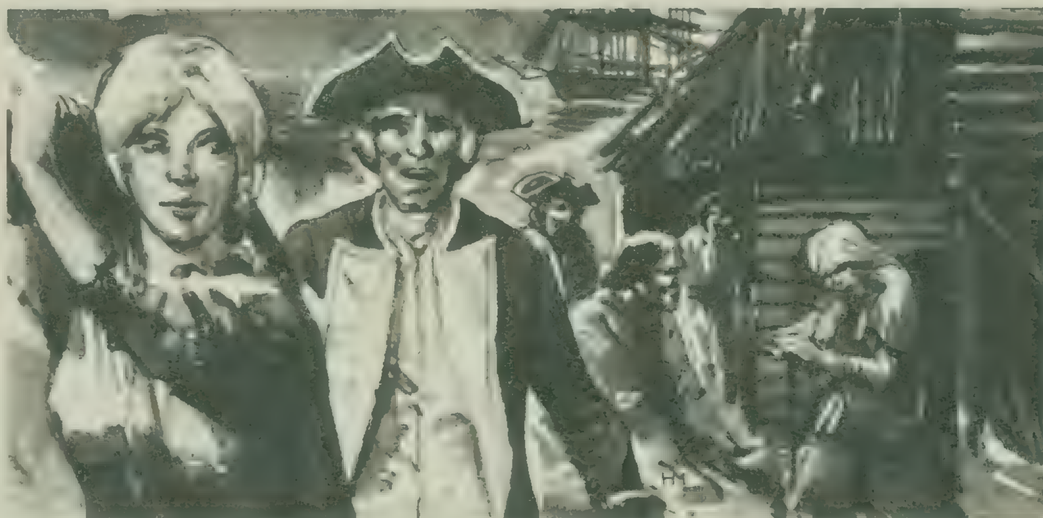
VI БРОДСКИ ТОП

58. Грло топа, 59. Опруге које ублажују трзај топа, 60. Чекрк за постављање топа, 61. Жан Барт, 62. Застава Денкерка, 63. Француска застава, 64. Краљевски барјак, 65. Галија обалске страже Денкерка, 66. Гренадир, 67. Пират, 68. Енглеска застава, 69. Холандска застава.

ИНДИЈАНЦИ БЛЕДОГ ЛИКА



Случајно археолошко откриће крајем 19. века расветлило је донекле тајну порекла једног необичног америчког народа, тада већ истребљеног.



У срцу америчког континента живе белопути Индијанци, тако је гласило сензационално и готово невероватно откриће француског истраживача Де ла Верандрија, када се, после путовања по Новом свету четрдесетих година 18. века, вратио у Париз.

Де ла Верандри је кренуо да испита амерички континент, од источних обала Канаде, све до Тихог океана, задатак нимало лак и веома опасан у време када су европски колонизатори често остављали кости по прашумама ове велике, неиспитане земље. Индијанска племена, о којима се по париским отменим салонима причале и препричавале разне невероватности, уливала су страх онима што су се одлучивали на пут, а ретки повратници са америчког копна подгревали су га описујући црвенокошце као дивљаке и људождере на које је најбоље не наићи.

Утолико је Де ла Верандријево откриће звучало чудније, изазивајући огромну радозналост међу дворјанима Луја XV који су само о томе причали док су се башкарили по својим барокно сјајним салонима.

КУЛЕ УМЕСТО ВИГВАМА



Необичан народ звао се Мандани. Делимично су његови припадници били тамнопути, налик на остале Индијанце, а делимично бели. Де ла Верандрија и његову експедицију нарочито је задивила лепота Мандан-жена које су имале дивне, плаве косе!

И по начину живота били су ово необични Индијанци. Нису становали у шареним вигвамима, него у — грађеним колибама! Те су кућице обично биле покривене блатом, а унутра подељене дебелим даскама на више просторија у којима је владао ред: све своје ствари Мандани су држали лепо сложене, било да се радило о залихама хране, обично жита и масти, или одеће, медвеђим и бивољим кожама или чему другом. Постеље су им простране и делују удобно и топло, прекривене крзнима.

Ништа мање није белце из француске експедиције зачудило то што су Мандани своје насеља, обично подигнута на брежуљцима, опасивали бедемима, испод којих би прокопали дубоке шанчеве, тако да је приступ унутра за непријатеље био знатно отежан! Тај начин утврђивања, писао је Де ла Верандри, нема у себи ничег индијанског.

Ове мирољубиве и доброћудне људе који су се бавили углавном ловом на буфале и медведе и гајењем жита, француски истраживач описао је као весео и безбрижан народ. На трговима и бедемима, наставља он своје необично сведочанство, могу се видети мушкарци како играју лопте када нису у послу, а иначе су веома вредни.

После ових Верандријевих вести, Мандан-Индијанци постали су предмет истраживања многих експедиција. Стотињак година доцније, посетио их је Џорџ Кетлин, познати амерички сликар који је пропутовао готово цео континент само да би — слика Индијанце! Ти његови портрети данас се чувају у Вашингтонском музеју и представљају драгоцено етнолошко сведочанство.

ПОМОРИЛА ИХ ЕПИДЕМИЈА



И Кетлин је описао Мандане као Индијанце који се, не само по боји коже и цртама лица, него и по другим својим особинама, обичајима па чак и језичким особеностима, разликују од свих осталих староседелаца америчког копна, а слични су белцима.

Осим тога, међу својим митовима Мандани су сачували један који је готово идентичан — библијској легенди о Нојевом ковчегу-барци: они сматрају да је на сличан начин и њихов „праотац“ стигао у земље које настањују!

Овоме у прилог иду и нека археолошка открића. Тако су неки скандинавски досељеници на самом концу 19. столећа, копајући темеље за своју кућу, ископали камени блок на којем се налазио натпис рунама, прастарим скандинавским писмом! Био је то доказ да су на ово копно Скандинавци стигли давно пре Колумба, а по свој прилици неки од њих су и остали. Да ли зато што им је у бродолому страдала лађа или зато што им се новооткривена земља свидела, неће се вероватно никада са сигурношћу сазнати, али, то није ни много важно. Они су се, највероватније помешали са домороцима и — ето објашњења одакле међу Индијанцима бели људи европских црта лица!



Кетлин је био један од последњих истраживача који су видели и описали Мандане. Тај необичан народ доживео је чудну и трагичну судбину: године 1837. готово сви његови припадници нису успели да преживе убитачно надирање белаца у ове крајеве, помрли су од епидемије богиња! Оно мало што их је прездравило стопило се са осталим Индијанцима.

Мада претпоставка да је тај нестали индијански народ потомак скандинавских морепловаца није доказана, у прилог јој иде и то што су Мандани живели на подручју данашњих држава Висконсина, Минесоте и Дакоте, а то су крајеви у којима је, поред оне прве камене плоче, пронађено још доста викиншког оружја и алата.

М. К.

ИЗ СТАРОГ РИМА

ДВОРАЦ ЗА КОЊА

Одувек је било људи који су изузетно волели животиње, па и претеривали у пажњи којом су их окруживали. Али, нико, сигурно, у томе није достигао римског цара Калигулу . . .

Римски цар Калигула (14—41) био је болесно привржен свом — коњу. Није било те лудости коју он не би учинио за Инцинатуса. тако се звала ова, сигурно највише мажена животиња у историји. Саградио му је шталу од слоноваче, а вода му је служена из златних ваза. Када је коњ спавао, покривали би га скерлетним огртачима, а дању је носио бисерну огрлицу.

И као да све ово није довољно, Калигула је Инцинатуса преселио у велелепну палату, богато опремљену најскупоценијим намештајем, а на услузи му је стајала читава чета робова и робиња. Често је тај чудесни коњ обедовао за господаревом трпезом. а овај га из своје руке хранио јечмом и појио вином из сопственог пехара. Римски великани морали су пред тим коњем да падају ничице, баш као када је пролазио сам цар, и још више: да његовим копитом дотакну чело. Најгоре је било то што их је на гозбама Калигула терао да попију вино што би остало иза Инцинатуса!

Скандал је избио када је један високи гост одбио да се повинује овом хиру. Калигула га је казнио јавним бичевањем, а после тога „дрзник“ је имао да, у знак кајања клекне пред коња. Међутим, он је и то одбио. Непослушност је платио главом.

Уочи циркусних трка на којима је Калигула учествовао са својим коњем, послао је гласнике да по целом Риму прочитају његово наређење: у околини Инцинатусове резиденције морала је да влада потпуна тишина, како би животиња могла мирно да спава.

Врхунац претеривања Калигула је направио када је коњу доделио звање великог понтифа, а затим и сенатора. Ово последње, већ довољно увређени Римљани, нису могли да поднесу. Изгледа да је, баш у тренутку када је коњу приносио сенаторске ознаке, луди цар страдао од руке атентатора.





КУТАК ЗА ДЕЧАКЕ

НАПРАВИТЕ САМИ

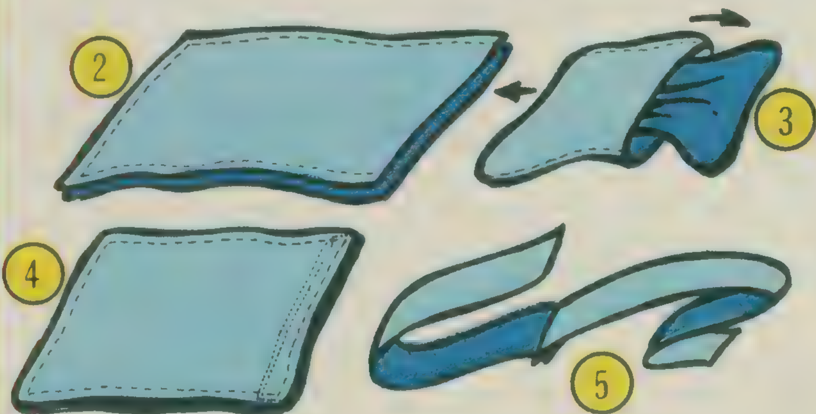
РУЧНА ТОРБИЦА

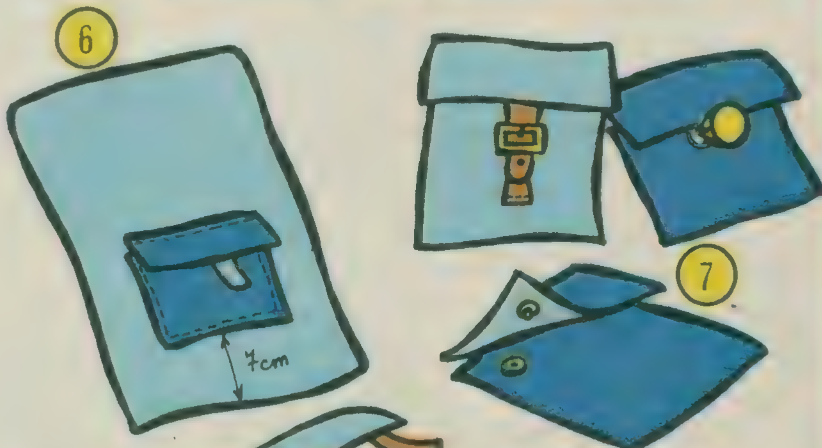
Обећање које смо вам недавно дали — испуњавамо. Данашњи кутак наменили смо нашим младим читаоцима, што опет не значи да и девојчице не могу да направе ове торбице било за своју браћу, другове или, пак, за саме себе.

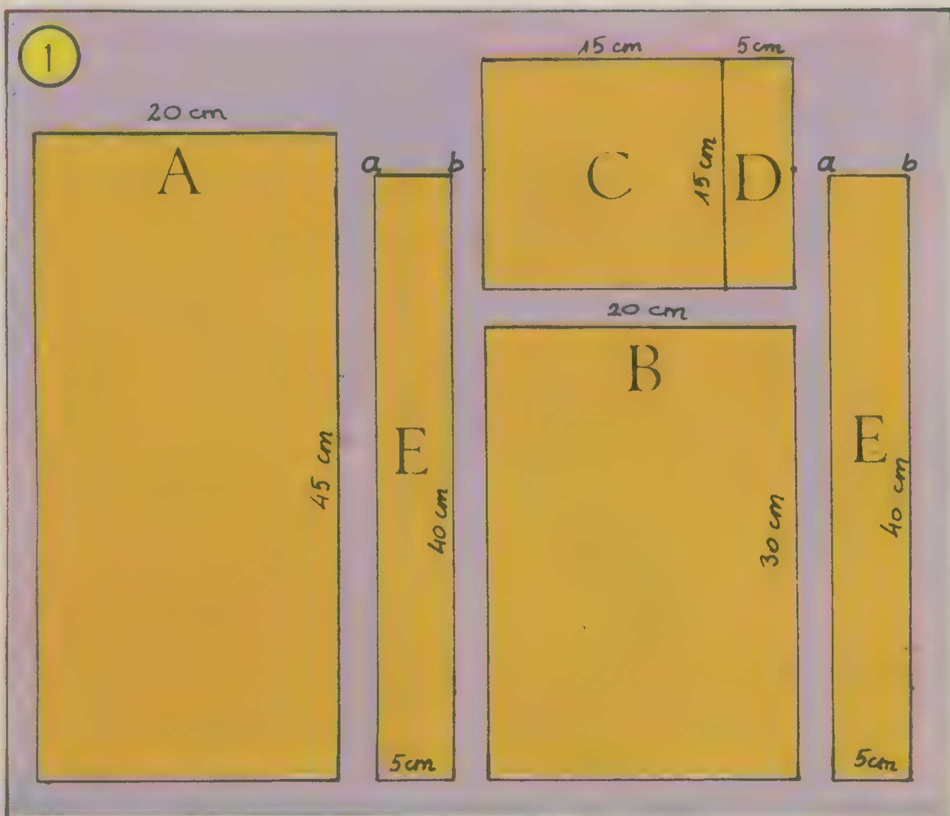
Као што вам је познато, последњих година и мушкарци носе неку врсту ташни — торбице у које могу да стаее неопходне ситнице, новац и документа. Обично, дечаци и младићи ове торбе носе око ручног зглоба.

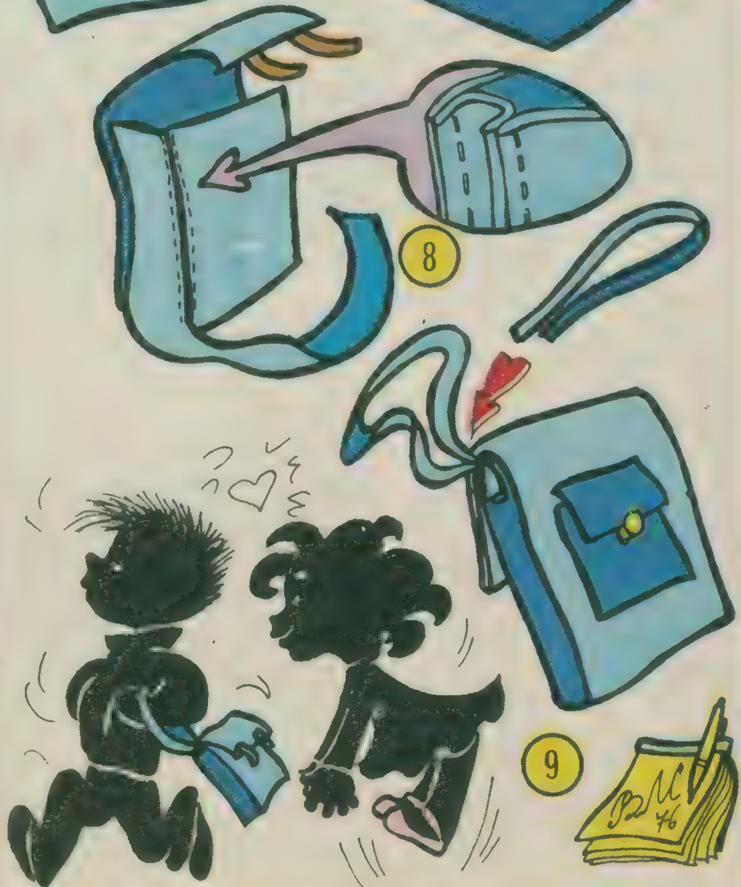
Крој торбице дат је и на цртежу 1. А је задња страна торбе заједно са поклопцем, B је предња страна, C је џеп на задњој страни, а D је поклопац тог истог џепа. E су делови са стране. Торбицу можете направити од скаја или од тексас-платна. Ако је правите од скаја онда вам је потребно парче материјала величине 50x50 сантиметара. А ако, пак, правите од платна онда вам је потребно два пута толико. Ако радите са скајем кројите делове као што приказује наша шема. Међутим, ако радите са платном онда сваки комад искројите два пута, па оба парчета истог дела ставите један на други и прошијте са наличја (цртеж 2), окрените на лице (цртеж 3), затим страну која није прошивена савијте ка унутра (обележено тачкицама на цртежу 4) и проштепајте свуда наоколо (цртеж 4). На тај начин добићете комаде који се неће осипати, а даљи рад је исти и са скајем и са тексас. платном. Делове E саставите дуж права A—B (цртеж 5). На седам сантиметара од доње ивице пришијте џеп као на цртежу 6. Поклопац џепа, као и поклопац торбе, могу се причврстити на више начина, као што се види на цртежу 7. То можете извести помоћу каишића (један за џеп а два за поклопац торбе), помоћу шнале за каишеве, дугмета, или дрикера, али највећих који се код нас могу добити. На цртежу 8 видите како се пришивају делови E (спојени као на цртежу 5) за предњу и задњу страну торбе. Од отпадака материјала — било да је скај или тексас платно — искројте каишић дугачак око 30 сантиметара, пресавијте га напола па га пришијте за један угао торбице (цртеж 9). Готова торбица као и начин на који се носи види се на цртежу 10.





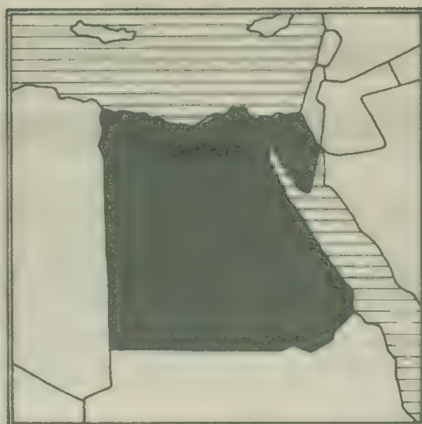






ПИРАМИДА ЗА ЧИТАЊЕ





● Пољопривреда је једна од најзначајнијих грана привреде, а изградњом вештачког Асуанског језера омогућено је наводњавање 840000 хектара до тада необрадиве земље. У прошлости Сахара није била пустиња, кроз њу су пролазили системи канала за наводњавање, дуги преко 2000 километара, а представљали су, као и пирамиде, споменик робовског рада. Данас, египатска влада улаже велике напоре да делови пустиње опет процветају.

Иако површина Арапске Републике Египат, чији је председник Анвар ел Садат, износи 1,5 милион квадратних километара, плодно тле заузима свега 55 хиљада квадратних километара и представља узан појас уз највећу афричку реку Нил. Ово подручје се због тога, са око 35 милиона становника, убраја међу најгушће насељене области у свету.



● После другог светског рата ојачао је револуционарни покрет против великопоседника, страног капитала и монархије. Ослањајући се на незадовољне сељаке и раднике, у ноћи између 22. и 23. јула 1952. године, извршен је револуционарни преврат, краљ Фарук присиљен је да абдицира а за председника републике изабран је Гамал Абдел Насер. Одмах почињу да се уклањају последице колонијалне владавине, доносе се друштвене реформе и јачају социјалистичке снаге. Египат се економски и политички повезује са социјалистичким земљама и активно учествују у деловању покрета несврставања.



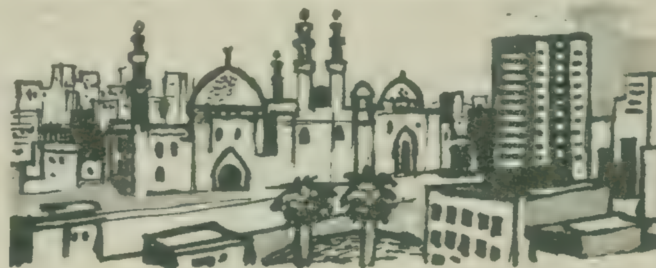
● Током читаве своје новије историје Египат је био поприште сукоба интереса највећих светских сила: Турска је владала скоро 4 столећа, затим Француска, па Велика Британија, а после другог светског рата и САД су сматрале ову земљу значајним стратешким подручјем. Основни разлози интересовања великих сила су: постојање Суецког канала на египатској територији, близина нафтоносних налазишта на



Блиском истоку, многобројни важни трговачки путеви који туда воде и могућност обезбеђивања јевтиних сировина, нарочито памука.



● Ипак, у последње три деценије четири пута ратовао је са Израелом који жели да прошири своје територије на рачун ове земље.



● Египат је један од оснивача покрета несврставања. У јулу 1956. године, Тито, Насер и индијски премијер Нехру објавили су историјску Брионску декларацију о начелима и циљевима несврстаних. Ова земља учествовала је на свих пет конференција несврстаних, од којих је друга по реду одржана у Каиру, 1964. године.



● До 1952. године више од четири петине Египћана било је неписмено. Данас преко 5 милиона деце похађа осмогодишње школе, у средњим има око 800 хиљада ученика, а на универзитетима је уписано преко 10 хиљада студената. У Египту дневно излази 17 листова од којих је један од најчитанијих „Ал Ахрам", који у преводу значи пирамида, са просечним тиражом од 300000 примерака.



У поноћ једног дана средином јула 1807. године у логору француске војске на старом путу изнад Макарске, подно Биокова, сви су спавали. Само је у шатору генерала Делзонса стара лампа оскудно светлела. Средовечни генерал био је обучен као за параду: чизме, панталоне, копоран закопчан до грла, капа, све је било на њему и све затегнуто под конац. Иако је требало да одавно буде у кревету, ове ноћи то задовољство било му је ускраћено јер је морао да саслуша ухапшеника приведеног пре пола часа. Додуше, не би се он лишио сна тек тако, али овог пута затвореник је био нико други до начелник макарске општине Фрањо Иванишевић.

Генерал је гледао затвореника право у очи. Ухапшеном није било више од двадесет и пет година. Изгледао је лепо, углађено и имао достојанствено држање. Делзонс је знао све о њему: и да је рођен у Макарској 1782. у племићкој породици Филипа Иванишевића, и да је завршио студије у Задру, и да га је народ волео, све, готово све. А како и не би кад су га на место начелника макарске општине поставили баш Французи под чијом је окупацијом била читава Далмација.

У ТАМНИЦИ

Француски генерал, по природи неповерљив према свакоме, није много марио за Далматинце и зато је Иванишевићево саслушање свео на свега неколико реченица.

— Да ли је истина да сте синоћ били на вечери код Петровиле Терзић-Мркушић у Подгори?

— Истина је, господине генерале... — заустио је да објасни Иванишевић. — Али...

— То „али" певајте пред ратним већем, лепи начелниче! Срећан пут и много среће, требаће вам! — грубо га је прекинуо генерал.

Иванишевић је хтео да каже како је у питању неспоразум, како је он одан Французима, али га снажне руке војника ухватише и изведоше из шатора. Војници су се спустили у град, затворили га у кулу у дну трга, не желећи ни да чују његова уверавања да је невин.

Вест о хапшењу пронела се градом истог јутра када су га везаног довели у Макарску. Људи су се узнемирили.

УСПЕЛА КЛОПКА

У оптужбу да је одржавао везе са Русима нико није веровао јер у целој

НЕВИН САМ, ЉУДИ!

Тим речима бранио се неколико дана ухапшени начелник макарске општине Фрањо Иванишевић кога су Французи оптужили за издају, а онда је клонуо и препустио се судбини.



Далмацији, ваљда, није било човека који је толико поштовао Французе као он. У ствари, носио је у себи неко чудно убеђење да сваку власт, ма каква она била, треба поштовати.

Далмација је већ дуже време била немирно подручје јер на њу је бацило око неколико европских држава. После пропасти Венеције 1797. године, припала је Аустрији. Миром у Пожуну 1805. потпала је под власт Француза. Годину дана касније спроведена је управна подела којом је територија Далмације подељена на округе, кантоне и општине. **Далматински народ је покушао да збаци окупаторе који су се смењивали. Умешала се и Русија роварећи у окупираним крајевима, нарочито у Далмацији. Јачање Француске и те како јој је сметало. Неколико пута руски бродови су упловљавали у Јадран а они обећавали народну помоћ ако се дигне на устанак, али када су ту и тамо избијале мање буне, окретали су му леђа и остављали га у немилости Француза.**

Иванишевић се клонио политике колико је могао. Чинио је то успешно све до једног несрећног јутра средином јула 1807. године када је отишао у суседно село Тучепе да обиђе своје имање.

Сазнавши да је у Тучепима, богата Петровила Терзић-Мркушић из оближњег села Подгоре позвала га је на вечеру и плес у свој дом. Радо је прихватио позив и стигао у Подгору у заказано време. Чим је ушао у свечану салу, изненадио се: на вечери су била и два руска официра. Откуд они овде кад су француски војници готово свуда, тргао се као опарен Фрањо. Ипак, привидно миран, остао је на плесу држећи се подаље од Руса. Васпитање му није дозвољавало да се окрене и оде иако је то жарко желео. Једва је сачекао крај и одмах се вратио кући не слутећи да ће две Мркушићкине служавке већ зором отићи до Француза и испричати им да је начелник макарске општине провео вече у друштву руских официра. **Французи нису оклевали: сместа су ухапсили Иванишевића и спровели у Макарску. Оптужили су га за издају, а једина казна коју су за то изрицали било је стрељање.**

ЛУДА СРЕЋА

— Значи, Мркушићка ми је наместила клопку! — тихо је јекнуо Фрањо кад су га војници бацили у тамницу после саслушања код генерала Делзонса. — Она је руски човек! Ја сам јој сметао јер подржавам француску власт, а народ мене! Како сам био наиван!...

Следећих дана упорно је понављао да је невин, али узалуд. Најзад је клонуо. Умешао се и политички поглавар бранећи начелника, окомио је и народ. **А онда, када је његово стрељање било само питање часа, догодило се нешто што нико није могао очекивати: Руси су се искрцали у Подгори, напали Французе и попалили имања њихових присталица, међу њима и Иванишевићево. Бољег доказа да млади начелник нема ништа са Русима није могло бити. Французи су признали да су погрешили и уз извињење пустили Фрању из затвора.** На затворском прагу сусрео се са фратром Аугустином Делићем из Играна, фанатичним присталицом Руса које су Французи у међувремену одбили на море а њихове помагаче похапсили.

Начелник је тужно погледао фратра и склонио се да га пропусти у ћелију у којој је до малопре он чамио. **Наредних дана седео је у ратном већу, истом оном које га је осудило на смрт. Овога пута судило се фратру Делићу. Морао је да гласа за казну којом се фратар осуђује на смрт стрељањем. И не само то: док је фратар клечећи везан за дрво у Доњој луци, данашњем градском купалишту, чекао да вод француских војника изврши казну, смртну пресуду прочитао му је лично Иванишевић. Читао је, а глас му је дрхтао. Било је то 16. јула 1807. године.**

Миленко Тодоровић

ШТА ЈЕ УБИЛО КАРУЗА?

Говорећи на једном скупу лекара у Њујорку, доктор Франчесно Санели изнео је мишљење да је чувени италијанснн тенор умро од упале поребрице изазване — силним руковањем.

Када је у јануару ове године Рој Џенкинс преузео дужност председника једне од комисија ЕЕЗ (Европске економске заједнице), чије је седиште у Бриселу, знао је да ће ускоро морати да се суочи са многим проблемима. Није ни слутио да ће му највише мука задати један, на први поглед сасвим безазлен, обичај Белгијанаца.

Већ приликом првог доласка на посао приметио је да су они веома васпитан свет: није било ниједног, ама баш ниједног службеника Комисије који му, макар и у пролазу и највећој журби, није пружио руку у знак поздрава. Да та навика Белгијанаца, да се рукују свуда и у свакој прилици, није нимало безопасна, нови председник је схватио још при крају радног времена кад је почео да осећа болове у десној руци и рамену. Шта ће осећати следећих месеци није смео ни да мисли јер је у бриселској централи ЕЕЗ тада било запослено око 3000 људи.

Неће бити нимало чудно ако Џенкинс са овако великим могућностима руковања једног дана потуче рекорд америчког председника Теодора Рузвелта који је на пријему у Белој кући, одржаном поводом новогодишњег празника 1907. године морао да се рукује са 8513 званица!

ЖРТВА СВОГ ПОЗИВА

Да руковање, тај на изглед сасвим безазлен друштвени обичај, може да проузрокује разне неугодности, па чак да буде и опасно, сматра и енглески правник, доктор Џон Левелин Дејви. Када је 1958. године постао председник суда у Нотингему, био је потпуно свестан чињенице да ће му нови положај осим угледа донети и многобројне обавезе. Знао је да ће се оне, између осталог, састојати и од сусрета са безброј познатих и непознатих људи. Шта би било природније него да том приликом два човека пруже руку један другом?

Већ на првом службеном пријему доктор Дејви је за мање од два часа морао да се рукује са 450 позваних! Увече, док је масирао укочену и болну руку, проклињао је оног који је руковање прогласио за знак лепог понашања.

Поучен овим искуством. он се за следећи пријем „наоружао“ специјално направљеном протезом преко које је навукао кожну рукавицу. Отада није више осећао болове у рамену.

У сличној ситуацији, а можда и много горој, пише један британски лист. налазе се и политичари, дипломате и друге угледне личности које свакодневно морају да се рукују са десетинама па и стотинама особа. Како то изгледа и како се понекад завршава, најбоље показује случај последњег војводе од Виндзора. Он је посету Канади, одмах по окончању првог светског рата, због прекомерног руковања завршио са раменом и руком у завојима.

ВАРВАРСКИ ОБИЧАЈ

У неким земљама покренуте су широке акције против овог, како многи тврде, застарелог начина поздрављања. Оснивају се чак удружења противника руковања. **„Од њега нема никакве користи већ само штете“**, тврде присталице покрета за укидање руковања и у прилог својој тврдњи наводе мишљење многих лекара да је оно само изванредан начин за преношење разних инфекција. И не само то.

Још 1921. године доктор Франческо Сакели из Њујорка утврдио је да претерано руковање штетно делује на нервни систем и да изазива упале зглобова и мишића, што може да доведе до тешких обољења. Он је, штавише, говорећи о овом „веома штетном обичају“, изнео и доста смелу хипотезу да је чувени италијански тенор Енрико Карузо умро од упале поребрице изазване — силним руковањем!

Да ли је доктор Сакели у праву, вероватно ће остати тајна јер је славни певач умро још пре 55 година.

Непосредно пред избијање другог светског рата кинески писац Лин Јатанг је, истражујући обичај руковања, записао: **„Једна од највећих разлика између источњачке и западњачке цивилизације је што западњаци пружају руку један другом, а ми са ми себи“**. Нешто даље забележио је: **„Стварно не могу да схватим како то да се они који су у много чему толико напредовали, све до данашњих дана придржавају једног тако варварског обичаја!“**

Д. К.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL









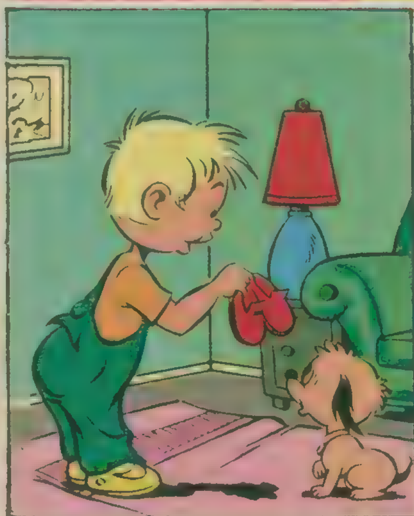




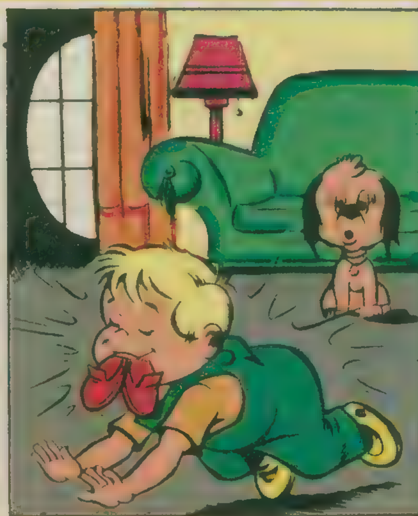


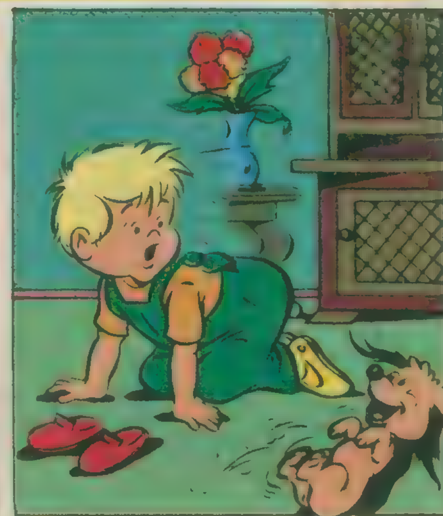


БОБАН





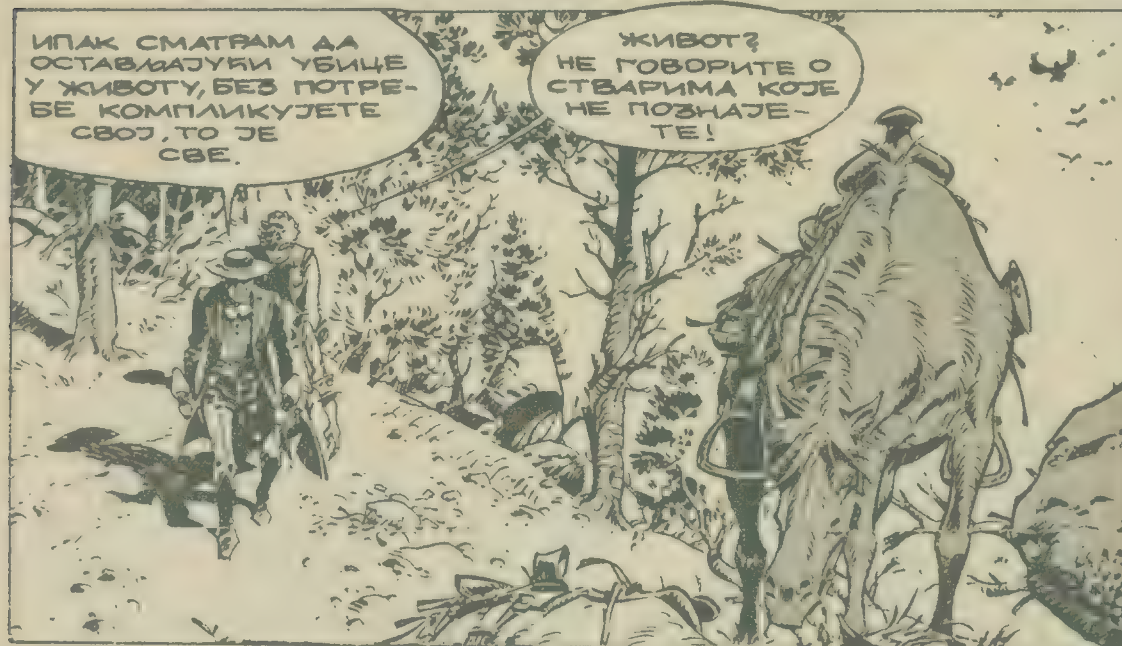




КОМАНЧА: ВУКОВИ ВАЈОМИНГА II ДЕО

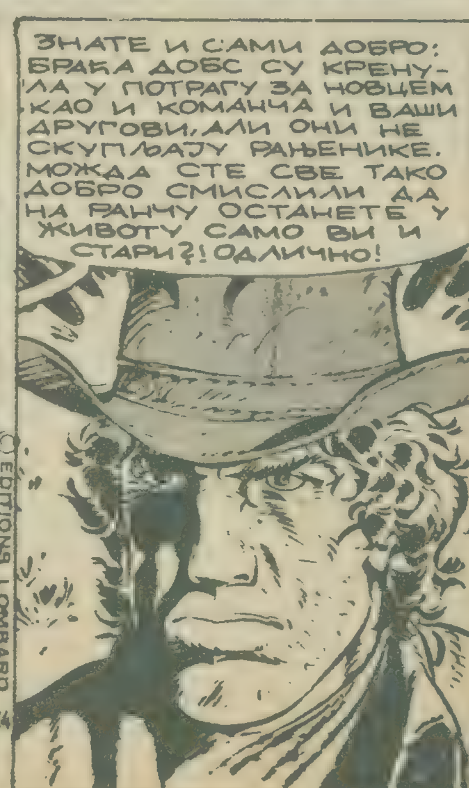













ОПТУЖУЈЕТЕ МЕ ДА СЕ НАДАМ КОМАНЧИНОЈ СМРТИ ДА БИХ СЕ ДОЧЕПАО РАНЧА?
„ДОЧЕПАО" ЈЕ ЈАК ИЗРАЗ. ДОВОЉНО ЈЕ МАЛО ПРИЧЕКАТИ...




БЕНГ БЕНГ


КО ЈЕ ТО ПОЛУДЕО?
БАЛОК! НАПОЉУ СЕ ТУКУ!

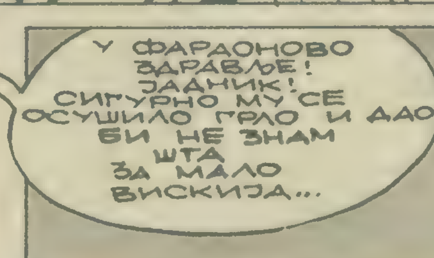

ЗАКЛЕО БИХ СЕ ДА ЈЕ ТО БИЛА РЕДОВА ПУШКА!


ЕВО ШТА САМ ХТЕО ДА ВАМ ДОКАЖЕМ, ДАСТЕ. НИСАМ МИСЛИО ОНО ШТО САМ ГОВОРИО. АЛИ ВЕЋ МИ ЈЕ ДОСАДИЛО ДА МЕ СТАЛНО НАЗИВАТЕ ЛЕШИНАРОМ И ДА СЕБЕ СМАТРАТЕ ЗА ЈЕДИНОГ „ПЛЕМЕНИТОГ" СТРЕЛЦА НА ЗАПАДУ...
!

25


ПОНАШАТЕ СЕ КАО ДЕЦА. РАНЧ ЈЕ ПОСТАО ПРАВА БОЛНИЦА. И ЈА ПРЕВИЈАМ, КУВАМ, СКУПЉАМ ЈАЈА...
ТО МЕ ПОДСЕТИ ДА САМ ГЛАДАН...

...А КАДА САМ ГЛАДАН, УВЕК САМ И ЖЕДАН!

ХАЈДЕ ДА СЕ ПОМИРИМО...

У ФАРАОНОВО ЗДРАВЉЕ! ЈАДНИК! СИГУРНО МУ СЕ ОСУШИЛО ГРЛО И ДАО БИ НЕ ЗНАМ ШТА ЗА МАЛО ВИСКИЈА...

ДЕСЕТ ГАЛОНА! БРЗО МАПУ! СИД ЈЕ ПРОНАШАО РЕШЕЊЕ!

НЕМА ТУ НИГДЕ КРЧМЕ. КОЛОРАДО НЕЋЕ ИЗДРЖАТИ БЕЗ... ЕВО! ХАНС ТРАПЕР! ТРИ МИЉЕ УЛЕВО ОД ПУТА. А ХАНС САМ ПРАВИ РАКИЈУ!
КЛАДИО БИХ СЕ ДА СТЕ ПОГОДИЛИ. ВЕЋ ИМАМ ИЗВЕСНУ ПРЕДСТАВУ О ОВДАШЊИМ ЉУДИМА...

СИГУРАН СИ, ТОБИ?
КЛАДИМ СЕ У МЕСЕЧНУ ПЛАТУ ДА ЋЕМО НАЋИ ФАРАОНА И ХАНСА МРТВЕ ПИЈАНЕ УСРЕД ПАРА!




КОЛИКО СМО ПОТРОШИЛИ, ХАНСЕ? ДА ЛИ СИ БРОЈАО?


БЕЗ БРИГЕ! ПОТРОШИО СИ ВИШЕ МЕТАКА НЕГО ЗЛАТНИКА. ОД ДЕСЕТ, ПОГОДИО СИ САМО ДВА...

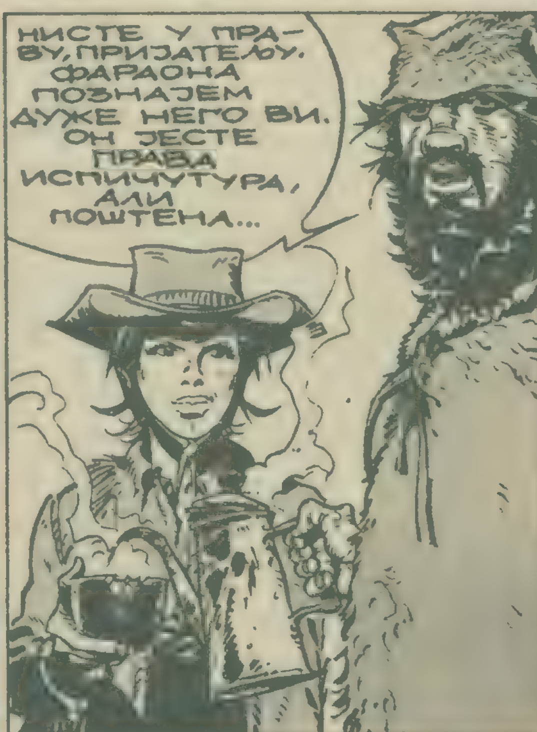

ЧУДНО! А ДОБРО САМ ПОПИО! РАНИЈЕ МИ ЈЕ РУКА БИЛА НЕСИГУРНА КАДА САМ БИО ТРЕЗАН!
ВАЉДА ЈЕ ТО ЗБОГ СВЕЖЕГ ВАЗДУХА НИСИ НАВИКНУТ...


ЈА ДОБИЈЕМ ВРТОГЛАВИЦУ КАДА ВИДИМ НОВАЦ У РУКАМА ПИЈАНАЦА. НЕ МРДАЈТЕ!


ЗАХВАЛИ НЕБУ, ФАРАОНЕ! ОСЛОБОДИ-ЋЕМО ТЕ ТВОГ ЗА-ДАТКА НА ВРЕМЕ... ДА ТИ НЕ БИ БИО ПОСЛЕДЊИ. ПРАВО ЈЕ ЧУДО ШТО СИ ДОВДЕ СТИГАО ЧИТАВ!


НЕРЕШЕНО, РОДИ! ТИ СИ ХТЕО ДА ПОЂЕШ ЗА ОНИМА СА РАНЧА, А ЈА ДА СЛЕДИМ ТРАГ КОЛА. И ЈЕДНО И ДРУГО НАС ДОВОДИ ОВАМО.
ЈА БИХ ДОВДЕ СТИГАО ПО МИРИСУ НОВЧАНИЦА!
ШТО СЕ МИРИСА ТИЧЕ, ОСЕЋАМ ОНАЈ ОТРОВ ШТО ГА ХАНС ПРОИЗВОДИ...


ХТЕО САМ САМО ДА СЕ ОКРЕПИМ И ДА ХРАБРО ЈАШЕМ ЧИТАВУ НОЋ!...
...СА КОЛИКО БОЦА У ТОРБИ?

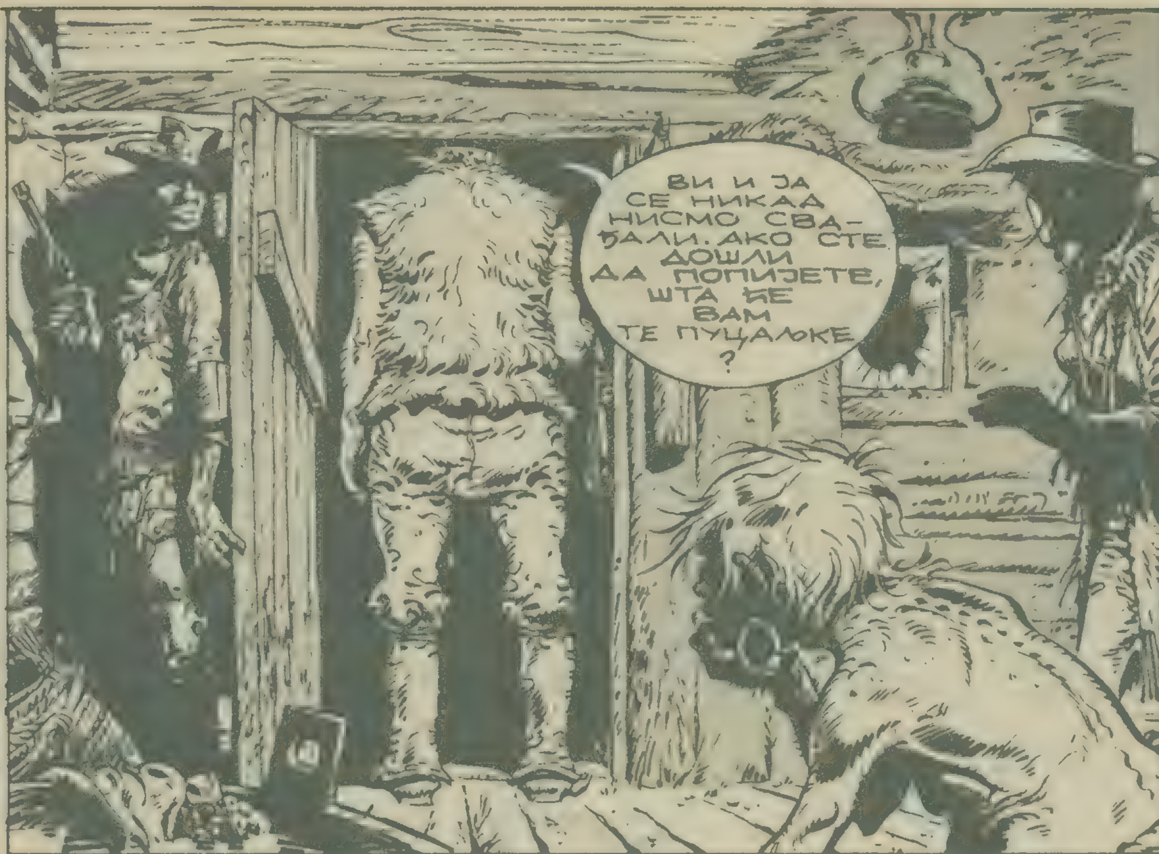

НИСТЕ У ПРАВУ, ПРИЈАТЕЉУ. ФАРАОНА ПОЗНАЈЕМ ДУЖЕ НЕГО ВИ. ОН ЈЕСТЕ ПРАВА ИСПИЧУТУРА, АЛИ ПОШТЕНА...

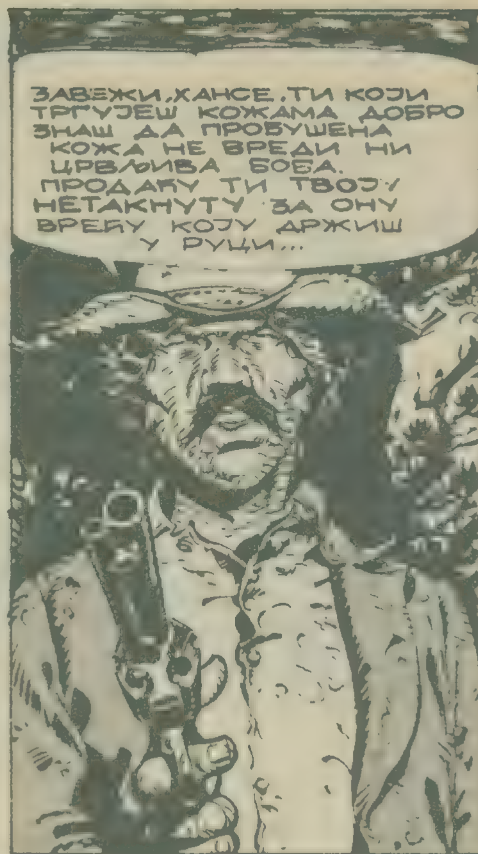

У ОВОМ КРАЈУ СЕ ОВАКАВ ТЕРЕТ НЕ ПРЕНОСИ ДАЊУ. ЧЕКАЛИ СМО ДА ПАДНЕ МРАК И МАЛО СМО ПИЈУЦКАЛИ. ШТА ИМА У ТОМЕ ЛОШЕ?


УОСТАЛОМ, САВЕТУЈЕМ ВАМ ДА ПОКУПИТЕ ВРЕЋЕ, УЗЈАШИТЕ КОЊЕ И ДА МЕ ОСЛОБОДИТЕ ОВОГ...

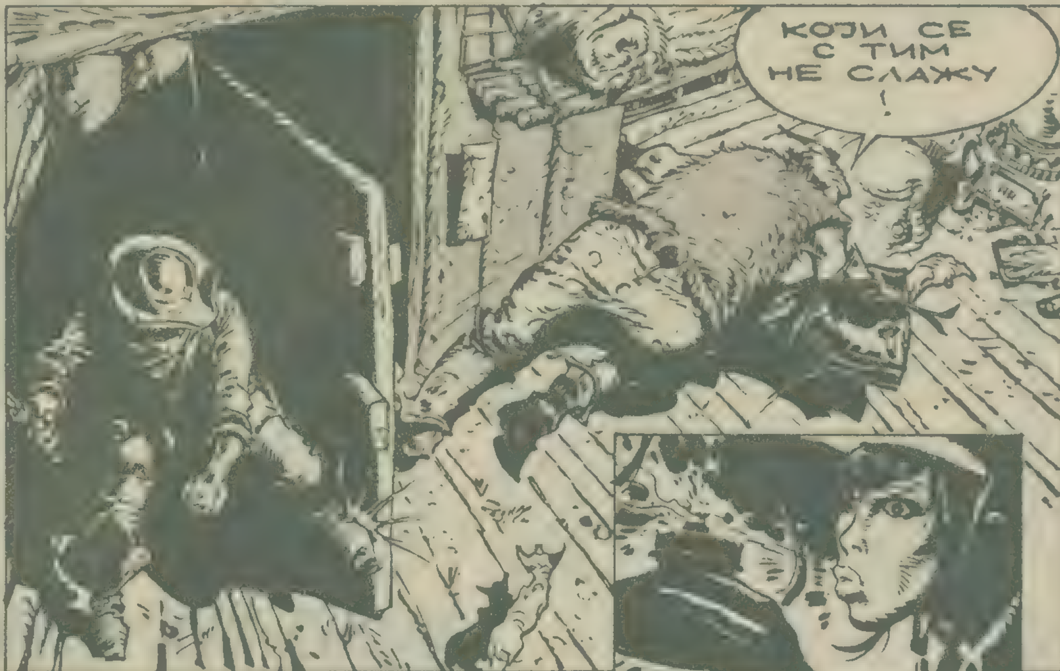
28


ЗДРАВО, ТРАПЕРУ! ПРОЛАЗИЛИ СМО ОВУДА, ВИДЕЛИ СМО СВЕТЛОСТ И СВРАТИЛИ ДА ПОПИЈЕМО...
НЕ ПРАВИ ТАКВО ЛИЦЕ! ИМАМО ЧИМЕ ДА ПЛАТИМО.
АЛИ ДА НАМ ВРАТИШ КУСУР. НАДАМ СЕ ДА ИМАШ СИТНИШ?


ВИ И ЈА СЕ НИКАД НИСМО СВАЂАЛИ. АКО СТЕ ДОШЛИ ДА ПОПИЈЕТЕ, ШТА ЋЕ ВАМ ТЕ ПУЦАЉКЕ ?


ЗАВЕЖИ, ХАНСЕ. ТИ КОЈИ ТРГУЈЕШ КОЖАМА ДОБРО ЗНАШ ДА ПРОБУШЕНА КОЖА НЕ ВРЕДИ НИ ЦРВЉИВА БОБА. ПРОДАЋУ ТИ ТВОЈУ НЕТАКНУТУ ЗА ОНУ ВРЕЋУ КОЈУ ДРЖИШ У РУЦИ...

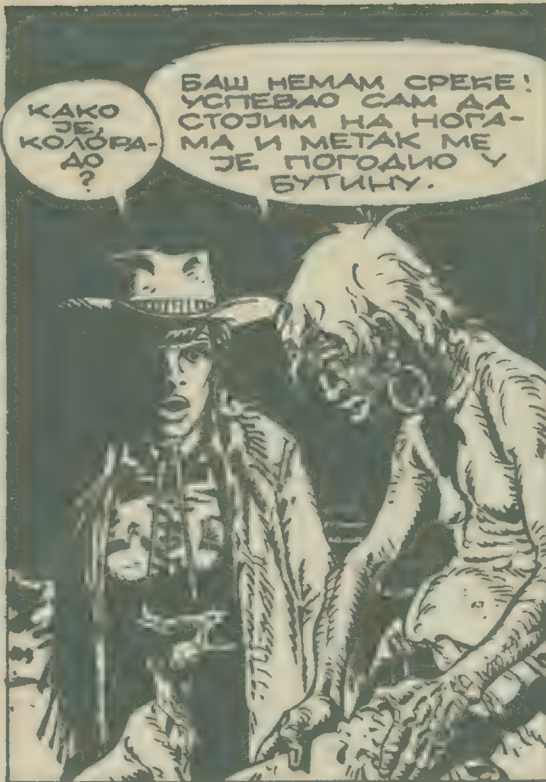

УЂИ ДА ПРЕГОВАРАМО, РАСЕ! ИМАМ ОВДЕ ОРТАКЕ...


КОЈИ СЕ С ТИМ НЕ СЛАЖУ !

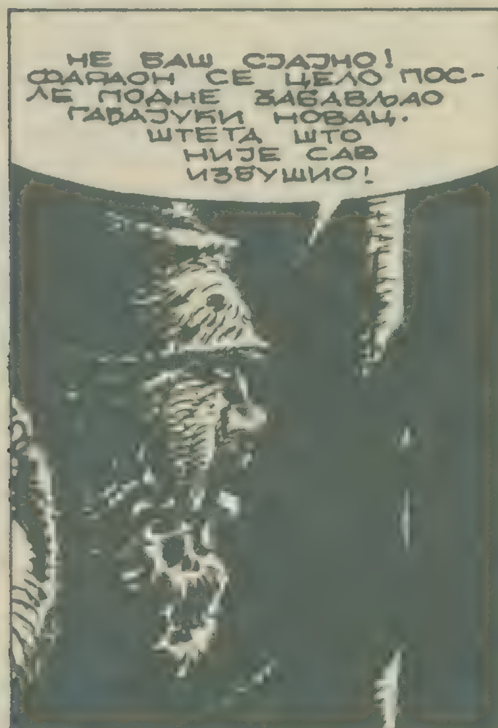

НА ПРОЗОР! ПУЦАЈТЕ! НЕ ДОЗВОЛИТЕ ДА ПРОВАЛЕ УНУТРА!


ДО СТО ЂАВОЛА! ЗАШТО ГА НИСИ УПУЦАО, РАСЕ?
ЗАР ВИ ТИ УШАО ДА ПОКУПИШ ВРЕЋУ КАДА ЈЕ ТОВИ УНУТРА?
ТОГА МОРАМО ДА УДЕСИМО! ЗБОГ ЊЕГА СМО И ОДУСТАЛИ ОД ДИЛИЖАНСЕ!
29


ЗАР НИСИ МОГАО ДА САГРАДИШ КОЛИБУ НА НЕКОМ МЕСТУ ГДЕ СЕ БОЉЕ ВИДИ?


КАКО ЈЕ, КОЛОРА-ДО?
БАШ НЕМАМ СРЕЋЕ! УСПЕВАО САМ ДА СТОЈИМ НА НОГА-МА И МЕТАК МЕ ЈЕ ПОГОДИО У БУТИНУ.


СПРЕМАЈУ СЕ ДА НАС НАПАДНУ. КАКО СТОЈИШ СА МУНИЦИЈОМ, ТРАПЕРУ?


НЕ БАШ СЈАЈНО! ФАРАОН СЕ ЦЕЛО ПОС-ЛЕ ПОДНЕ ЗАБАВЉАО ГАЂАЈУЋИ НОВАЦ. ШТЕТА ШТО НИЈЕ САВ ИЗБУШИО!

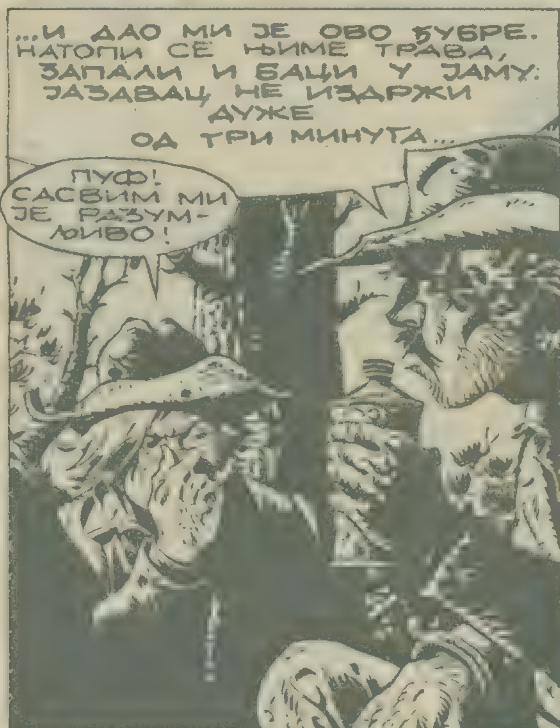

НЕЋЕМО ИЗДРЖАТИ! ОСТАВИО САМ ТОРБУ СА МЕЦИМА НА КОЊУ!
САЧУВАЈ У СВАКОМ СЛУЧАЈУ ЈЕДАН МЕТАК... ДЕВОЈКА НЕ СМЕ ЖИВА ДА ИМ ПАДНЕ У ШАКЕ!

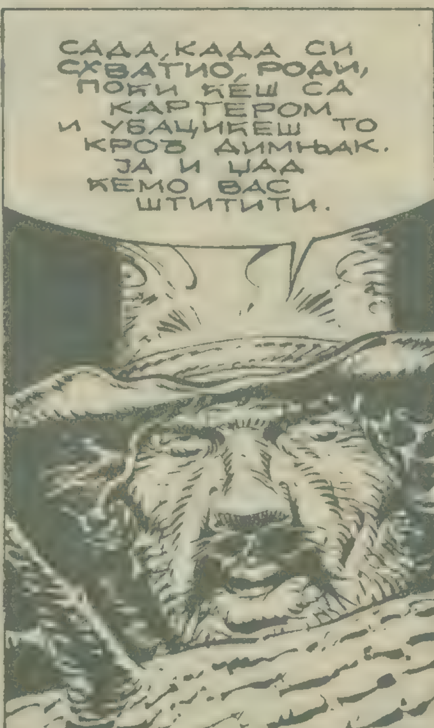

ДА ИМ ЗАПАЛИМО КУЋУ?
СВАКИМ ДАНОМ СИ СВЕ ПАМЕТНИЈИ! А НОВАЦ?

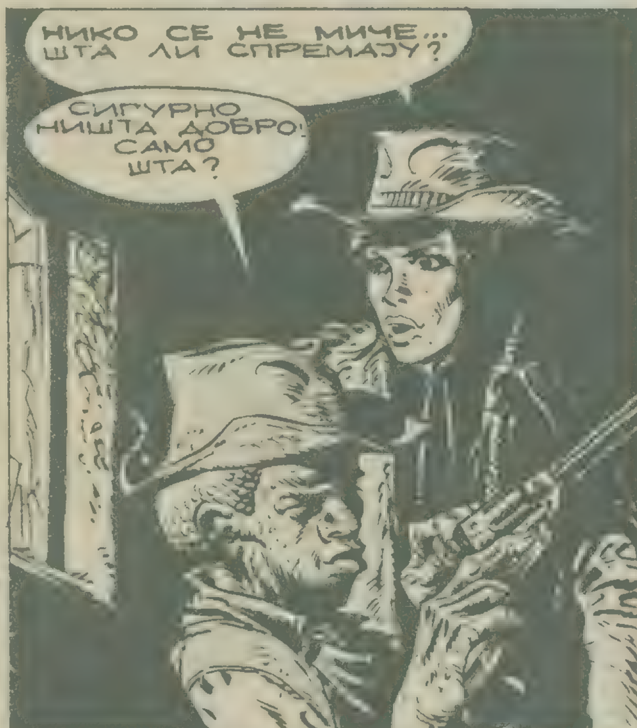

АЛИ ПОСТОЈИ ДРУГО РЕШЕЊЕ: ПРИМЕНИЋЕМО ЛОВАЧКЕ МЕТОДЕ ХАНСА ТРАПЕРА! УСПЕШНЕ СУ!


ШТА ЈЕ ТО? РАКИЈА ?
НЕ БИХ ТИ САВЕТОВАО ДА ПРОБАШ!


ТО МИ ЈЕ НАПРАВИО КЕЛХАУН. ТРАЖИО САМ ОД ЊЕГА НЕКО СРЕДСТВО ДА ИСТЕРАМ ОНОГ ЈАЗАВЦА ПОРЕД НАШЕ КУЋЕ...


...И ДАО МИ ЈЕ ОВО ЂУБРЕ. НАТОПИ СЕ ЊИМЕ ТРАВА, ЗАПАЛИ И БАЦИ У ЈАМУ. ЈАЗАВАЦ НЕ ИЗДРЖИ ДУЖЕ ОД ТРИ МИНУТА...
ПУФ! САСВИМ МИ ЈЕ РАЗУМЉИВО!

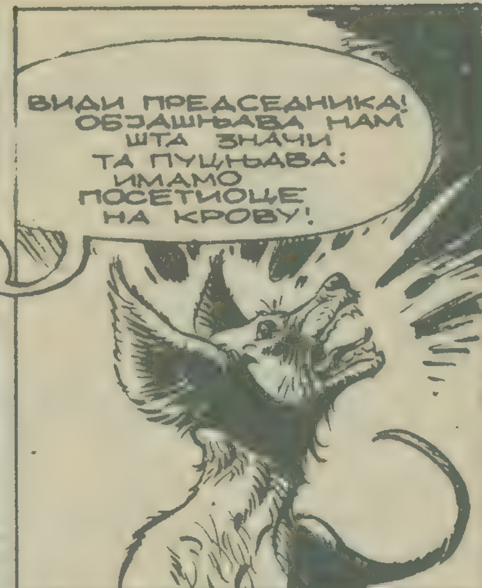

САДА, КАДА СИ СХВАТИО, РОДИ, ПОЋИ ЋЕШ СА КАРТЕРОМ И УБАЦИЋЕШ ТО КРОЗ ДИМЊАК. ЈА И ЏАД ЋЕМО ВАС ШТИТИТИ.


НИКО СЕ НЕ МИЧЕ... ШТА ЛИ СПРЕМАЈУ?
СИГУРНО НИШТА ДОБРО! САМО ШТА?

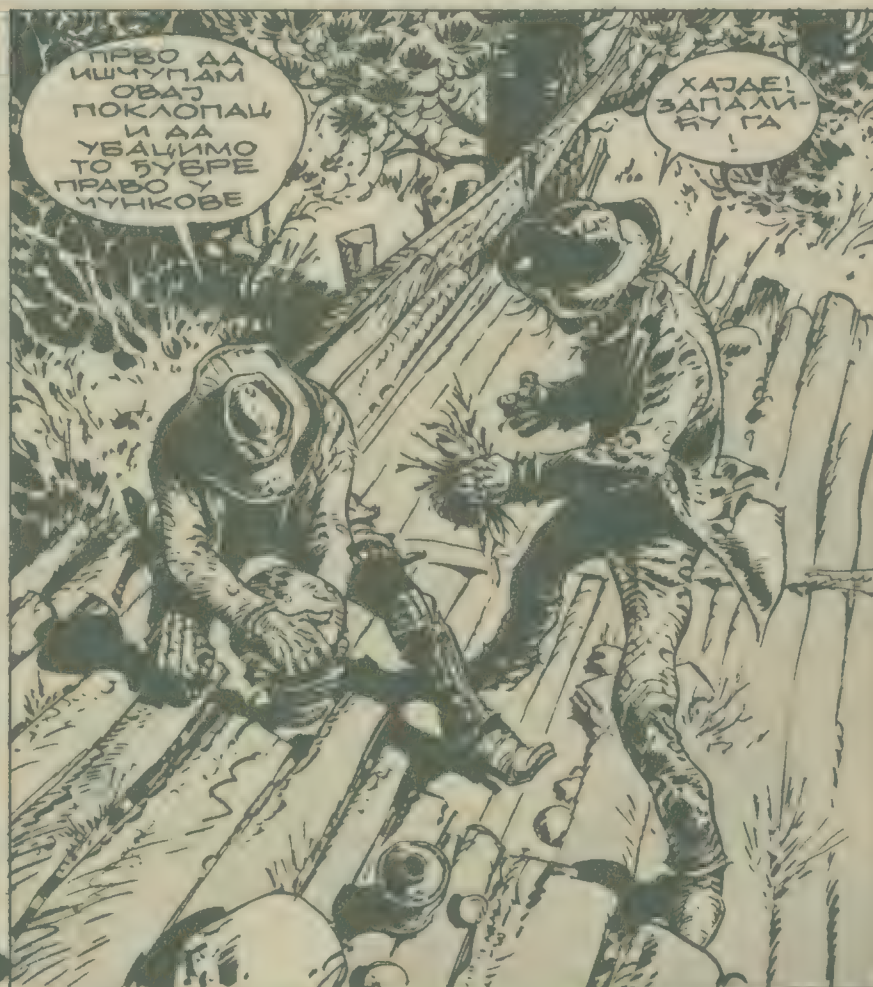

ХАЈДЕ! НЕКОЛИКО РУПА ВИШЕ У КОЛИБИ НЕЋЕ ИМ ПОМОЋИ ДА ДОЂУ ДО СВЕЖЕГ ВАЗДУХА! ХА! ХА! ХА!
ЧУВАЈ МЕТКЕ, РАСЕ, КАДА ИЗАЂУ....


СРЕЋА ЈЕ ШТО СА ОВЕ СТРАНЕ НЕМА ПРОЗОРА!
ВАЉДА СЕ ПЛАШИО ДА ГА НЕКО НЕ ИЗНЕНАДИ!


БЕЗ ОБЗИРА НА НЕСТАШИЦУ МУНИЦИЈЕ, ИПАК ЋЕМО ОДГОВОРИТИ, ЗАР НЕ ?
ПУЦАЈУ НАСУМЦЕ, ВАЉДА ЖЕЛЕ ДА НАС НАТЕРАЈУ ДА ПОТРОШИМО МЕТКЕ...
НИСИ ПОГОДИО...


ВИДИ ПРЕДСЕДНИКА! ОБЈАШЊАВА НАМ ШТА ЗНАЧИ ТА ПУЦЊАВА: ИМАМО ПОСЕТИОЦЕ НА КРОВУ!


КОЛОРАДО ЈЕ У ПРАВУ!
БАР ДВОЈИЦА СУ ТАМО! СПРЕМИ КОЛТ!


ПРВО ДА ИШЧУПАМ ОВАЈ ПОКЛОПАЦ И ДА УБАЦИМО ТО ЂУБРЕ ПРАВО У ЧУНКОВЕ
ХАЈДЕ! ЗАПАЛИЋУ ГА !


МЕЦИ НЕЋЕ МОЋИ ДА ПРОБИЈУ ТАВАНИЦУ. СОЛИДНА ЈЕ... ЗБОГ ЗИМСКОГ СНЕГА...

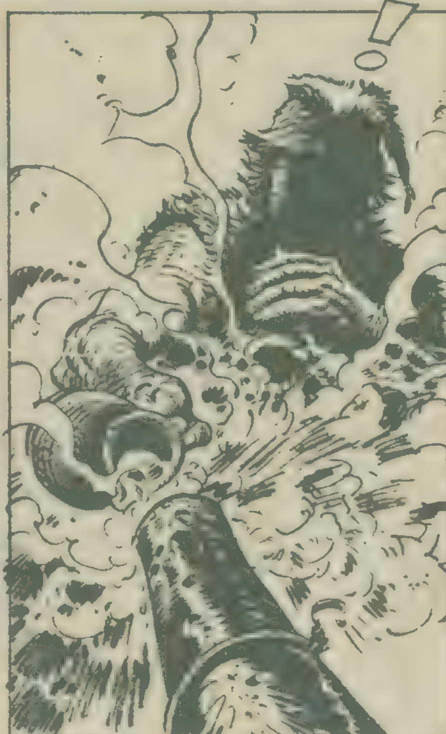

СКОРО ЋЕ БИТИ ГОТОВИ...
ДА СЕ МАЛО ОДМОРИМО... НАПУНИ РЕВОЛВЕР ДОК НЕ ПОЧНУ ДА ИЗЛАЗЕ...


ПОЖУРИ! ЧАК И НА СВЕЖЕМ ВАЗДУХУ ШТИПА У ГРЛУ...


ПЛОФ
!?

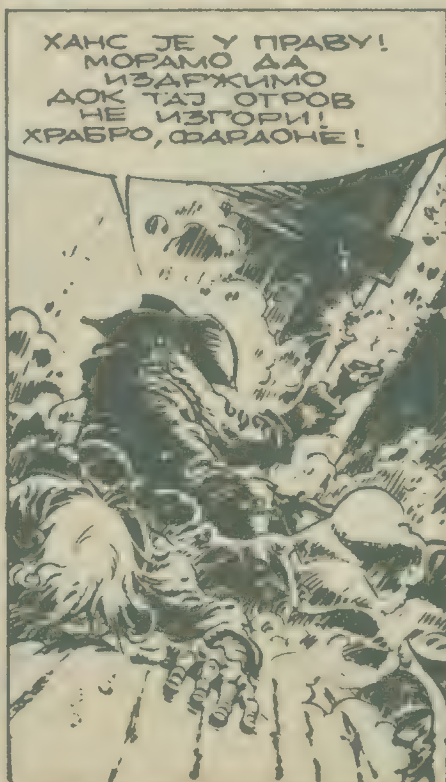

ПОДЛАЦИ! ХОЋЕ ДА НАС ИС-ТЕРАЈУ КАО ТВОРОВЕ ИЗ ЈАМЕ!
АХ! ТО ЈЕ СТРАШНО! ПЛУЋА МИ СЕ ЦЕПАЈУ!
ПУЦАЈ! НЕ ДОЗВОЛИ ДА СЕ ПРИБЛИЖЕ!


ДА УГАСИМО ТО ЂУБРЕ ПРЕ НЕГО ШТО...


!


ГЛУПАНЕ! ЈОШ ЈЕ ГОРЕ! УХ! УХ! НЕЋУ ТУ ДА ЦРКНЕМ, ИЗАЋИ ЋУ...

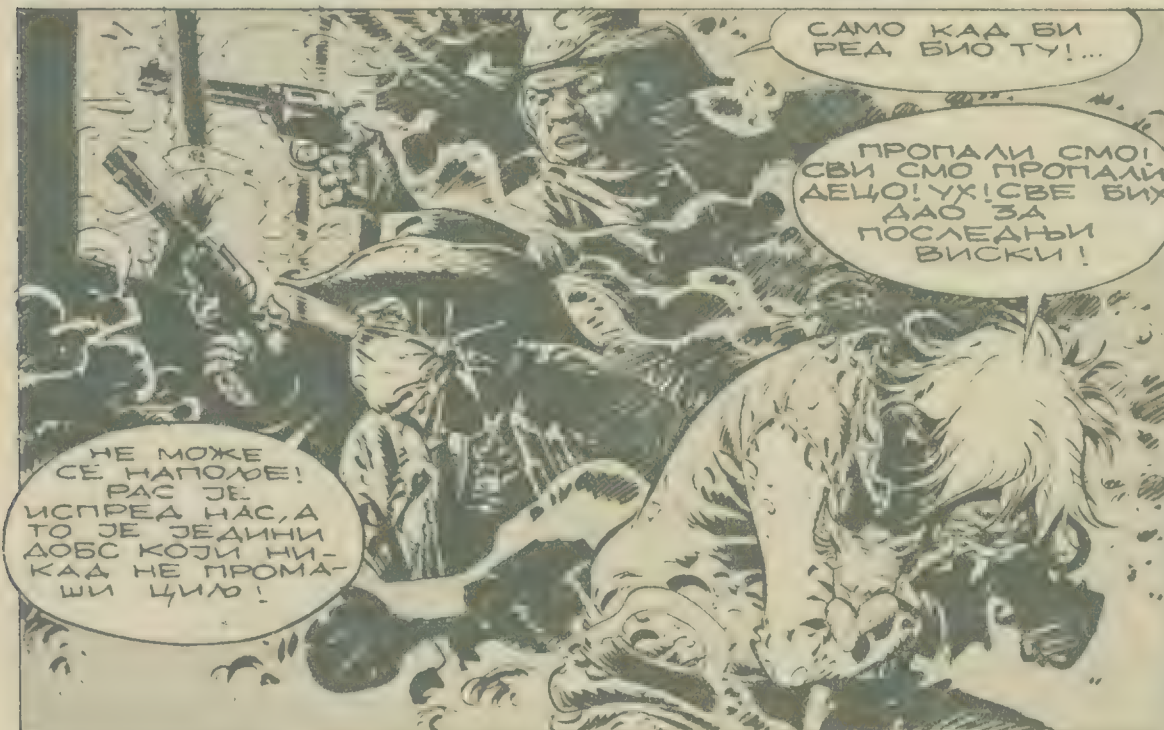

НЕ! УБИЋЕ ТЕ ЧИМ ПОМОЛИШ НОС!


ХАНС ЈЕ У ПРАВУ! МОРАМО ДА ИЗДРЖИМО ДОК ТАЈ ОТРОВ НЕ ИЗГОРИ! ХРАБРО, ФАРДОНЕ!


МОРА ДА ИМ ЈЕ ТАМО ДОЛЕ ЛЕПО...
ТО ЈОШ НИЈЕ НИШТА. ЕВО И ДРУГЕ ПОРЦИЈЕ...


НИЈЕ МИ ЈАСНО КАКО ИЗДРЖАВАЈУ!
КАРТЕР ЋЕ ИХ ПОЧАСТИТИ! ВИДЕЋЕМО ШТА ЋЕ ОД ЊИХ ОСТАТИ КРОЗ КОЈИ МИНУТ!


НЕМА ВЕЗЕ ШТО МИ ПРОПАДОШЕ КРЗНА! ПОМОЗИТЕ МИ! АКО ОВАКО НАСТАВЕ, ИСКАШЉАЋЕМО ПЛУЋА!


САМО КАД БИ РЕД БИО ТУ!...
ПРОПАЛИ СМО! СВИ СМО ПРОПАЛИ, ДЕЦО! УХ! СВЕ БИХ ДАО ЗА ПОСЛЕДЊИ ВИСКИ!
НЕ МОЖЕ СЕ НАПОЉЕ! РАС ЈЕ ИСПРЕД НАС, А ТО ЈЕ ЈЕДИНИ ДОБС КОЈИ НИКАД НЕ ПРОМАШИ ЦИЉ!


РОДИ! КАРТЕРЕ! ШТА ЧЕКАТЕ? ДА ПАДНЕ КИША? ДОСТА ЈЕ БИЛО ЗАБАВЕ!


ВАШЕ ЖЕЉЕ СУ НАРЕЂЕЊА, ВЕЛИЧАНСТВО! ДОБРО ПОСМАТРАЈ ШТА ЋЕ СЕ ДЕСИТИ! ХА! ХА! ХА!
34


КАРТЕРЕ!


РАСЕ! ЏАДЕ! УПОМОЋ! ИНДИЈАНЦИ!


ШТА ТО КАЖЕ?
ЈЕДАН ОД ЊИХ СЕ СРУШИО... ДА НИЈЕ СЛУЧАЈНО...

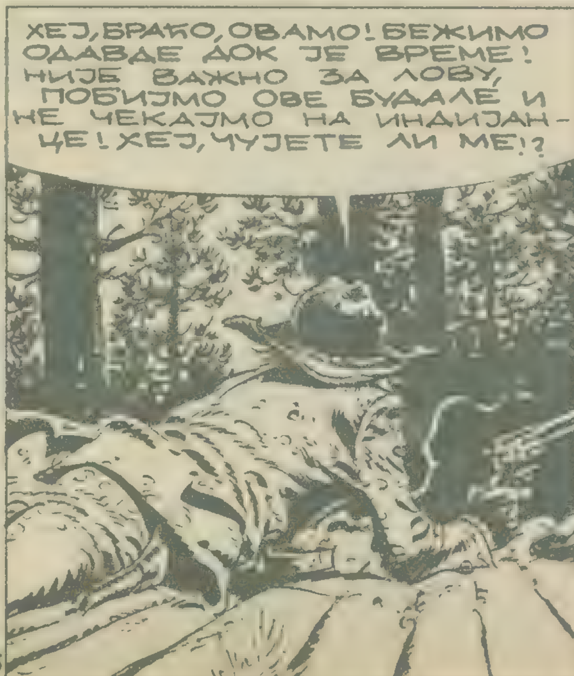

ИМАМО ИСТУ ИДЕЈУ... МЕСЕЧЕВА ПЕГА!
АКО ЈЕ ОН, ОНДА ЈЕ И КЛЕМ ТУ. УВЕК СУ ЗАЈЕДНО...


ЈЕСИ ЛИ ВИДЕО ОДАКЛЕ ЈЕ ДОШЛА?
ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ ИЗ ШУМЕ. АЛИ, ТА БУДАЛА ОД КАРТЕРА СЕ ПРЕСАМИТИЛА КАО ДА ГА ЈЕ СТРЕЛА ПОГОДИЛА...


ХЕЈ, МОМЦИ! ГДЕ СТЕ? ШТА ДА РАДИМ? РАСЕ? ЏАДЕ??


ДОБРО ЈЕ! САД СЕ МАЊЕ ПУШИ... ВИДЕЋУ ШТА СЕ ДЕШАВА...


НА ПРВИ ПОГЛЕД БИ СЕ РЕКЛО ДА ИМА НЕКОГ ГОРЕ. А ДА! КАКАВ ЛЕПОТАН!

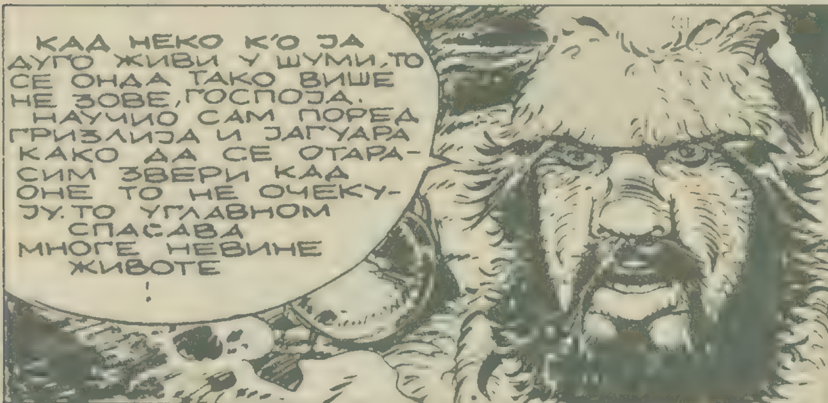

ХЕЈ, БРАЋО, ОВАМО! БЕЖИМО ОДАВДЕ ДОК ЈЕ ВРЕМЕ! НИЈЕ ВАЖНО ЗА ЛОВУ, ПОБИЈМО ОВЕ БУДАЛЕ И НЕ ЧЕКАЈМО НА ИНДИЈАНЦЕ! ХЕЈ, ЧУЈЕТЕ ЛИ МЕ!?

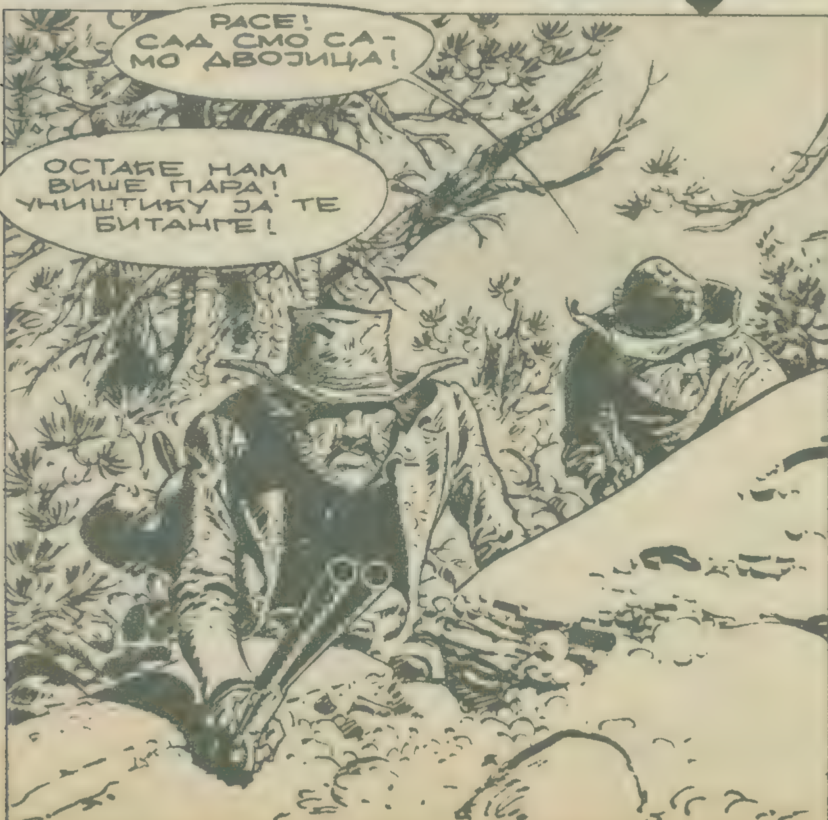

ДА НАС ПОУБИЈАШ, А? САМО ТИ ПРИЧАЈ, ЛЕПОТАНЕ!
ХАНС! ШТА РАДИТЕ? НЕ! НЕ...


УХХ
БУММ




БУМ! ГОТОВО!
ТО ЈЕ ГРОЗНО! ТО... ТО ЈЕ УБИСТВО!


КАД НЕКО К'О ЈА ДУГО ЖИВИ У ШУМИ, ТО СЕ ОНДА ТАКО ВИШЕ НЕ ЗОВЕ, ГОСПОЈА. НАУЧИО САМ ПОРЕД ГРИЗЛИЈА И ЈАГУАРА КАКО ДА СЕ ОТАРАСИМ ЗВЕРИ КАД ОНЕ ТО НЕ ОЧЕКУЈУ. ТО УГЛАВНОМ СПАСАВА МНОГЕ НЕВИНЕ ЖИВОТЕ!


РАСЕ! САД СМО САМО ДВОЈИЦА!
ОСТАЋЕ НАМ ВИШЕ ПАРА! УНИШТИЋУ ЈА ТЕ БИТАНГЕ!


ОНИ У КОЛИБИ ЈОШ МИСЛЕ ДА ИХ ДРЖИМО НА НИШАНУ, ГА НЕЋЕ УСКОРО ИЗАЋИ... А КЛАДИМ СЕ ДА ЈЕ ОНО БИО ИНДИЈАНАЦ СА РАНЧА. МОРАЋЕ ДА СЕ ПОКАЖЕ, А ОНДА...

36


РАСЕ! ОВА ТИШИНА НИЈЕ НОРМАЛНА! МИСЛИМ ДА СРЉАМО У КЛОПКУ!
МИР! МОРАМО ИХ ПРОНАЋИ!


РАСЕ!


БЕНГ
АОО!

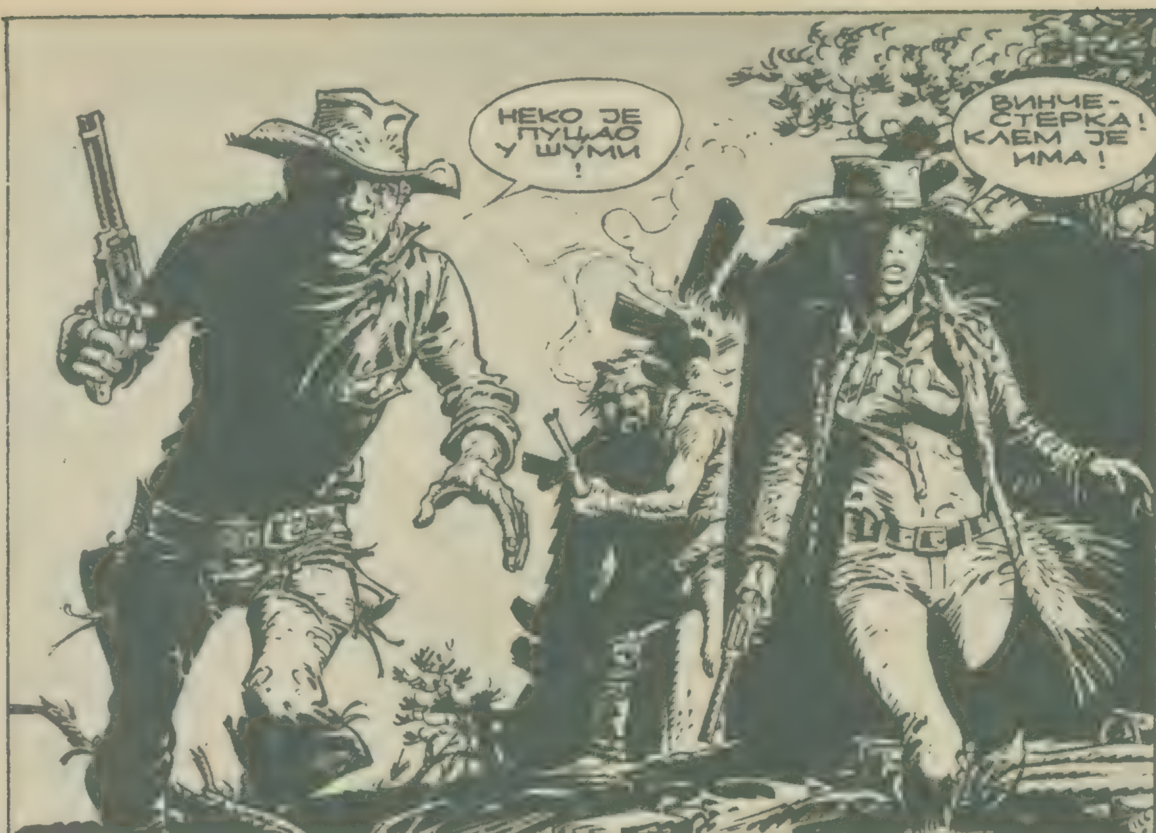



ОВО ВИШЕ ВОЛИМ...


ОВАКВА БОРБА МИ САСВИМ ОДГОВА-РА!


ДРЖ'СЕ МЕСЕЧЕВА ПЕГО! ЈА...




НЕКО ЈЕ ПУЦАО У ШУМИ!
ВИНЧЕСТЕРКА! КЛЕМ ЈЕ ИМА!

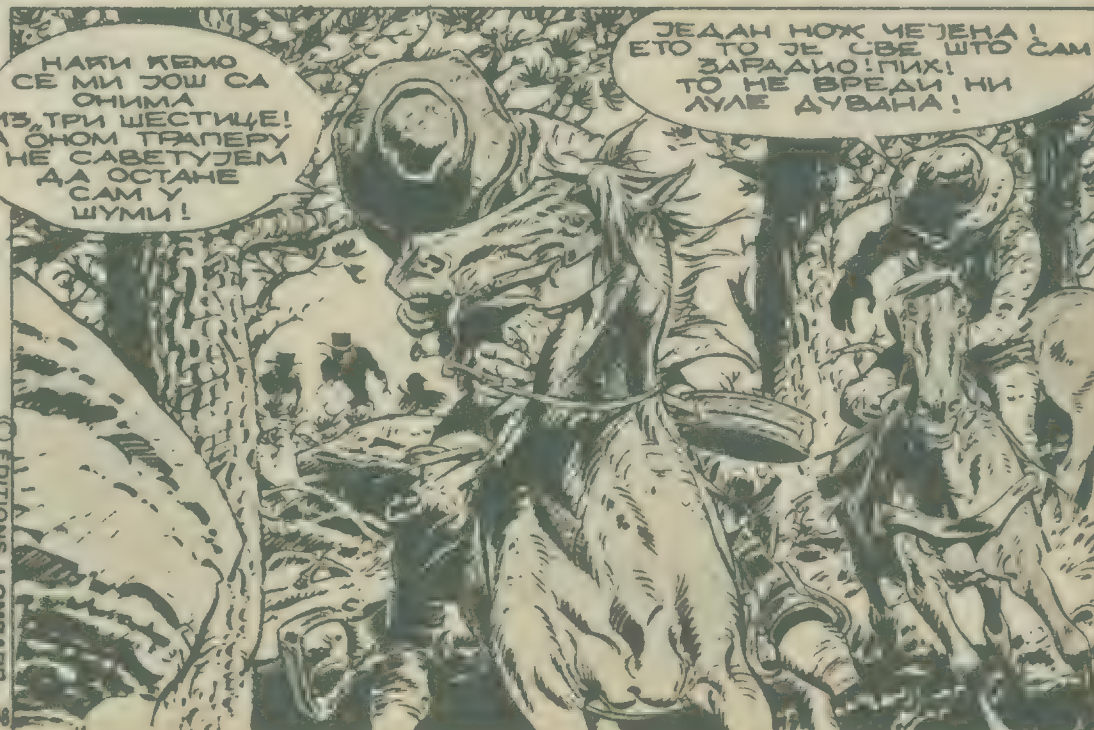

МНОГО СИ БАЛАВ, ПРИЈАТЕЉУ! ЈОШ СИ МЛАД ДА СЕ СУПРОТСТАВИШ ЏАДУ ДОБСУ!


ДОБРО! НА ПОСАО!
ШТА ТО РАДИШ?


УЗИМАМ ЗА УСПОМЕНУ! АКО НАМ ИЗМАКНЕ ЗЛАТО, БАР ЋЕМО ИМАТИ ДРАГОЦЕНИ СКАЛП!


ПЛАТИЋЕШ ГА ГЛАВОМ, ЛУДО! ОСТАЛИ ДОЛАЗЕ! ПОЖУРИ!


ШТЕТА! НИКАД НИСМО МИРНИ!
НА КОЊЕ!


НАЋИ ЋЕМО СЕ МИ ЈОШ СА ОНИМА ИЗ ТРИ ШЕСТИЦЕ! А ОНОМ ТРАПЕРУ НЕ САВЕТУЈЕМ ДА ОСТАНЕ САМ У ШУМИ!
ЈЕДАН НОЖ ЧЕЈЕНА! ЕТО ТО ЈЕ СВЕ ШТО САМ ЗАРАДИО! ПИХ! ТО НЕ ВРЕДИ НИ ЛУЛЕ ДУВАНА!


ШТА ЋЕМО САД? ИДЕМО ЛИ ЗА ЊИМА?
НЕ! НОВАЦ ЈЕ СПАСЕН. ПОБРИНИМО СЕ ЗА КЛЕМА И МЕСЕЧЕВУ ПЕГУ!


ХЕЈ! НЕ ТУДА!

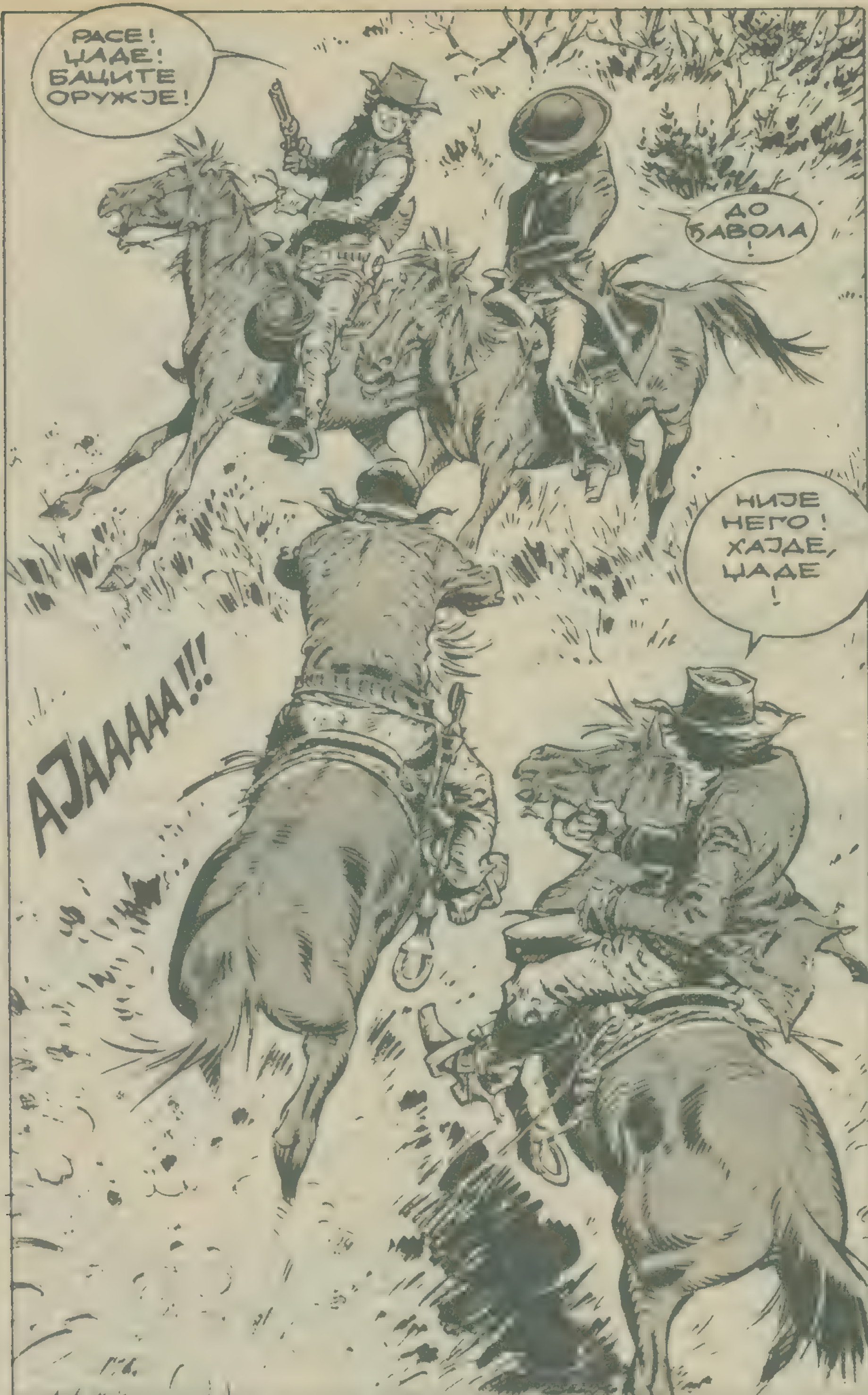

ЗАР НЕ ИДЕМО У ЕРОУ КРИК?
НЕ!


НЕ ВОЛИМ ДА ГУБИМ ВРЕМЕ. А ПОШТО ВЕЋ НИСМО УСПЕЛИ ДА ДОЂЕМО ДО ЛОВЕ, УРАДИЋЕМО НЕШТО ДРУГО: КАКО МИ СЕ ЧИНИ, КОМАНЧИН РАНЧ САДА ЧУВА САМО ОНАЈ СТАРКЕЉА!


ТАКО ЗНАЧИ!... АЛИ ПАЗИ! ЗАБОРАВИО СИ НА ОНОГ РЕВОЛВЕРАША ИЗ ДИЛИЖАНСЕ И НА РИЂОКОСОГ ДАСТА...
ОНИ ВЕРОВАТНО НАС ТРАЖЕ КАО И ОСТАЛИ!


ПРОСТО, КАД ТИ КАЖЕМ! НЕЋЕ БИТИ ОНОЛИКО КОЛИКО СМО РАЧУНАЛИ, АЛИ ЋЕМО ИПАК НАПУНИТИ ЏЕПОВЕ! ХА! ХА! ХА!




РАСЕ! ЏАДЕ! БАЦИТЕ ОРУЖЈЕ!
ДО ЂАВОЛА!
НИЈЕ НЕГО! ХАЈДЕ, ЏАДЕ!
АЈААААА!!!


ЈУ-ХУ! САД ЋЕ ОНИ ДА ПОЉУБЕ ПРАШИНУ!


БЕНГ
БЕНГ


БРЕГШО! СРЕДИТЕ ОНОГ ГРУБИЈАНА! ЈА ЋУ СТАРИЈЕГ!
БЕНГ


НИЈЕ ВАЉДА? А КАКО ЋЕШ ТО ДА ИЗВЕДЕШ, ФИЋФИРИЋУ?
НЕМАМ ИНДИЈАНСКИ СКАЛП, АЛИ НИ ГЛАВА ЈЕДНОГ ПОПА НИЈЕ ЛОША!...


ДО ВРАГА! ГДЕ ЛИ ЈЕ?


ИЗНЕНА-ЂЕЊЕ!


БЕНГ
АААAХ!


ПА, ШТА ЈЕ ТО, ВЕЛЕЧАСНИ? ЗАБОРАВИО СИ МОЛИТВЕ?
Hiiiiiii-iii


ПРОБАЈ ДА СЕ СЕТИШ! БРЖЕ! ТИ СИ САМО ЈЕДНА ВАРАЛИЦА!...


БЕНГ


ИМАШ ВИСОКО МИШЉЕЊЕ О СЕБИ, КАУБОЈУ! БЕЗ УЗДА НЕМАШ...


...НИКАКВОГ ИЗГЛЕДА...


ШТЕТА ШТО САМ ИЗГУБИО ПРАТЊУ! СРЕШЋЕМО СЕ ЈОШ, КАУБОЈУ!
НАДАМ СЕ, УБИЦО!

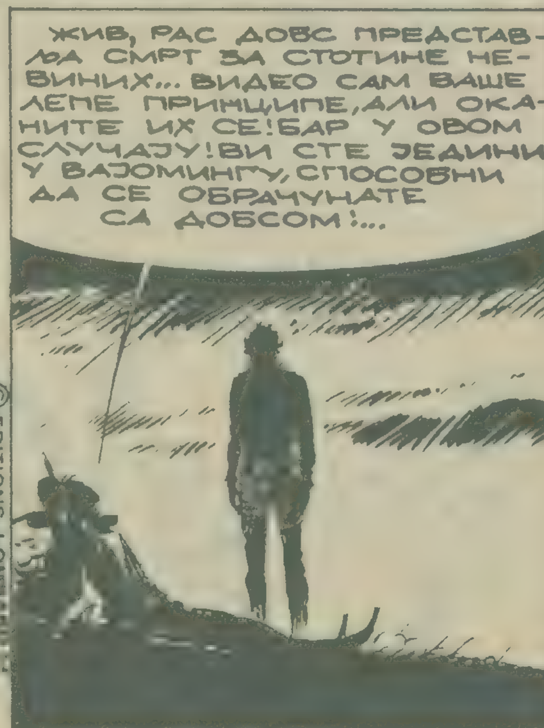





ЗДРАВО, РИЂИ! ЗНАЧИ ПОБЕГАО ВАМ ЈЕ, А?
ВЕЛЕ-ЧАСНИ! ТА ВАС ЈЕ СВИЊА...


УБИО МЕ ЈЕ, ПРИЈАТЕЉУ! КАД МЕ САХРАНИТЕ, ПОЛОЖИТЕ МИ ГЛАВУ ПРАВО, ТАКО САМ И ЖИВЕО...
ЋУТИТЕ! ОДВЕШЋУ ВАС! ПОМО-ЋИ ЋЕ ВАМ!

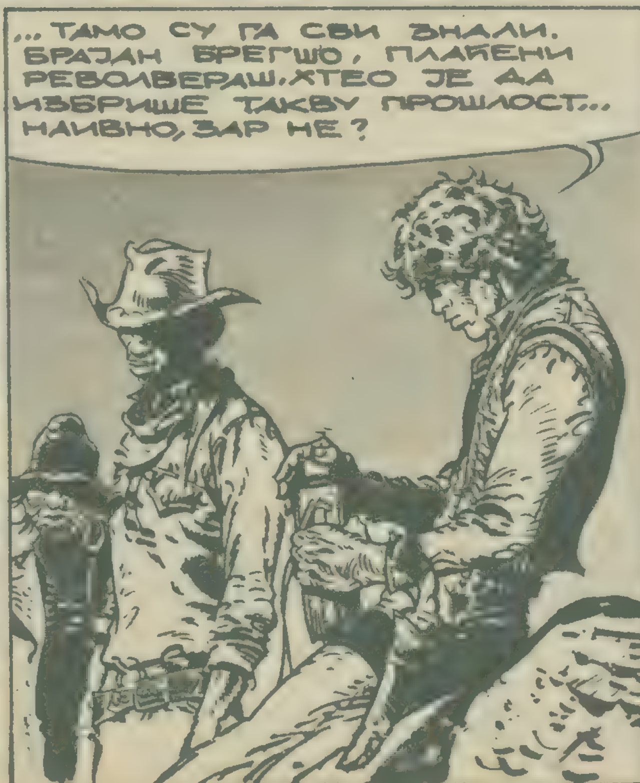

БЕЗ ГЛУПОСТИ, СЛУ-ШАЈТЕ МЕ, МОРАМ БР-ЗО ДА ГОВОРИМ. ЈА САМ БАР ИГРАО НЕ-РЕШЕНО... АЛИ ВИ ЈОШ ИГРАТЕ, ДАСТЕ...
© EDITIONS LOMBARD


ЖИВ, РАС ДОВС ПРЕДСТАВ-ЉА СМРТ ЗА СТОТИНЕ НЕ-ВИНИХ... ВИДЕО САМ ВАШЕ ЛЕПЕ ПРИНЦИПЕ, АЛИ ОКА-НИТЕ ИХ СЕ! БАР У ОВОМ СЛУЧАЈУ! ВИ СТЕ ЈЕДИНИ У ВАЈОМИНГУ, СПОСОБНИ ДА СЕ ОБРАЧУНАТЕ СА ДОБСОМ!...


РЕДЕ! ЈУ-ХУУУ! СВЕ СЕ СРЕДИЛО И БЕЗ ВАС! ШТА НА ТО КАЖЕТЕ?

НЕ ЗНАМ, КОМАНЧА... НЕ ЗНАМ ШТА ДА КАЖЕМ, НЕ...

ХЕЈ! БРЕГШО! СВЕШТЕНИК...???
ДА! НАЋИ ЋЕТЕ ЛЕШ ОНОГА КОЈИ ГА ЈЕ УБИО ТУ НЕГДЕ...
ЏАД ДОБС... ЧУДНО! ЧИТАВО ВРЕМЕ САМ МИСЛИО ДА ЈЕ БРЕГ ШО ОД ЊИХОВЕ СОРТЕ. ЧОВЕК СЕ ПОНЕКАД ВАРА...

ПА МОЖДА И НЕ! ИСПРИЧАО МИ ЈЕ... ХТЕО ЈЕ ДА ОКРЕНЕ У ЖИВОТУ ДРУГИ ЛИСТ, ОВДЕ ГДЕ ЈЕ НЕПОЗНАТ. НА ЈУГУ МУ ТО НЕ БИ БИЛО МОГУЋЕ...

...ТАМО СУ ГА СВИ ЗНАЛИ. БРАЈАН БРЕГШО, ПЛАЋЕНИ РЕВОЛВЕРАШ. ХТЕО ЈЕ ДА ИЗБРИШЕ ТАКВУ ПРОШЛОСТ... НАИВНО, ЗАР НЕ?

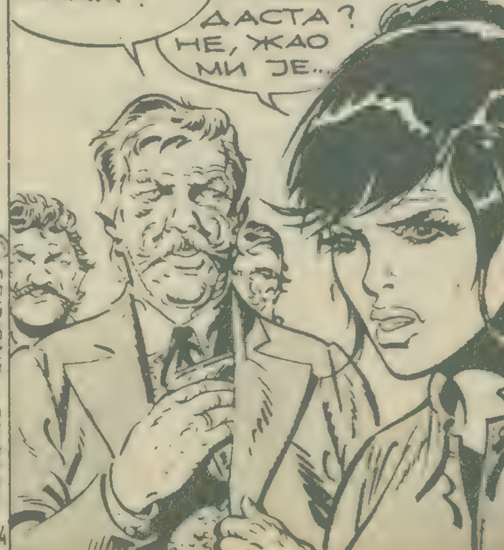
ЗБОГОМ, СВЕШТЕНИЧЕ. ТВОЈА ПРВА ПРОПОВЕД БИЛА ЈЕ И ПОСЛЕДЊА, АЛ' БАР СИ ИМАО ПУБЛИКУ... ТО ЈЕ ДОВОЉНО, ЗАР НЕ?

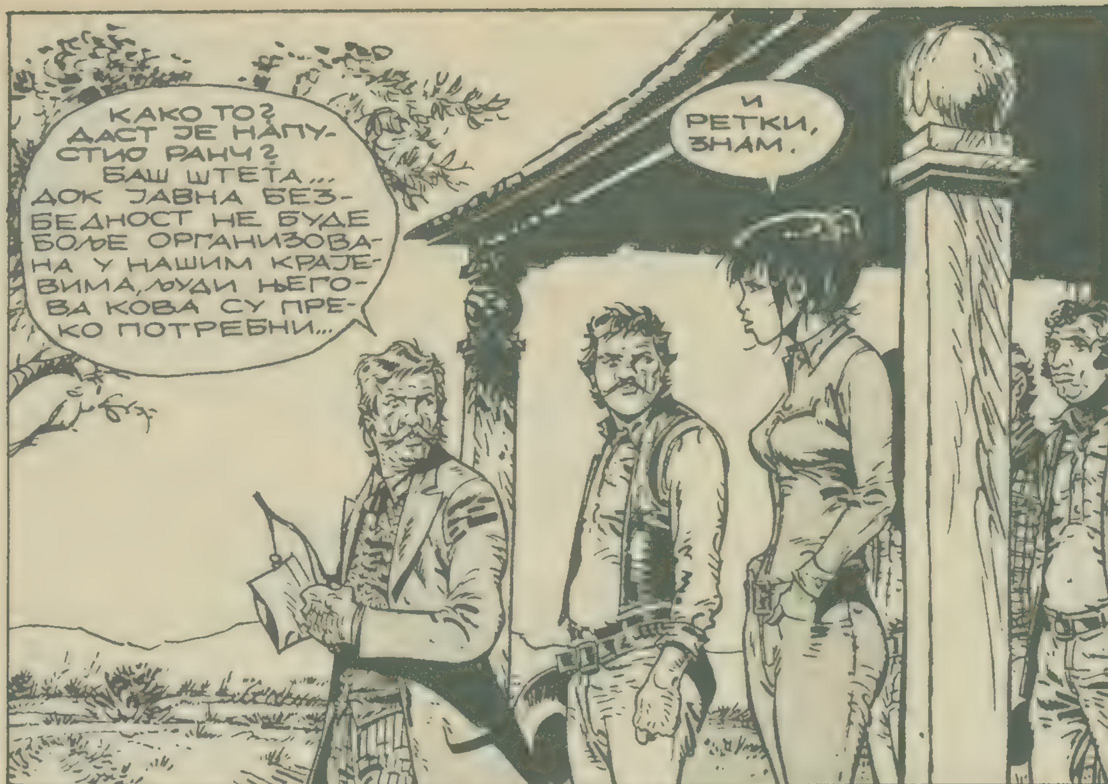
Сточари из Гринстоун Фолса били су обавештени следећег јутра. Кад су стигли, посао на ранчу одвијао се нормално...

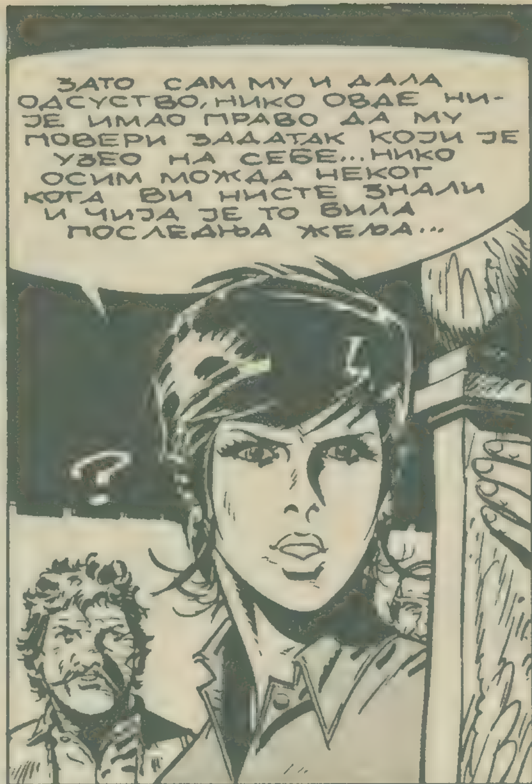
СВЕ СЕ СЛАЖЕ, ОСИМ НЕКОГ СИТНИША, ГОСПОЂИЦЕ КОМАНЧА. УДРУЖЕЊЕ СТОЧАРА ЋЕ ВАМ УВЕК БИТИ ЗАХВАЛНО!







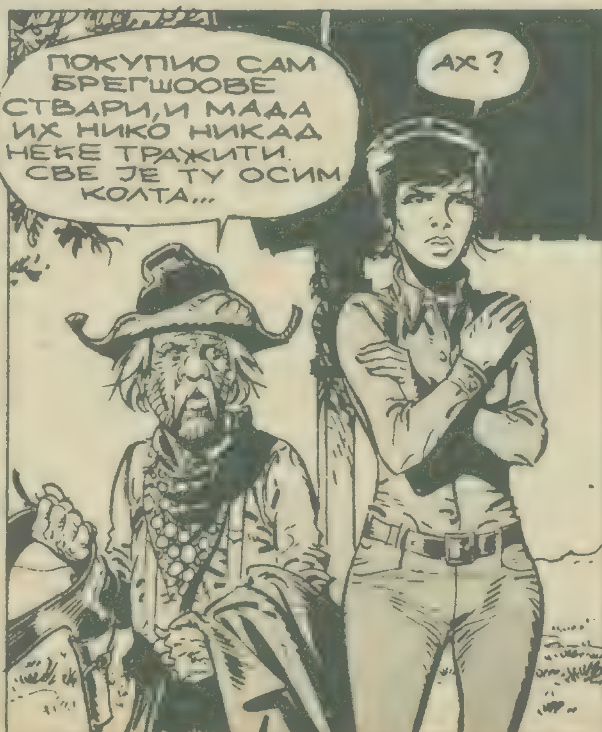

КАКО ТО? ДАСТ ЈЕ НАПУСТИО РАНЧ? БАШ ШТЕТА... ДОК ЈАВНА БЕЗБЕДНОСТ НЕ БУДЕ БОЉЕ ОРГАНИЗОВАНА У НАШИМ КРАЈЕВИМА, ЉУДИ ЊЕГОВА КОВА СУ ПРЕКО ПОТРЕБНИ...
И РЕТКИ, ЗНАМ.

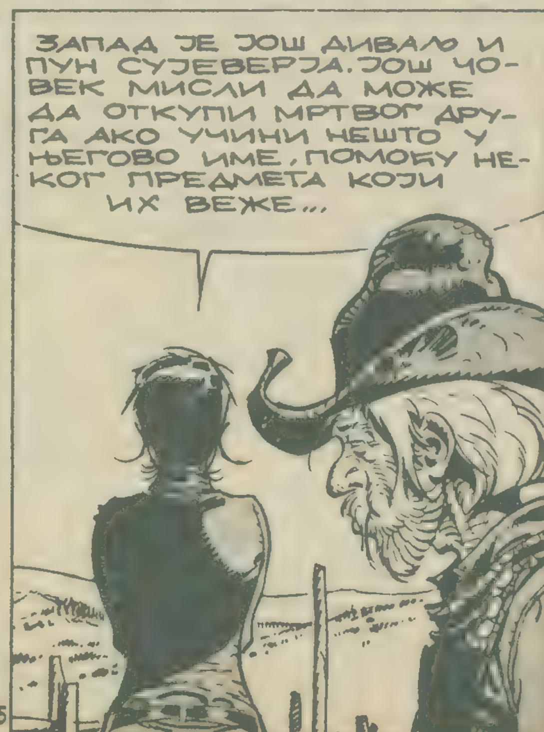

ЗАТО САМ МУ И ДАЛА ОДСУСТВО, НИКО ОВДЕ НИЈЕ ИМАО ПРАВО ДА МУ ПОВЕРИ ЗАДАТАК КОЈИ ЈЕ УЗЕО НА СЕБЕ... НИКО ОСИМ МОЖДА НЕКОГ КОГА ВИ НИСТЕ ЗНАЛИ И ЧИЈА ЈЕ ТО БИЛА ПОСЛЕДЊА ЖЕЉА...
?

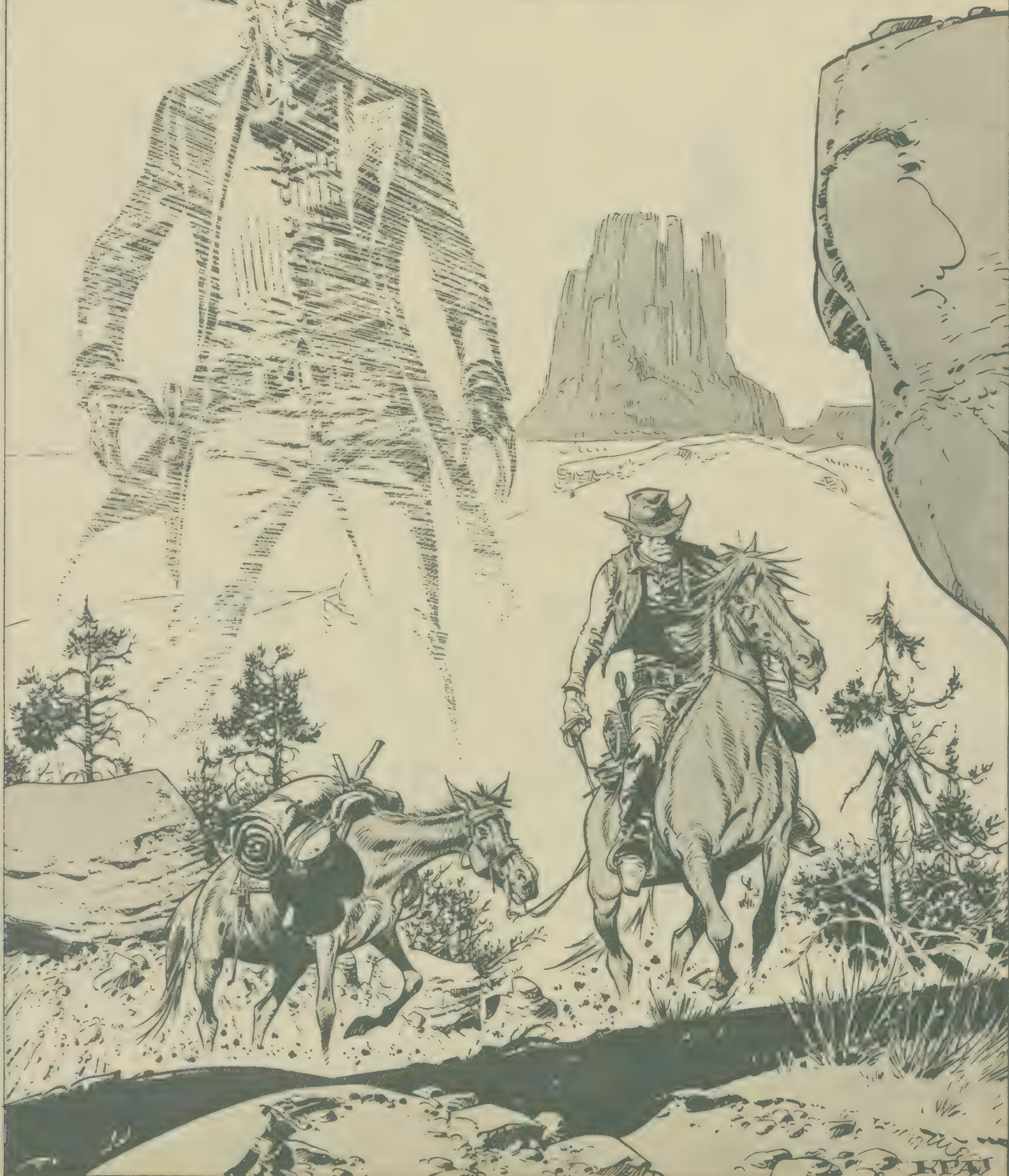

Е ПА, НАДАМ СЕ ДА ЗНАТЕ ШТА РАДИТЕ. АКО ВАМ СТОЧАРИ ИЗ ГРИНСТОУН ФОЛСА БУДУ ИКАДА ПОТРЕБНИ...
ХВАЛА. НИКАДА СЕ НЕ ЗНА!


ШТА ЈЕ ХТЕЛА ДА КАЖЕ КАД ЈЕ ГОВОРИЛА О ДАСТОВОМ ЗАДАТКУ?
ЈЕДАН ДОБС У ЗАТВОРУ, ТРОЈИЦА ПОД ЗЕМЉОМ. ОСТАО ЈЕ ОНАЈ НАЈГОРИ. ЈЕДНОГ ДАНА ЋЕ ТО ВЕРОВАТНО СРЕЂИВАТИ ОРГАНИЗОВАНА ПОЛИЦИЈА...


АЛИ ЗА САДА, НЕКИ ЉУДИ УЗИМАЈУ НА СЕБЕ СВЕ ТО. ДАСТ ЈЕ ЈЕДАН ОД ЊИХ! ПОНЕКАД САМ СРЕЋАН ШТО САМ ТАКО ЛОШ СТРЕЛАЦ!


ПОКУПИО САМ БРЕГШООВЕ СТВАРИ, И МАДА ИХ НИКО НИКАД НЕЋЕ ТРАЖИТИ. СВЕ ЈЕ ТУ ОСИМ КОЛТА...
АХ?


ЗАПАД ЈЕ ЈОШ ДИВЉИ И ПУН СУЈЕВЕРЈА. ЈОШ ЧОВЕК МИСЛИ ДА МОЖЕ ДА ОТКУПИ МРТВОГ ДРУГА АКО УЧИНИ НЕШТО У ЊЕГОВО ИМЕ, ПОМОЋУ НЕКОГ ПРЕДМЕТА КОЈИ ИХ ВЕЖЕ...


ТАКО СУ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ, ОГРОМНОЈ ЗЕМЉИ БЕЗ ЗАКОНА, СТВАРАНЕ ЛЕГЕНДЕ О ЉУДИМА КОЈИ СУ СЕ, С ОРУЖЈЕМ У РУКАМА, БОРИЛИ ПРОТИВ НЕПРАВДЕ И ЗЛОЧИНА. ЈЕДАН ОД ТАКВИХ ЉУДИ БИО ЈЕ И РЕД ДАСТ КОЈИ СЕ ЗАКЛЕО ДА ЋЕ ИСТРЕБИТИ ВУКОВЕ ИЗ ВАЈОМИНГА...
КРАЈ



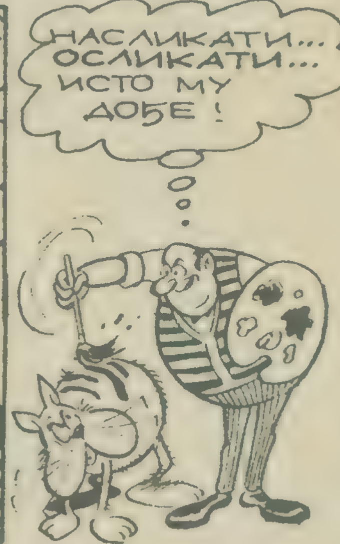






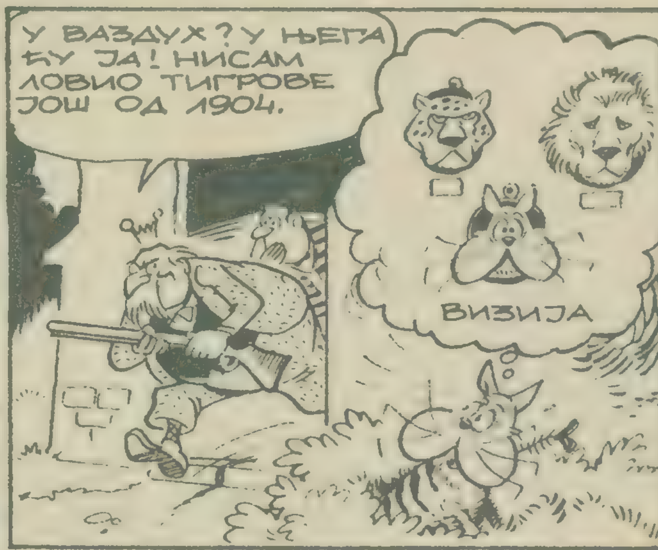


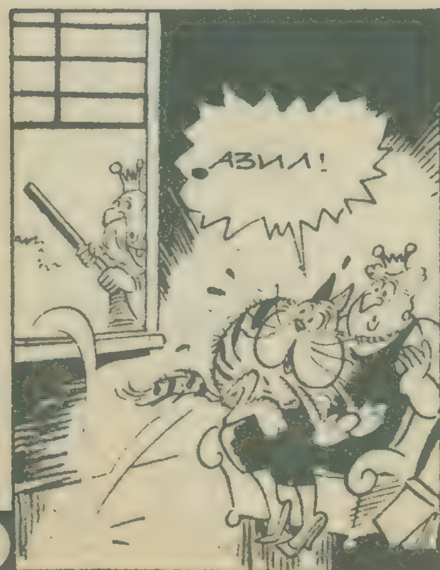










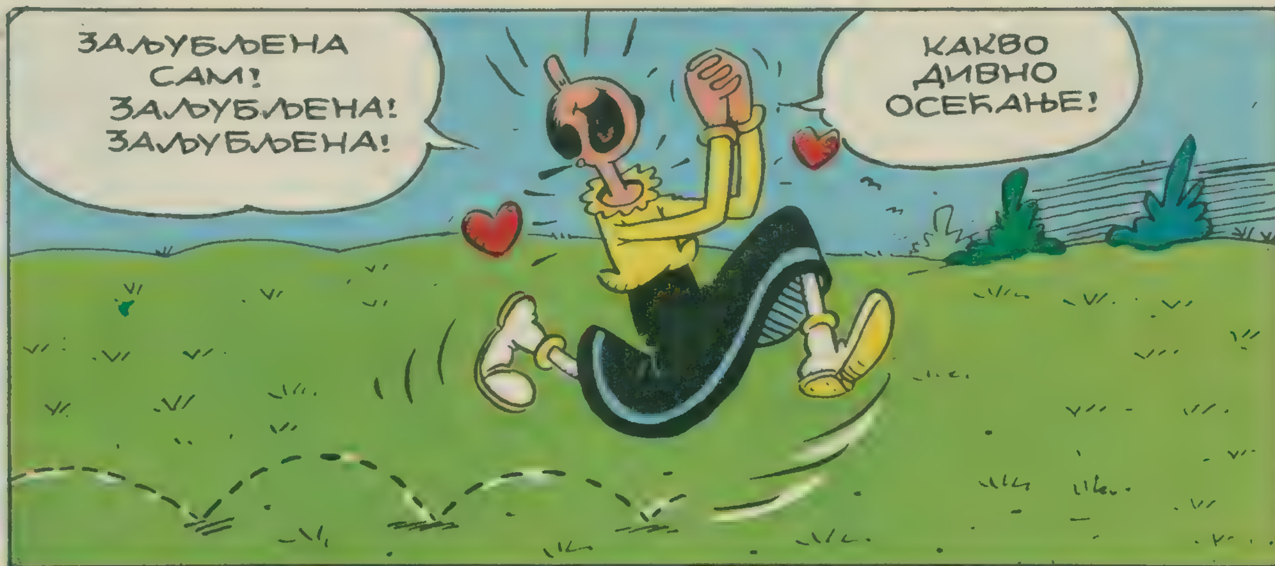






У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: девојка из свемира


ПОПАЈ
By
BUD SAGENDORF


ЗАЉУБЉЕНА САМ! ЗАЉУБЉЕНА! ЗАЉУБЉЕНА!
КАКВО ДИВНО ОСЕЋАЊЕ!


ВОЛИМ ТЕ!
БАШ ФИНО!

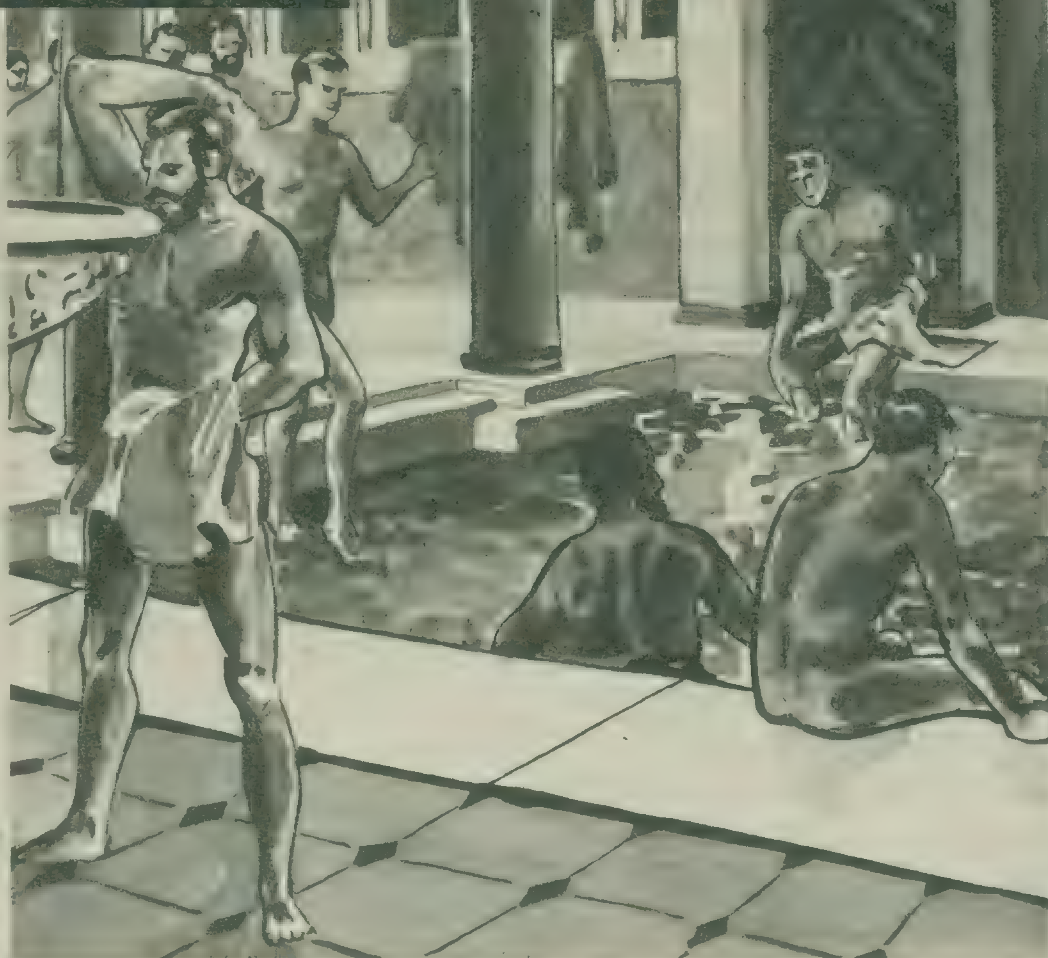

ПА ТИ МЕ НЕ СЛУШАШ! ВОЛИМ ТЕ!
ЛЕПО, КАЖЕМ ТИ!


ВОЛИМ ТВОЈЕ ДЕБЕЛЕ РУКЕ, ТВОЈ МРШАВИ ВРАТ, ТВОЈ БАБУРАСТ НОС...
ЗАНИМЉИВО!


ВОЛИМ И ТВОЈУ РУЖНУ КРИВУ БРАДУ!
ХМ?


ФУУУЈ!


!!
ШТО СЕ ДЕВОЈКЕ УВЕК ТОЛИКО РАЗБРБЉАЈУ КАД ЧОВЕК ФАРБА ЧАМАЦ!
BUD SAGENDORF



САМО ЗА МУШКАРЦЕ

Већ у 13. веку даме и господа купали су се заједно, ћаскајући и сладећи се пробраним јелима сервираним на столу који је био постављен по читавој дужини огромне каде усред раскошног салона

Каде за купање постојале су читавих дванаест векова пре наше ере! У њима су се купали стари Египћани, ако ни због чега другог, а оно да са лица и тела сперу наслаге шминке коју су тако вешто и обилато употребљавали. Њихово купање морало је имати и терапеутску сврху јер је било обавезно три пута дневно: ујутру, пре и после главног оброка.

Оволика хигијена односила се, наравно, на богаташе који су живели у палатама златних купола, а у својим пространим купатилима имали скупоцене каде-базене у којима је журборила увек свежа мирисљава вода.

У старој Грчкој каде су прављене од скупоценог мермера и масивног сребра и — употребљавали су их само мушкарци! Женске особе нису седале у каду већ су их робови у нарочитим просторијама трљали сунђером. У Грчкој су једино хетере, веома образоване, цењене и богате лепотице, за разоноду, уживале привилегију мушкараца — да се купају у сопственим кадама.

Познато је какву су бригу Римљани поклањали нези тела, а јавних купатила, такозваних терми, било је много и била су веома посећена и приступачна свима. **Телесна хигијена није се сматрала знаком особите финоће већ нормалном, свакодневном појавом. Али богаташи су имали и своја лична купатила чији је луксуз превазилазио све што се на том „пољу“ могло замислити.**

СКАНДАЛОЗНА ХИГИЈЕНА

У мрачном средњем веку, међутим, Европљани су напрасно престали да се купају, а прљавштина и зараза царовале су заједно са свемоћним калуђерским редовима. Образ су осветлали Арапи који су и у то време неуморно градили фонтане и купатила. **У Андалузији, на тлу Шпаније, налазе се остаци маварских купатила из 10. века по распореду просторија веома слична некадашњим римским, али мања.**

У муслиманским земљама, нарочито у Турској, јавна купатила — добро познати амами — играла су важну улогу у животу грађана. Поједини амами били су подељени на просторије за жене и просторије за мушкарце. Неки су били са заједничким одајама, али су жене могле у њих долазити само одређених дана у недељи.

У Бурси, најпознатијој бањи Отоманског царства, постојало је 29 амама од којих многи и данас раде. Веома су луксузни, обложени мермером и украшени скулптурама.

У 13. веку Европа се присетила јавних купатила, али како? Даме и господа, окупљени у раскошним салонима у којима су централно место заузимале огромне каде од скупоценог дрвета, заједно су седели у води потпуно голи, но са савршеним фризурама, и ћаскали служећи се јелима сервираним на дугачком столу постављеном по читавој дужини каде! Дискретна музика пратила је ово необично уживање.

Људи скромнијег порекла и тањег џепа нису могли да учествују у таквој врсти хигијене, сматрали су је скандалозном и живели су пристојније, што значи да су се купали само о великим празницима, двапут годишње. Заузврат трошили су немилице мирисне воде и парфеме што је донекле ублажавало последице некупања.

МАГАРЕЋЕ МЛЕКО

Но, мода заједничких јавних купања брзо је прошла и даме су поново биле принуђене да личну хигијену одржавају међу сопствене четири зида што је било, вероватно, далеко мање привлачно. Тада се Изабела Баварска присетила Клеопатре и лансирала заборављено купање у млеку од магарице, наводно идеално за лепоту коже.

Иста дама покушавала је пре тога да неком врстом сауне скине сувишне килограме који су јој задавали доста мука. **Сауну, у ствари ужарену пећ у купатилу, „измислила“ је у том делу Европе докторка по имену Тротула из Салерна.**

Она је препоручивала и закопавање у морски песак, чврсто верујући у благотворно дејство мора. Госпођама које су поштовале њене савете допремана је кући свежа морска вода. У њу су спуштане разне траве, као ловор, пелен, изоп и сличне, а потом и сама госпођа да поседи који час и из купатила изиђе свежа и препорођена.

У доба ренесансе све је процветало — осим телесне хигијене. Тако је краљица Марго, хваљена због својих лепих руку, свима говорила да је њен рецепт једноставан — непрање. И стварно, краљица се трудила да своје дивне ручице бар осам дана не уквари!

Краљичин пример листом је прихваћен и Гвидо Постумо је писао из Француске Изабели д'Есте у Италију: **„Жене су овде помало прљаве, руке су им често инфициране шугом, али имају лепушкаста лица!“**

У доба Луја XIV, званог Краљ Сунце, никли су први институти лепоте, односно козметички салони. Господа која су могла да плате добијала су заузврат уживање у мирном купању, опуштању живаца и мишића. Нега коже и косе препуштана је вештим рукама стручњака за фризирање и козметику.

„Закони француске углађености“ прописивали су понеко купање, препоручивали свакодневно прање руку и лица у бадемовом млеку, а дозвољавали и повремено прање косе. Сам краљ умивао се сваког другог дана у винском алкохолу, а затим мазао лице кремом.

У ПЕНИ ОД БЕЛАНЦЕТА

У палати Пити у Фиренци сачувано је купатило Марије Лујзе Бурбонске из друге половине 18. века. У време када је направљено било је супермодерно и представљало праву купатилску авангарду у неокласичном стилу. **Ово чувено купатило право је мало ремек-дело. У ниши пространe одаје за тоалету укопана је када-базен од мермера са позлаћеном оградом са мотивима делфина.**

И француска револуција имала је своју чувену каду која је ушла у историју и данас се налази у музеју Гревен у Паризу. То је када у којој је убијен Мара. Начињена је од црног бакра у облику цокуле и у њој је Мара непрекидно боравио, обедовао, писао и спавао, али не ради личне хигијене већ погођен непријатном болешћу бешике.

Нова буржоазија која је дошла на власт желела је да покаже како није ништа гора од оних које је заменила. То се одразило и у моди купатила. Најбољи пример је кућа коју је гроф Валевски поклонио својој пријатељици Рашел. Купатило је направљено у етрурском стилу, а Рашел је сваког јутра улазила у каду напуњену мирисним солима и пеном од улупаних беланцета! То је била, претпоставља се, претеча данашњих пенушавих купки.

Лепу Рашел сместа су имитирале многе даме. Највише успеха имала је госпођа Паива чије је купатило било поплочано мозаицима и огледалима у оквирима од агата, а када начињена у монолитном блоку оникса, украшена посребреном бронзом у маварском стилу.

Затим је дуго времена владало затишје да би се изненада, после I светског рата, у кућама ратних шпекуланата нашле каде од масивног злата, одлична инвестиција која се у свако доба могла претворити у готов новац.

Дошао је још један рат и, када се завршио, у купатилима су се од злата правиле још само славине. И данас свако ко жели може да поручи позлаћену славину и то од 24 карата чистог злата. Прави их једна фабрика у Вустерширу, у Енглеској, и коштају, кажу, нешто мало више од обичних, хромираних.

Б. Д.

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

ПОТЕРА ЗА ПЛАВИМ „ОПЕЛОМ"

Зачули смо завијање сирене када је из облака прашине изронио милицијски аутомобил и препречио нам пут.

Одувек сам волео Улцињ, тај прелепи град гусарске прошлости и дивних пешчаних плажа. И тог лета обрели смо се у њему.

Два дана касније одлучили смо да кренемо колима татиног пријатеља на Велику плажу али се испоставило да нас је пре више — седморо. Зар одустати од планираног излета? Неко, сад већ не знам ко, сетио се да би двоје деце могло да се смести у пртљажник аутомобила јер је био врло простран.

— Опасно је, деца су мала! — побунила се моја мама.

— Ако су мала нису безумна! — одсече мој отац и Браца, син татиног пријатеља, и ја зачас се нађосмо смештени у задњем делу аутомобила.

Добили смо и ћебе како би нам било удобније јер је предстојала вожња по макадаму.

— Немојте правити глупости! — обратио нам се чика Влатко, Брацин тата. — **Поклопац нећу потпуно затворити да би имали ваздуха и... памет у главу!**



КОНЦЕРТ НА ДРУМУ

Мрак који нас је дочекао у пртљажнику најпре нас је обрадовао. Гурање и ритање нас је посебно забављало. Неретко би ударили главом о плех изнад нас али смо и то сматрали делом игре и још више јој се предавали.

Био је пазарни дан па је гужва на путу била велика. Главну сметњу представљала су запрежна кола и чинило се да им нема краја.

Браца и ја радознало смо вирили кроз мали отвор на гепеку. И онда смо, на нашу велику радост, спазили два магарца како се лењо вуку прашњавим друмом. Један је упорно махао дугим ухом. Нисмо издржали: отворили смо поклопац таман толико да можемо провући главу. Други магарац је зањакао као да нам се обрадовао. Одговорили смо му равном мером. Почео је прави концерт. Пролазници су запрепашћено гледали не схватајући шта се заправо дешава. Неки су се подгуркујући смејали и махали нам.

Пазећи да нас не откри ју из кола одмахивали смо пролазницима не престајући да имитирамо магарце које смо већ изгубили из вида.

ПОЂИТЕ ЗА НАМА!

Дан на врелом песку Велике плаже провели смо у јурњави. Предвече, када је требало да кренемо назад, Браца и ја поново смо заузели своја места у пртљажнику. Тада нас је пресрела милиција...

Док је један милиционер гледао тражене исправе онај други је дошао до нас. Насмејао се видећи нас престрашене и поглади нас по глави. Подиже поклопац пртљажника и позва нас да изађемо.

— Пођите за нама! — обратио се милиционер чика Влатку а нас поведе ка њиховом аутомобилу.

Како смо се само осећали важно возећи се са чикама у плавом, и то у њиховим колима.

Чим смо стигли у Улцињ чика Влатко се задржао нешто дуже у станици СУП-а. Мој тата је као лав у кавезу шетао испред зграде док смо ми остали покуњено седели на оближњим клупама.

Када се чика Влатко појавио био је блед, реч није могао да изусти. Ускоро је ствар избила на видело. Када смо ишли на Велику плажу неки пролазници су, видећи нас у пртљажнику како машемо рукама и чувши наше њакање, које је вероватно личило на запомагање, помислили да смо киднаповани и одмах су обавестили надлежне органе. Настала је права јурњава: патроле су запоселе друмове с наређењем да се по сваку цену пронађе и задржи плави „опел".

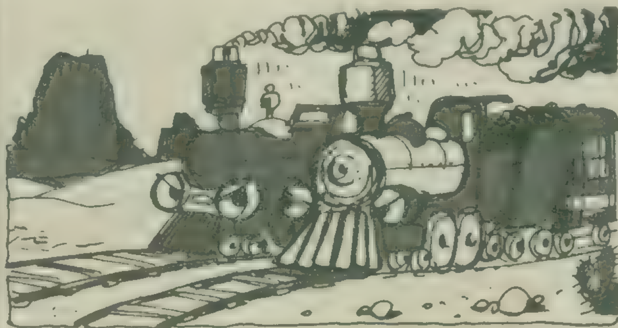
У хотелској соби „Јадрана" добио сам такве батине да и данас када видим магарца или чујем њакање окренем главу и побегнем на другу страну.

Дарко Ђонлић,
ученик,
Сремска Митровица,
М. Горког 17.

(Хонорар 200 динара)

ЛОКОМОТИВА ПОБЕДНИК

Један од најнеобичнијих догађаја у историји стварања и изградње железнице су трке локомотива у Рејнхилу. То је било такмичење које је требало да покаже која је најбоља парна локомотива за новоизграђену пругу Ливерпул — Манчестер. Испитивање способности шест локомотива, колико је било пријављено, трајало је осам дана. Такмичење је имало да се изведе на следећи начин: на равном делу пруге у дужини од 3 километра у станици Рејнхил локомотиве су имале да покажу могућност развијања брзине како без оптерећења тако исто и под прописаним теретом, односно вучом кола.



Исто тако, да би показале своју сигурност и способност за рад, за практичну употребу, на дужем делу пута и у дужим временским интервалима, морале су брзином од најмање 16 километара на час да пређу одређену деоницу 20 пута.

Пред око 15 000 људи, жена и деце, пред почасним гостима, истакнутим стручњацима, у времену од 6. до 14. октобра 1829. године, најбоље резултате показала је »Rocketa« — локомотива коју су конструисали Џорџ и његов син, Роберт Стивенсон

Овом победом „Ракета" је постала најславнија локомотива свих времена

ЦЕЛА ИСТОРИЈА ЉУДСКОГ ДРУШТВА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ



„ИЛУСТРОВАНА ИСТОРИЈА СВЕТА" у седамдесет поглавља обрађује целокупан развој цивилизације од почетка до наших дана. Писана једноставно и популарно плени пажњу читалаца и остаје драгоцен извор података.

Читајте и сазнаћете:

* Како је Ханибал прешао преко Алпа?
* Како су Џингис-канови монголски ратници јуришали на Кинески зид?
* Како је убијен Цезар?
* Како је живео Луј XIV окружен својим дворјанима у Версају?
* Како се судило јеретицима у доба шпанске инквизиције?
* Шта је Черчил рекао приликом обиласка Лондона после бомбардовања?

Ово и низ других занимљивости нуди вам ова јединствена књига, која доказује да чињенице могу бити далеко узбудљивије од фантастике и да историја изложена на занимљив и маштовит начин буди интересовање и љубав према сазнању наше прошлости.

Књига је штампана ћирилицом, богато технички опремљена са илустрацијама у боји, формата 26 x 18 цм, у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

Цена књиге је 300.— динара.
Може да се купи за готово и на отплату.
Купци за готово књигу добијају за 285.— динара.
Купци на отплату отплаћују у 3 месечне рате по 100.— динара.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ",
11001 БЕОГРАД
Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу:
„ИЛУСТРОВАНА ИСТОРИЈА СВЕТА" — по цени од 300.— динара
ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 285.— динара
(плаћање поштару приликом пријема књиге)
НА ОТПЛАТУ — у 3 месечне рате по100динара од ____________ 1976. г.
Рате ћу уплаћивати редовно по пријему рачуна и уплатница.
У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

Презиме и име ____________________

Занимање ____________ Пошт. број и место ____________

____

Адреса стана ____________________

Назив радне организације ____________________

Овера о запослењу

____
(Печат и потпис овлашћеног лица)

Купац

____
(Својеручни потпис купца)
Број личне карте ____________

Поруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату.
Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.
Без овере запослења и броја личне карте издате од СУП-а поруџбеница не важи.

ОКРШАЈ НА ЗЕЛЕНОМ ТЕПИХУ

ЧУДО у Парку принчева

— НАШЕМ ФУДБАЛСКОМ ГАЛСКОМ ПЕТЛУ ЛЕТЕЛО ЈЕ ПЕРЈЕ НА СВЕ СТРАНЕ И НА КРАЈУ ЈЕ ОСТАО САСВИМ ОЧЕРУПАН! — ЗАВРШИО ЈЕ СВОЈ ИЗВЕШТАЈ РЕПОРТЕР ПОЗНАТОГ ФРАНЦУСКОГ СПОРТСКОГ ЛИСТА »ЕКИП« ПОСЛЕ НЕЗАБОРАВНЕ УТАКМИЦЕ.

Све је у тој утакмици, 6. јула 1960. у Паризу, било толико чудно, да и шеснаест година касније изгледа готово несхватљиво. И сам почетак овог необичног фудбалског окршаја између репрезентација Француске и Југославије био је више него буран.

Два поготка пала су у истом минуту. Прво је Галић довео Југославију у вођство од 1:0, а после само тридесетак секунди Венсан је изједначио на 1:1.

У то време центарфор наше репрезентације био је Милан Галић. Снажан и брз, он је лопту примио још на нашој половини. У пуном трку прешао је двојицу супарника и када је дошао на неких двадесетак метара од противничког гола шутирао је свом снагом. Топовски ударац био је тачан и француски голман Ламија није могао да га заустави.

ГОЛ ИЗ ОФСАЈДА

На жалост, радост Југословена била је сувише кратка. Тек што су Французи пошли са центра, њихово лево крило Венсан извео је готово исти подвиг као Галић. Опет снажан продор, опет шут са двадесетак метара. Овога пута лопта је ишла полувисоко. Вођа навале „триколора" Вишњевски покушао је да закачи главом. У томе није успео, али је преварио југословенског голмана Шошкића и лопта је ушла у мрежу.

Непосредно пред одлазак на одмор Французи су повели са 2:1, а на самом почетку другог полувремена резултат је већ био 3:1. Није много помогло ни то што је југословенски десни халф Жанетић смањио резултат на 3:2. Десно крило противничке екипе Ет постигао је гол и тако још једном повисио резултат — 4:2 за Француску. Овај погодак је био споран, јер се Ет нашао у офсајду. Али, судија Гранден из Белгије није прихватио знак свог помоћника са линије и погодак је признат.

Кад свега четврт сата остане до краја меча и кад домаћин води са два гола разлике, онда је тешко поверовати у могућност било каквог, а поготово потпуног преокрета.

Овај сасвим подмлађени тим Југославије у коме су најстарији били тридесет једногодишњи Бранко Зебец и годину дана млађи Бора Костић ипак није хтео да се помири са неуспехом. Јуришало се и даље, као да исход није тако неповољан.

Преокрет је почео у 75. минуту. Десно крило Кнез побегао је свом неумољивом чувару Родзику и прешао чак на леву страну. Осетио је прави тренутак и када је једна висока лопта добачена ка њему, он јој је пошао у сусрет. Шутирао је пре него што је пала на земљу и преварио француског голмана. Резултат је смањен на 3:4.

БОМБА БОРЕ КОСТИЋА

Није прошао ни читав минут, а Југословени су изједначили. Бора Костић, у то време незадрживи тобџија, изразити левак са убитачним ударцем, распалио је по лопти онако како је то само он умео. Пред француским голом била је велика гужва и лопта није могла да се пробије до мреже. Неко је кратко одбио, али је најспретнији био високи и снажни Дражен Јерковић и убацио је тамо где је требало.



Неких тридесетак хиљада посматрача на стадиону „Парк принчева" било је запрепашћено непријатним узбуђењем.

Незадрживи Југословени повели су већ у следећем минуту са 5:4. Опет је на сцену ступио Милан Галић. Вештим дриблингом остављао је препреку за препреком и онда високо набацио лопту пред француска врата.

Ту више нико није могао да заустави горостасног Јерковића и он сналажљиво погађа циљ.

ИЗГУБЉЕНА ОПКЛАДА

Био је то прави фудбалски нокаут. Три гола за три минута: од 4:2 у корист Француза, резултат је на крају био 5:4 за Југословене.

У последњих десетак минута Французи су имали две изврсне прилике, а наши фудбалери једну. Резултат се, међутим, више није променио. Француски тренер Албер Бато изгубио је велику опкладу коју је склопио са лекарем репрезентације у тренутку када су његови момци водили са 4:2. Доцније је рекао:

— Ни сада не схватам како смо изгубили.

А француски лист „Екип" је писао:

„Шекуларац, тај чудесни младић изузетног духа и неисцрпних идеја, био је прави мозак југословенског тима".

На крају је коментатор закључио: „Нашем фудбалском галском петлу летело је перје на све стране и на крају је остао сасвим очерупан".

Мало је ко знао да је мајсторски потез повукао Милован Ћирић, тада тренер југословенске репрезентације. Састав наше навале изгледао је овако: Кнез, Јерковић, Галић, Шекуларац, Костић. Када су Французи повели са 4:2, Ћирић им је сасвим изменио места и поређао их овако: Шекуларац, Галић, Јерковић, Костић, Кнез. Док су се Французи досетили у чему је измена, примили су — три гола.

Тог незаборавног дана боје Југославије бранили су: Шошкић, Дурковић, Јусуфи, Жанетић, Зебец, Перушић, Кнез, Јерковић, Галић, Шекуларац, Костић.

Био је то велики дан и по томе што је већ у првом походу кроз Куп европских нација Југославија стигла до финала. Финални окршај са репрезентацијом Совјетског Савеза Југословени су изгубили са 1:2, и то тек у продужетку.

Међутим, и поред неуспеха у финалу, остала је незаборавна успомена на чудесан преокрет у париском Парку принчева.

Ст. Протић

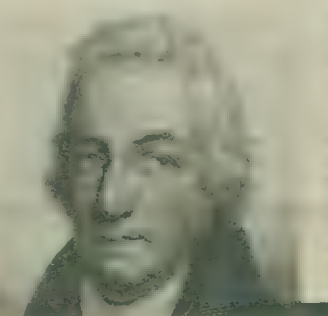
МАЛЕ СЛАБОСТИ ВЕЛИКИХ ЉУДИ

● Чак је и Емил Зола био сујеверан! Сабирао је све цифре на које је наилазио у току дана, било да су то рачуни, бројеви кућа, возила, датуми... Ако је крајњи збир давао цифру дељиву за седам, био би нервозан целога дана. Занимљиво је, ипак, да је познати Дрејфусов процес, на који је Зола био позван као сведок, био заказан за 7. фебруар! Золу то вероватно није изненадило...



● Познати хемичар Бертоле (1748—1822) био је веома гојазан, стално се знојио и тешко дисао. Толико се плашио срчаног удара услед врућине, да је увек, чак и зими, спавао потпуно наг. Када су га пријатељи једном упитали како може по највећој хладноћи да заспи не само без ичега на себи, него и без покривача, Бертоле је одговорио:

— Па, кад је баш изузетно хладно, покријем ноге марамицом!



● Када је на једној вечери неко случајно изврнуо сланик на сујеверног француског маршала Монтрвела он је скочио блед од страха и повикао:

— Умрећу, умрећу!

Потом се онесвестио. Пренели су га кући и пуна четири дана Монтрвела је тресла грозница коју није успео да савлада: заиста је умро! Било је то 1718. године.

НОВОГОДИШ



ГУСАРСКО ОСТРВО, МРАЧНО УПОРИШТЕ КАПЕТАНА КУКЕ...
СПУСТИЋЕМО СЕ ПРЕД ГЛАВНУ КАПИЈУ!



ОКОМИТИ ЗИДОВИ НИСУ ПРЕПРЕКА ЗА КРОКОДИЛА ПО ИМЕНУ МЕРЛИН...



А У МРАЧНОЈ КУЛИ - ГОЗБА...
У ЗДРАВЉЕ СЕДАМ ПАТУЉАКА КОЈИ СУ, СИГУРНО, ВЕЋ КРЕНУЛИ СА ДИЈАМАНТИМА!



АЛИ, НЕОЧЕКИВАНИ ГОСТ ПОКВАРИО ИМ ЈЕ СЛАВЉЕ...
ГРРРРРР



КРОКОДИЛ!!



И... СВАКИ НЕВАЉАЛАЦ НА СВОЈУ СТРАНУ...
УПОМОЋ!



БЕЖАЛИ СУ ГЛАВОМ БЕЗ ОБЗИРА...
ГРРРР



ХИ! ХИ! ЗНА СТАРИ МЕРЛИН ЈОШ ПО КОЈИ ТРИК!



АЛИ, ТО ЗНА И КУКА!
ЦАНГР



ХИ! ХИ! ЗНА СТАРИ КУКА ЈОШ ПО КОЈИ ТРИК!



С ПУТА!



ЧЕКАЈ НАС!

























НАСТАВАК НА СТРАНИ 28

ХИТ СТРАНА

ГРУПА БИЈЕЛО ДУГМЕ У НОВОМ САСТАВУ: Горан Бреговић, Жељко Бебен, Лазар Ристовски и Милић Вукашиновић



Нове плоче у издању наших диско-кућа * ЈУГОТОН *



ИВИЦА ШЕРФЕЗИ

„Иза зеленог шала крије се дјевојка мала“ назив је композиције коју интерпретира Ивица Шерфези. Популарни Загрепчанин одлучио се да на другу страну овог сингла стави мелодију „Жељела си руже“ која је, по мишљењу многих, боља од насловне нумере.



ПРО АРТЕ

На фестивалу забавне музике ЗАГРЕБ '76 Владимир Савчић Чоби са својом групом ПРО АРТЕ није освојио ниједну награду. Ипак, за утеху овом популарном ансамблу нека послужи податак да се композиција „Дођи, мала, да ти нешто кажем“ готово свакодневно може чути на свим радио-програмима.



ОЛИВЕР ДРАГОЈЕВИЋ

Познати сплитски интерпретатор забавних мелодија Оливер Драгојевић представља нам се на свом новом синглу композицијама „Прва љубав“ и „Дјевојка у црнини“. Обе ове нумере, отпеване у добро познатом Оливеровом стилу, наишле су на опште допадање дискофила.



КСЕНИЈА ЕРКЕР

После краће паузе, плочу Ксеније Еркер можемо опет набавити у продавницама. На А страни Ксенијиног сингла је мелодија изведена на Загребачком фестивалу „Ти ме, можда, волиш“ док је на В страни веома добра песма „Успаванка за Хану“.

ПОП-ЗАНИМЉИВОСТИ

Прича се да је дошло до раскида у сарадњи Елвиса Прислија и његовог ду-



▲ гогодишњег менаџера Тома Паркера. Паркер није био продуцент Елвисовог сингла **Девојка мог најбољег друга** (The Girl of My Best Friend) а није се појављивао ни на снимањима најновијег албума **„Елвис — како је могло да буде“ (Elvis — The Way It Might Have Been).** Тренутно се о пословима славног певача брине његов отац.



Џон Денвер, чија се песма **„Живи у Лондону“** (Live in London), још радо слуша, са својим албумом „Дух“ (Spirit) не постиже успех који је очекивао. ▲



ТОП 3х

1. Домаћа листа

1. УСПОМЕНЕ, УСПОМЕНЕ — Златко Пејаковић — ПГП РТБ
2. ЈОШ И ДАНАС ТЕКУ СУЗЕ ЈЕДНЕ ЖЕНЕ — Мишо Ковач — SUZY
3. ЖЕНО МОЈА — Душко Локин — ПГП РТБ
4. ОЈ, НЕВЕНЕ — Сунцокрет — ПГП РТБ
5. ЉУДИ, НИЈЕ ФЕР — Смак — РТВ ЉУБЉАНА
6. И ОНДА КРАДОМ ГЛЕДАМ ТВОЈЕ ЛИЦЕ — Тереза Кесовија — ЈУГОТОН
7. АХА—АХА — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ
8. ТИ СИ БИЛА, УВИЈЕК БИЛА — Здравко Чолић — ЈУГОТОН
9. ВОЛЕО САМ ЈЕДНУ МАЛУ — Стаклено звоно — ЈУГОТОН
10. ПУСТИ МЕ ДА ЖИВИМ ОНАКО КАКО ЗНАМ — Миша Марковић — ПГП РТБ

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1. **DOCTOR KISS, KISS — 5000 Volts — ПГП РТБ**
2. **DANCING QUEEN — Abba — ПГП РТБ**
3. **RAMAYA — Black Connection — ЈУГОТОН**
4. **LOW RIDER — War — РТВ ЉУБЉАНА**
5. **DEVIL WOMAN — Cliff Richard — ЈУГОТОН**
6. **SAMBARIO — Drupi — ПГП РТБ**
7. **DANCE, LITTLE LADY, DANCE — Tina Charles SUZY**
8. **SHOW ME THE WAY — Peter Frampton — ПГП РТБ**
9. **SUZANNE — Leonard Cohen — SUZY**
10. **GET UP AND BOOGIE — Silver Convention — ПГП РТБ**



3. САД

1. ROCK'N ME — Steve Miller Band
2. DISCO DUCK — Rick Dees & Cast of Idiots
3. THE WRECK OF — Gordon Lightfoot
4. IF YOU LEAVE ME NOW — Chicago
5. MUSKRAT LOVE — Captain & Tennille
6. SHE'S GONE — Hall & Oates
7. THE REAPER — Blue Oyster Cult
8. MORE THAN A FEELING — Boston
9. BETH — Kiss
10. FERNANDO — Abba

Група ЈУРАЈА ХИП (Uriah Heep) сада има само 3 члана: Кен Хенслија, Мик Бекса и Ли Кершлејка. Њих је прво напустио певач Девид Вајрон, а затим и басиста Џон Ветн. Шта ће бити са групом још се не зна док је Џон Ветн завршио свој соло-албум и сада сарађује на новом ЛП-ију Брајана Ферија. ▼



▲ Џо Волш напустио је групу ОРЛОВИ (Eagles) што је одјекнуло као права сензација. Познаваоце групе међутим, то није зачудило јер је у последње време дошло у њој до великих несугласица тако да се лако може догодити и да се група распадне.

Група СТРОБС (Strawbs) одржала је у току октобра осам концерата у Енглеској. Овој турнеји, која је завршена концертом у Лондону, претходио је њихов албум „Дубока посекотина“ (Deep Cuts) издат средином септембра ▼





БИЈЕЛО ДУГМЕ

О победнику овогодишње анкете међу нашим читаоцима, сарајевској групи БИЈЕЛО ДУГМЕ, данас готово да нема шта ново да се каже. Живот њених чланова Жељка, Горана, Зорана, Владе и Ипета, а однедавно и Лазе и Миће познат је сваком нашем читаоцу као и љубитељу ове врсте музике. Популарни „дугмићи" из дана у дан стичу све више поштовалаца не само међу младима који су их први прихватили, већ и међу представницима старијих генерација. У почетку сматрани као помодна лудост и тренутни хир тинејџера склоних идолопоклонству, данас су ови младићи постали изузетно цењени јер су једини који су покушали, и успели да створе национални рок — музику за све узрасте која говори о нашим људима и њиховом менталитету.

Вишегодишње залагање, уложени труд и експериментисање и, што је најважније, изузетно озбиљан приступ послу, дали су резултате који су нам свима добро познати. Број продатих плоча који је и за земље са далеко богатијом дискографском традицијом вредан помена, најбољи је показатељ вредности и популарности коју ужива БИЈЕЛО ДУГМЕ. За оне који су можда заборавили да кажемо да је група БИЈЕЛО ДУГМЕ настала још 1973. године када су Зоран Реџић, Горан Бреговић, Жељко Бебек, Горан Матрак и Исмет Арнауталић почели заједнички да раде у групи ЈУТРО.

Следеће године, после првих успеха композиције „Кад бих био бијело дугме" одлучено је да група промени назив у БИЈЕЛО ДУГМЕ. Група одмах потом издаје свој први сингл са композицијама „Топ" и „Ове ћу ноћи наћи блуз". Неуобичајен назив групе, музика која представља синтезу такозване обичне музике и фолклорних традиција наших народа, специфичан глас певача Жељка Бебека и изванредно музицирање придобијају већ на самом почетку симпатије публике. Од тог тренутка па све до данас, без обзира на персоналне промене, група не зна за неуспехе. Ова група је оборила све рекорде у броју продатих плоча, а млади широм наше земље до последњег места пуне концертне дворане.

Данас, после великог броја синг-плоча и три самостална албума, Жељко и другови са поносом могу да говоре о својој музичкој прошлости. Њихов последњи албум, снимљен у Лондону са двојицом нових чланова јер се бубњар Ипе Ивандић и органиста Владо Правдић налазе на одслужењу војног рока, представља нам групу у још квалитетнијем издању. Албум „Ето, баш хоћу" садржи осам композиција Горана Бреговића. Занимљиво је рећи да је за седам нумера Горан писао и речи, док је осма песма добро позната љубитељима забавне музике композиција „Лоше вино", коју је интерпретирао Здравко Чолић али у новом аранжману.

Када смо Жељка, Горана и двојицу „новајлија" Милића Вукашиновића и Лазара Ристовског обавестили о резултатима наше анкете, нису крили своје велико задовољство. Жељко нам је рекао:

„Ово је још један успех који нам много значи јер ценимо мишљења читалаца ХИТ-СТРАНЕ. О анкети, која се појавила нисмо имали много времена да размишљамо јер смо били заузети снимањем трећег албума."

АДРЕСА: БИЈЕЛО ДУГМЕ, Милоша Обилића 54, 71000 Сарајево



ЧИТАОЦИ »ЗАБАВНИКА« ИЗАБРАЛИ НАЈПОПУЛАРНИЈЕ ВОКАЛНЕ СОЛИСТЕ И ГРУПЕ 1976.

Као што се сећате, на овим странама од броја 1298 почели смо да објављујемо велику годишњу анкету о популарности домаћих певача. Желели смо да на основу ваших гласова утврдимо ко су најпопуларније поп-личности 1976. године. Жири коме је председавао новинар Радио-Београда Љубомир Жакула а чланови били сарадници музичке стране „Политикиног забавника", пребројао је приспеле купоне и установио да је у нашу редакцију стигло укупно 9856 тачно попуњених анкетних листића. Највише гласова добио је певач ЗДРАВКО ЧОЛИЋ — 6540 гласова, на друго место пласирао се ДАДО ТОПИЋ, а трећи је МИШО КОВАЧ. Затим следе: ЗЛАТКО ПЕЈАКОВИЋ, ДУШКО ЛОКИН итд.

Од групе убедљиво је победила група БИЈЕЛО ДУГМЕ са 7132 гласа, док је на другом месту СМАК, трећем YU група, затим TIME, АМБАСАДОРИ

Међу читаоцима који су гласали за првопласиране певаче и групе изабрали смо тридесет и њима припадају обећане награде.

КОМПЛЕТ ПЛОЧА — поклон РТБ-а добили су: 1) ВЕСНА МИХАЉЕВИЋ Р. Петровић 42, 51000 Ријека; 2) ЈУЛИЈАНА ДИМОВА, Ул. „Душан Јуруков" бр. 12, 91440 Неготино Вардар; 3) ГОРДАНА САМАРЏИЋ, Његошева 47а, 21460 Врбас; 4) ЈАСМИНКА МАТОШЕВИЋ, А. Г. Матоша 8, 78000 Бања Лука; 5) ВЛАТКА ОБАДИН, Жељ. станица, Крижевци; 6) ГОРДАНА ЛЕТИЋ, Колонија Волари, 78264 Шипово; 7) САЊА МАРЈАНОВИЋ, Трг, ослобођења 33/IX, стан 43, 72000 Зеница; 8) НЕЛА ЋУПОВАЦ, Радоја Дакића 56, 11000 Београд; 9) САЊА ЋЕМБЕР, С-12/I бр. 38 56223 Борово и 10) СНЕЖАНА ЂИСАЛОВ, Булевар октобарске револуције 31, 21000 Нови Сад.

ЈЕДНОГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ НА ЈЕДНО ОД ЗАБАВНИКОВИХ ИЗДАЊА: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, МИКИЈЕВ ЗАБАВНИК или ДЕНИС добили су: 1) АЛЕКСАНДАР МИЛИЋ Генерала Згоњанина 1, 11090 Београд — Ново Кијево; 2) ВЕРА САВИЋ, Новосадска 5, 22207 Лежимир; 3) ДУБРАВКА СЕНЧИЋ, Трг Владимира Назора, Иванић Град, п. п. 41310; 4) ЕРИКА БАНСКИ, Цара Душана 24, 23300 Кикинда; 5) ТРИМУНА МАРКОВИЋ, Хасана Бркића 6б, 78250 Бугојно; 6) НЕБОЈША и ЈАСМИНКА ШУШЊАР, Пролаз Виктора Бубња 3, 5400 Осијек; 7) ДИВНА ЏОДАН, ЈНА Ц-3/12, 25000 Сомбор; 8) ТРАЈАНКА ШОЛЕВА, Васил Главинов 66 91400 Титов Велес; 9) ВЕСНА ЂОРЂЕВСКА, Диме Г. Кара 68, 91220 Тетово; 10) ДОБРИЦА РИСТАНОВСКА, Мариовска 20, 91000 Скопје.

МАЈИЦУ ЈЕДНОГ ОД ЗАБАВНИКОВИХ ИЗДАЊА добили су: 1) МИРНА ШПАРМАЈЕР, А. Трумбића 1, 50210 Цавтат; 2) ГОРАН БАЛАБАН, Данка Митрова 40, 78430 Прњавор; 3) ЗВЕЗДАНА МИЛОСАВЉЕВИЋ, село Мијатовац, 35230 Ћуприја; 4) ЉУБИЦА ТРИЧКОВСКА, „Кеј на ослободување"14, 92320 Делчево; 5) ДАЛИБОР ХОМА, Ватрогасна 61, 54000 Осијек; 6) ЈАДРАНКА ПОЉАК, Тракошчанска број 22, Вараждин; 7) ЖЕЉКО ДИДАНОВИЋ, Златиборска 9, 31000 Титово Ужице, 8) ЛАУРА МАРУШИЋ, Брист, 58330 Градац; 8) БИЉАНА-НАТАЛИЈА БРАЈКОВИЋ, Влад. Томановића 19/52, 11000 Београд и 10) ВЕСНА КОРОПАНОВСКИ, Ханаманова 1. 41000 Загреб.



ЗДРАВКО ЧОЛИЋ

Већ неколико година на свим листама популарности налази се и име Здравка Чолића. Велико овогодишње гласање наших читалаца још једном је потврдило да је Здравко међу најбољима, а заправо и први у изузетно јакој домаћој конкуренцији.

Каријеру певача Здравко је почео у свом родном Сарајеву (рођен је 30. маја 1951.) пре више од шест година. Прво је наступао у и данас популарним АМБАСАДОРИМА да би се 1971. године, на позив Корнелија Ковача, преселио у Београд, где је у КОРНИ ГРУПИ заменио вокалног солисту Даду Топића. Тада запада у краћу кризу јер никако није могао да се уклопи у рад ове популарне београдске групе. Напушта КОРНИ ГРУПУ и враћа се у своје Сарајево где, иако разочаран, одлучује да покуша још једном, али овога пута као солиста. Тај његов грешки покушај уродио је плодом јер готово преко ноћи композиције које је интерпретирао постају хитови. Стижу позиви за учествовање на домаћим фестивалима. Признања и освојене награде на свим домаћим забавно-музичким смотрама уврстиле су га у ред наших најбољих интерпретатора. Успеси на домаћем тржишту условили су и све чешће позиве у иностранство, тако да је Здравко један од ретких југословенских певача који има уговоре и са страним продуцентским кућама. Ове јесени Здравко је учествовао на Загребачком фестивалу да би одмах потом отишао у Совјетски Савез. Са велике совјетске турнеје Здравко се вратио пре десетак дана пун лепих утисака и, што је најважније, са новим позивима за гостовања у овој земљи. На крају да вас подсетимо и на неке његове хитове који се и данас радо слушају на свим радио-станицама. Песме као што су „Април у Београду", „Звао сам је Емили", „Зелена си ријека била", „Она спава", „Лоше вино", „Дуга", „Гори ватра", „Заборави сва прољећа", „Слике из дјетињства", „Стара писма", „Љубав је само ријеч", „Исти пут", „Доме мој", и најновија „Ти си била, увијек била" још дуго ће бити певане.

АДРЕСА: Здравко Чолић, Загребачка 31, 71000 Сарајево

ПЕСМА за ову недељу

ТИ СИ БИЛА, УВИЈЕК БИЛА

Музика: Корнелије Ковач
Текст: Споменка Ковач
Извођач: Здравко Чолић

Јесен је стигла
и кише лију
сурове ноћи
по мени бију.
Мисао свака
ка теби лети.
Решио јесам, јесам, јесам
и то ми се свети.
Јер после свега
опроштај молим
још увијек, душо,
много те волим.
Уморан стижем
пред врата твоја
да л' још ту си
и да л' си моја.
Други су срећни
завидим њима.
Вјерујем ипак, ипак, ипак
још наде има
јер после свега
опроштај молим
још увијек, душо,
много те волим.
Ти си била, увијек била
птица што се мени свија
Ти си била, ти си била
вино које увијек прија.
Ти си била, увијек била
моје ноћи, моја јутра
зар ће успомена само
бити моје ново сутра.

НОВОГОДИШЊА БАЈКА





















БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...



Човек у кишном капуту

Приближавала се олуја. Била је мрачна ноћ а тешки црни облаци надносили су се над дрвећем дуж канала и над ретким, усамљеним растињем.

Ветар је у кратким и жестоким рафалима усковитлао увело лишће.

Изненада, муња је запарала небо а из облака се сручио прави пљусак. Нека мршава особа поче да трчи дуж канала да би се склонила од кише. Био је то стари Никлаес који је сам живео у својој маленој кући окруженој лалама.

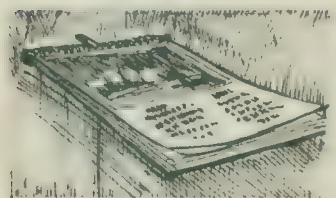
Од грмљавине и праска громова стари Никлаес није чуо кораке особе која га је пратила. Био је то човек с високим чизмама на ногама и у кишном капуту са капуљачом. Стајао је иза дрвета управо кад се стари Никлаес приближио стаблу да би се склонио испод његове широке крошње.

Последња старчева мисао била је: „За време олује не треба се никад склањати испод дрвета!“, када су га две руке шчепале око врата.

Није се дуго борио...

Кад су га после неколико часова нашли мртвог, један лист папира био је ексером закуцан за дрво. Мало слово „п“ било је заокружено црвеном оловком.

То је значило ново убиство за мало белгијско село Статен. Био је понедељак, 6. октобар.



Мештани Статена живели су у страху већ неколико недеља. Било је то маjушно сеоце удаљено неколико километара од границе. Сеоце које сам ја волео и где сам често проводио викенде у јединиом ресторану-хотелу које је оно имало.

Звали су га „Човек у кишном капуту“ јер га је први од нападнутих који је неким чудом успео да се извуче из његових шака, тако описао.

Од тада је сваке недеље нападао по некога. У његовим нападима није било некога реда ни с обзиром на дане ни на људе које је нападао. Претпостављали су да је неки умно поремећен човек. Само су поред жртве увек налазили лист папира на којем је црвеном оловком било заокружено почетно слово дана када се убиство догодило. Папир је био обичан, онакав какав се могао наћи у свакој папирници и, наравно, на папиру није било никаквих отисака.

Полиција је била узнемирена и збуњена. Месни инспектор Вандер Донк није знао одакле да почне и кад сам дошао на први викенд, после убиства старог Никлаеса, замолио ме је да му помогнем. Више његових људи надгледало је канал, поља, шуму. Али није се знало ни откуд ће напад поново доћи ни када.

Због тога су мештане обавестили да без преке потребе не излазе из куће кад падне мрак.

Пошто сам се договорио са својим шефом у Паризу, добио сам дозволу да покушам да разрешим серију убистава у Статену. Дуго сам размишљао и пажљиво претресао све досадашње случајеве да бих на крају дошао до закључка да је убица неко од мештана. Јер како сам касније објаснио инспектору Донку, у време напада никад није био примећен ни неки странац ни нека непозната кола. Прихватио је моју идеју и пошто смо са председником општине претресли све мештане, у списак „сумњивих“ унели смо тројицу:





Гистава Тејрлинка, зидара, који је понекад волео да попије чашицу више, апотекара Готенса, кога су напустили жена и син, и гробара Берта, који је почешће друговао са чашицом а онда је постајао груб и свадљив.

Пратили смо сву тројицу сумњивих.

У среду 13. октобра опет је било облачно и осећало се да ће киша. Готенс и Тејрлинк нису били у селу. Гробар Берт је тумарао међу гробовима који су се налазили поред његове куће на гробљу.

„Човек у кишном капуту“ зауставио је нека кола у близини села и убио возача. На брисачима је оставио уобичајену поруку окруживши почетно слово дана црвеном оловком.

Шест дана претраживали смо околину и кад ништа нисмо могли да откријемо, одлучили смо да испитамо људе који су били на нашем списку сумњивих.

Кад смо закуцали на Бертова врата, он је изјавио да је тог дана, чим је почела киша, ушао у кућу и да више није излазио. Чуо је сваки пут кад би на торњу откуцало пола часа јер од грмљавине није могао да спава, али напоље није излазио...

Готенса, апотекара, нашли смо у његовој радњи. Тврдио је да је недељу дана провео у Брижу, али је одбио да каже у каквом друштву.

— То се тиче само мене! — љутио се. — Био сам у Брижу и проводио се. Не знам ништа. Због чега ме испитујете? Зар се нешто догодило?

— Зар нисте читали новине? — упитао сам га.

— Не. Ништа не знам...

Ћутке, инспектор Донк му пружи папир који је убица оставио. А затим се окрете Тејрлинку који се такође појавио тог јутра у селу и кога су били позвали у полицијску станицу.

— Ја сам ових последњих дана био у Остендеу — рекао је зидар. — У хотелу „Бижу“. — Ишао сам неким послом до адвоката.

— Среда — изненада рече апотекар Готенс, који је изгледа наглас размишљао. — Убица још никад није напао средом!

— Понедељак, среда или било који други дан — љутио се зидар Тејрлинк. — Шта се то мене тиче. Ја с тим немам ништа!



Иако су сва тројица тврдила да ниједан од њих није био убица, мени је наједном синуло да један од њих то ипак јесте...

Шта мислите, драги читаоци, који је детаљ у изјави једног од осумњичених навео инспектора Жедија да посумња да је баш он убица. Ако знате, честитамо! А ако, пак, нисте расположени да решавате детективске загонетке погледајте решење на 35. страни.

ПРИЧА О АСФАЛТУ



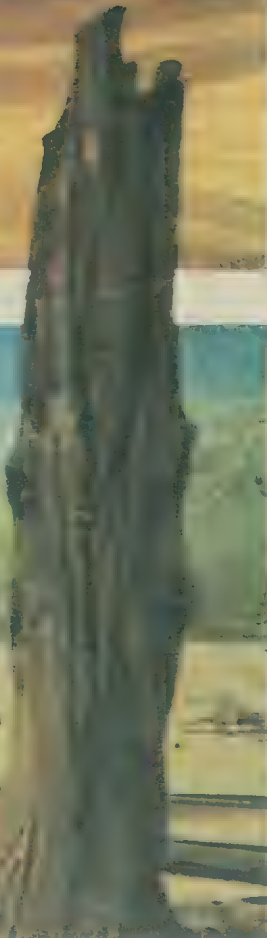
НА ТРИНИДАДУ острву у југоисточном делу Карипског мора, у непосредној близини обала Венецуеле, налази се Асфалтно језеро (Pitsh Lake), највеће налазиште природног асфалта на свету. Дубина овог језера, односно дебљина асфалтног слоја, на појединим местима достиже и 50 метара.



ЛЕГЕНДА која вековима кружи по крајевима око Асфалтног језера каже да је некада на месту где је данас језеро била врло дуга и широка долина са малим насељем у средини. Међутим, једнога дана, Велики дух је казнио становнике насеља због тога што су побили све свете птице колибри — долину и насеље потопио је врелом асфалтном масом. Наука каже да су у ову долину огромне масе асфалта доспеле из унутрашњости земљине коре захваљујући раду вулкана.



АСФАЛТНО ЈЕЗЕРО на Тринидаду није једино језеро ове врсте на свету. Оваквих језера има и у Венецуели, Канади, Сирији, Италији, Албанији... Највеће је асфалтно језеро у близини обала Мртвог мора које је испуњено масом састављеном готово од чистог битумена (асфалтна маса језера на Тринидаду садржи око 40% битумена). На свим овим и другим местима асфалт је настао у дубљим слојевима земљине коре и то оксидацијом и полимеризацијом остатака после испаравања лакших састојака нафте.





АСФАЛТНА МАСА која испуњава асфалтна језера је врло густа и по површини прилично чврста, тако да се људи површином ових језера могу слободно кретати. На појединим деловима језера подижу се и привремени железнички колосеци који се користе при експлоатацији огромних налазишта природног асфалта. Али асфалтна маса у својој унутрашњости није тако чврста. То показује и ово стабло, које је из асфалтног језера на Тринидаду „изронило" пре неколико десетина година и од тада стално мења своје место.



У ПРИРОДИ асфалт се не налази само у асфалтним језерима. На многим местима може да се нађе помешан са разним минералним примесама (битуминозни шкриљци) — на оваквим местима асфалт се после свога настанка помешао са различитим материјалима продирући кроз стене. Оваквих налазишта има и у нашој земљи (Трогир, Брач, Хвар, Врање, Ваљево) а најбогатије налазиште је у близини Алексинца. Експлоатацијом и прерадом битуминозних шкриљаца добијају се многи значајни производи.



ПРИРОДНИ АСФАЛТ пре него што се употреби за практичне сврхе мора да се пречисти, ослободи од нежељених примеса. Прерада се врши у индустријским погонима. Иако се на појединим местима у свету налазе велике резерве природног асфалта, он се данас често замењује вештачким. Вештачки асфалт се добија из остатака прерађене сирове нафте. И овај асфалт, као и природни при загревању постаје мек, лепљив и пластичан. На месту употребе меша се са различитим додацима, зависно од тога за које ће сврхе бити употребљен.



НА МЕСТО УПОТРЕБЕ асфалт се обично испоручује у металним бурадима. Потребе за асфалтом су данас у свету огромне, јер му је практична примена врло широка, нарочито у грађевинарству. На основу неких археолошких ископина у Месопотамији претпоставља се да је асфалт, као везивно средство при подизању појединих грађевина, коришћен још у праисторијско доба. Касније, у старом и средњем веку, употреба асфалта је непозната. У грађевинарству поново почиње да се користи почетком 19. века.



ИАКО СЕ ДАНАС користи у разне сврхе, на пример у производњи неких врста лакова, изолационих материјала... ипак се највеће количине — рачуна се више од три четвртине светске производње — користе за прекривање аутомобилских путева. Овде се асфалт користи тако што се бетонска подлога прекрива слојем асфалта дебљине неколико сантиметара. На оваквим путевима терет саобраћаја подноси бетонска подлога, а асфалтни слој је употребљен због пригушивања саобраћајне буке и због тога што путеве чини равним и лаким за одржавање.

УМЕТНОСТ ЛАСКА

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА



ЕРИК ФРЕНК РАСЕЛ

БИО ЈЕ ОЧАЈАН: ОСЕЋАО СЕ КАО ДА ЈЕ ОКРУЖЕН ГЛУВИМА.

Морфед је седео у својој кабини у свемирском броду и тупо гледао у зид. Био је забринут и није успевао то да сакрије. Ситуација га је подсећала на циновску мишоловку, из које се могло побећи само уз помоћ осталих мишева. Али, они нису намеравали ни прстом да мрдну.

У томе је био проблем: како убедити остале да им прети опасност? Становници Земље, бића обдарена интелигенцијом, нису у том погледу предузела ништа у току толиких векова своје историје. Зар се онда могло очекивати да ће ових педесетак Алтаиранаца за време тако кратког боравка на Земљи успети да прозру опасност?

Чему такве питања?

Још је био обузет својим туробним мислима кад је у кабину ушао Харака, капетан брода, висок и наочит Алтаиранац.

— Полазимо вечерас — рекао је.

Морфед га је погледао, али није рекао ништа.

— Жао ми је што одлазимо — наставио је Харака. — Имали смо велику срећу што смо открили ову планету. Успоставили смо пријатељске односе с једним обликом живота који је отприлике на нашем интелектуалном нивоу. И Земљани предузимају свемирска путовања и желе свестрану сарадњу с нама.

Морфед је и даље ћутао.

— Примили су нас заиста срдачно — наставио је Харака одушевљено. — Наш народ ће бити срећан кад чује наш извештај. Очекује нас велика будућност, у то нема сумње. Савезништво Земља-Алтаиран биће нераскидиво. Заједно, стићи ћемо до најудаљенијих делова галаксије.

Тек тада, запазивши Морфедово ћутање, Харака га је зачуђено упитао:

— Шта ти је? Изгледаш као да си све покопао.

— Није ми ништа, само не делим твоје одушевљење.

— Може ли се знати зашто? Да ниси болестан?

— Не. — Морфед га је изненада погледао право у очи. — Да ли ти верујеш у екстрасензоријалне способности?

Харака се збунио.

— Ја... ја не познајем ту материју. Чему сад таква питања? А ти... верујеш ли?

— Да... сада верујем.

— Сада? Зашто сада?

— Зато што сам управо открио своје телепатске способности.

Гледајући га с неверицом, Харака је рекао:

— Значи, ти си сад у стању да погодиш шта ја мислим?

— Нисам то рекао. У стању сам да чујем мисли као да су гласно изговорене... али не твоје, нити мисли осталих чланова посаде.

— Аха, сад схватам. Ти, значи, погађаш мисли становника Земље.

— Вараш се, нису у питању људи.

— Него ко?

Морфед се најзад решио да каже:

— Пси.

— Пси? — Харака га је посматрао као да га први пут види. — Ти се измоташ са мном, зар не?

— Никад у животу нисам био озбиљнији. Чујем мисли паса, али не питај ме како то постижем, јер не знам.

Да робови не примете

— Па добро, шта мисле?

— Шта? Зар ниси и сам приметио колико сам забринут? И више од тога: уплашен сам. Ако баш хоћеш, цитираћу ти неколико њихових мисли. Ево: „Живети по свом укусу, не радећи ништа, то је највиши ступањ интелигенције“. Или: „Најрафиниранија и најефикаснија уметност је ласкање“.

— Да ли је могуће?

— Слушај даље: „Свако створење обдарено разумом воли да замишља себе као божанство. Понашај се према њему као према божанству и учинићеш од њега свог покорног роба“.

— Али...

— Нема никакво „али“. Милиони људских бића на Земљи тронути су понашањем својих четвороножних љубимаца и спремни су да за њих учине све. А они то знају и то искоришћавају.

— Ти си луд — одмахнуо је руком Харака.

— Хоћеш ли да чујеш још једну мисао? „Да би могао да командујеш, треба да поступаш тако да робови то не примете“. Да ли ти и ово изгледа лудо? Мени не.

— Али...

— Погледај ово — рекао је Морфед. — Знаш ли шта представља?

— Зову га бисквит — одговорио је Харака.

— Да, али ово је бисквит за псе. Да би га произвели, Земљани морају да ору земљу, да је засеју, да жању жито, да га одвозе у силосе, да га мељу, да обогаћују брашно разним састојцима, да пеку од њега ове бисквите, да их пакују и шаљу у продавнице. Колико муке и труда да би се дошло до њих!

— Не разумем...

— А шта пас треба да чини да би дошао до бисквита? Треба само да седне на задње ноге, да подигне предње и да са дивљењем гледа у божанство. То је све. Веома лак и практичан начин.

— Којешта. Ствар је у томе што пси нису у стању да произведу ништа. Они немају прсте, немају руке...

— Не требају им. Имају мозак.

Избаци псе!

— Слушај — рекао је љутито Харака. — Ми Алтаиранци смо пројектовали и изградили бродове способне да савладају свемирска пространства. И Земљани су то постигли. А пси? Они то никад неће постићи. Онога дана кад пас успе да стигне на другу планету, ја ћу појести своју капу!

— Можеш одмах почети да је једеш — одвратио је Морфед. — Зар немамо два пса у броду?

— То је друго. Те псе су нам поклонили Земљани.

— Поклонили? Јеси ли сигуран да је то била њихова идеја?

— Него чија? Хоћеш да кажеш да су им пси дали ту идеју?

— Сигуран сам у то. И нису нам дали два мужјака или две женке, него пар. Тако ће се и на нашој планети убрзо умножити овај такозвани најбољи човеков пријатељ. И тада...

— Не причај глупости! — прекинуо га је Харака.

— Волео бих да су глупости, али нису. Ти не схваташ њихову тактику, јер си навикао да је освајање праћено агресијом. Они имају суптилније методе. Њихов поглед пун обожавања у стању је да постигне више од сваког оружја. Ако не будемо опрезни, наћи ћемо се

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Наука је организовано знање.

(Х. Спенсер)

АЊА

на милост и немилост тих ласкаваца.

— Претерујеш...

— Мислиш? Јуче сам свратио у један салон за улепшавање паса. Ко их је купао, чешљао и услуживао? Други пси? Ни говора. Жене, драги мој. Трчале су и знојиле се око њих... Је л' претерујем?

— То је само једна мала људска ексцентричност.

— С тобом не вреди разговарати — нервозно је рекао Морфед. — Уосталом, и ти имаш свог ласкавца.

— Ја? На кога мислиш?

— На Кешима. Више верујеш њему него свима нама заједно. Он ти се улизује и повлађује свему што кажеш. Прави псећи метод. Захваљујући томе, потпуно је загосподарио тобом.

— Ти данас баш не знаш шта причаш — љутито ће Харака. — Добро познајем Кешима и знам колико вреди. Он нема на мене никаквог утицаја.

— И људи мисле да пси немају утицаја на њих... Да будем искрен, нисам се ни надао да ћу те убедити, ни тебе ни остале. Можеш замислити како се осећам: као да сам окружен глувима.

После краћег размишљања, Харака је рекао:

— Претпоставимо да си ме убедио. Шта предлажеш?

— Пре свега, не смемо пренети ове псе на нашу планету.

— Шта да радим? Да одбијем поклон? Наши домаћини би се увредили.

— Не мораш да одбијеш. Једноставно, кад будемо далеко од Земље, избацимо оба пса из брода.

— Ала си то паметно смислио! Знаш ли ти да ће нам сада Земљани често долазити у госте? Шта ће рећи када виде да на Алтаирану нема ниједног пса? Питаће шта је било са оним паром што су нам поклонили. Шта да им одговоримо?

— Рећи ћемо да су угинули јер им наша клима не одговара.

— Послаће нам друге. — Харака је устао и пошао ка вратима. На прагу се окренуо и рекао: — Него, да ја теби нешто кажем. Ако је истина да су пси толико паметни, зар не би до сад открили да си им ти непријатељ и учинили све да те ликвидирају? А ти си, као што видиш, жив!

— Они не знају да ја чујем њихове мисли — рекао је Морфед, али Харака је већ био изишао.

Генијална идеја

Морфед је стао да шета по кабини, дугим корацима. Кад се уморио, сео је и наставио да у мислима тражи неко решење. Постоји ли уопште оружје против ласкаваца? Како се заштитити од тог метода који је вековима усавршаван? Како изоловати...

То је! Нашао је! Њих треба изоловати! Предложиће да их пошаљу на Пладамину, малу планету на коју нико неће да иде. Нека се тамо размножавају колико хоће, нека доминирају над травама и инсектима. А ако неки туриста са Земље буде сувише радознао, рећи ће му:

— Пси? О, добро су. Имају цео један свет само за себе. Ако желите да их посетите, можемо то да уредимо.

Каква величанствена идеја! Тиме би се решио проблем а да се Земљани не увреде. Наравно, не вреди да о томе разговара са Хараком. Предложиће ово највишим властима чим стигне кући.

Унапред се радујући, погледао је кроз округло прозорче на масу Земљана који су се били окупили око брода да би присуствовали лансирању. Узевши стерео-камеру, Морфед је изишао у ходник и упутио се према спољним вратима. Желео је да сними окупљени свет.

У тренутку кад је хтео да крочи на праг, саплео се на нешто живо и длакаво што му се одједном нашло на путу. Пас! Полетео је главом напред, са висине од преко тридесет метара, држећи и даље камеру у рукама. Пре него што је престао да мисли и осећа, док му је ваздух звиждао око ушију, чуо је из масе један продоран женски крик...

Поілед ӣун мржње

— Због сахране каснимо два дана — рекао је Харака. — Морамо се потрудити да надокнадимо изгубљено време... Много ми је жао Морфеда, мада је у последње време био некако чудан. Но, немамо право да се жалимо. Овакву експедицију завршавамо са само једним губитком.

— Можемо се сматрати срећним, капетане— рекао је Кешим. — Замислите да се то догодило вама! Ох, хвала небу што се овако свршило.

— Могло је, заиста — рекао је Харака замишљено. — Како би ти то примио, Кешиме?

— Како? Умро бих од туге. Моје дивљење према вама је такво да...

Ућутао је, јер је у кабину ушло нешто мало, поцупкујући на своје четири ноге. Упутило се право према Хараки и загледало се у њега влажним очима пуним обожавања.

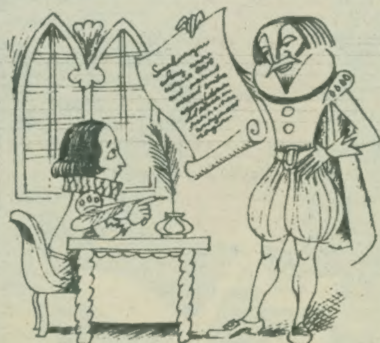
— Здраво, Боби! — узвикнуо је Харака радосно и узео пса у крило.

— Моје дивљење према вама... — покушао је да настави Кешим, али Харака је био сав обузет псом. Миловао га је и са уживањем гледао како он почиње да маше репом.

— Моје дивљење...

Кешим је коначно ућутао, видећи да га Харака не слуша. Бацио је поглед пун мржње на уљеза и полако се упутио према вратима...

ВЕЛИКИ
У ШКОЛСКОЈ КЛУПИ



— ВИЉЕМЕ ШЕКСПИРУ, ОПЕТ НИСИ ПОТПИСАО СВОЈ ШКОЛСКИ ЗАДАТАК!



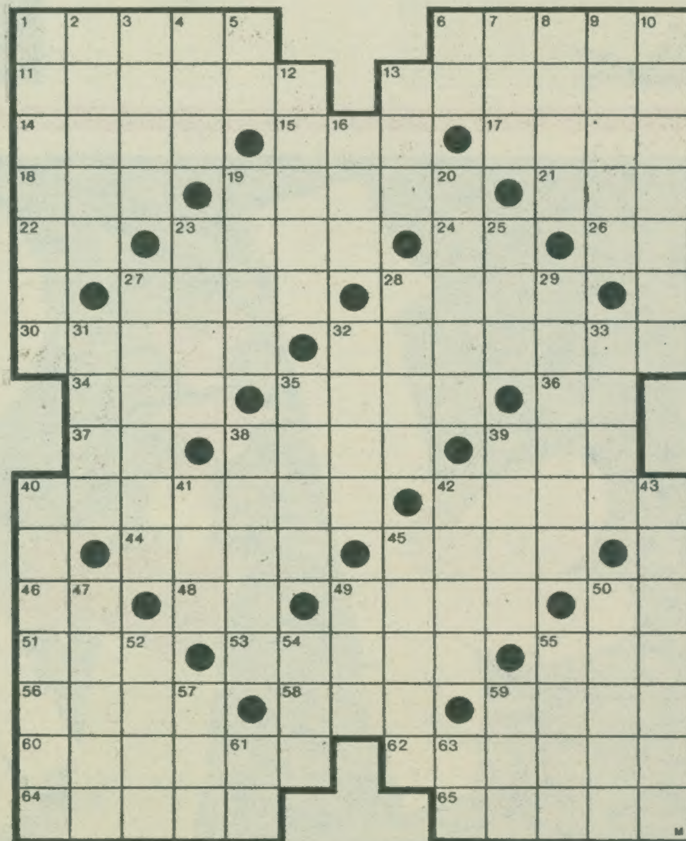
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Река у Босни, 6) насеље у Београду, 11) род житарица, 13) гиганти, 14) најситнија честица, 15) име недавно преминулог кинеског председника, 17) корално острво, 18) летовалиште на Азурној обали, 19) драма од Расина, 21) погодбена свеза, 23) становник мора, 24) упитна речца, 26) ономатопеја лавежа, 27) индустријска биљка, 28) наша река, 30) град у Грчкој, 32) пратилац, трабант, 34) папагај, 35) црквени обред, 36) скраћеница за коњску снагу, 37) јапанска мера за дужину, 38) новозеландска птица, 39) спрат, 40) врста крокодила (мн.), 42) правац у уметности, 44) опера Вердија, 45) један словенски народ, 46) ауто-ознака за Панчево, 48) показна заменица, 49) набирање коже, 50) хемијски знак за криптон, 51) везник, 53) неугодан осећај, пред јавни наступ, 55) припадник номадског скитачког народа, 56) земља (лат.), 58) аждаја, 59) проналазач уранијума (Марија), 60) минерал пронађен на Авали, 62) врста кита, 64) македонски песник и револуционар, 65) Одисејева постојбина.

УСПРАВНО:

1) Плоча са рељефом, 2) пропагандни листић, 3) универзитетски град у Енглеској, 4) један детерџент, 5) предлог (нем.), 6) сугласник и самогласник, 7) слово грчке азбуке, 8) део отплате, 9) личност из приповетке Лазе Лазаревића, 10) јединица електричне снаге, 12) једноћелијска праживотиња, 13) тор, 16) речно острво, 19) скраћеница за Међународну фудбалску федерацију, 20) мираз, 23) озледа, 25) врста врба, 27) станарина, 28) средњовековни рудари у Србији, 29) учесници једне витешке игре, 31) истоимена река и планина, 32) тмурно, 33) једнако, 35) експлозивно тело, 38) питомац, 39) благајна, 40) Вуков сарадник (Јернеј), 41) легенда, 42) непогода на мору, 43) део брода (мн.), 45) облик књижевног изражавања, 47) врста паприке (зачин за јела), 49) проналазач телефона, 50) део хода, 52) припадник једног острвског народа, 54) оружани сукоб народа, 55) уређена морска обала, 57) везник, 59) лако ломљив, 61) река у Аустрији, 63) иницијали нашег нобеловца.



РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) НА СВОЈОЈ ЗЕМЉИ, 12) антика, 13) Алтај, 14) старе, 15) штанд, 17) тон, 18) радо, 19) Арал, 21) ан, к, 23) Ани, в, 24) По, 25) псић, 26) атом, 28) СА, 29) ила, 30) еб, 33) он, 34) вид, 36) Ед, 38) ромб, 40) ЦИРИЛ КОСМАЧ, 46) КО, 47) реостат, 48) К(савер) Ђ (алски), 49) ага, 51) одеон, 52) але, 53) терен, 54) Улцињ, 55) ина, 56) Еванс, 57) осе.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живород Стојановић. Уредници: Кринко Виторовић, телефон 324-191/525, Нурцихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дин, полугодишња 110,00 дин, тромесечна 55,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дин, полугодишња 220,00 дин, тромесечна 110,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.


ШВРЋА
ЗДРАВО, ВЕЦО! ОПЕТ ЧЕПРКАШ... ТРАЖИШ ГЛИСТЕ, А?
ГРЕБ ГРЕБ


ЈАДНИЧАК! ТАЈ БАШ ТЕШКО ДОЛАЗИ ДО ХРАНЕ!


Copyright ©
Walt Disney Productions
World Rights Reserved
УРА! НАШ'О САМ ЈЕДНУ!


АУУУ... ОВА СЕ БАШ ОДУПИРЕ!


ТВАНГ
9-14


ЗУМ


ДАНГ!


ГУМИЦА!



ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ТЕЛЕКСОМ КРОЗ СВЕТ

Желео бих да знам које су највеће новинске агенције у свету.

Имре Пап, Апатин

Новинске агенције се, с обзиром на карактер, концентрацију материјалних и техничких средстава и положај на светском тржишту информација, деле на **светске** и **националне** новинске агенције.

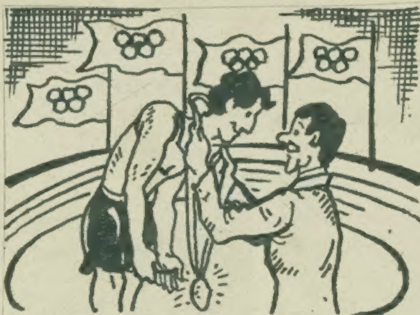
Светске новинске агенције баве се прикупљањем новинских информација из целог света, имају врло распрострањену дописничку мрежу... Данас се у светске агенције убрајају: ТАСС (СССР), Јунајтед прес Интернешенел и Асошијетед прес (САД), Ројтер (Велика Британија), Агенција Франс прес (Француска) и Хсинхуа (Кина).



Националне новинске агенције махом су везане за прикупљање информација из своје земље. Међу највећима су: АНСА (Италија), ДПА (СР Немачка), МЕН (Египат)...

Наша новинска агенција Танјуг (Телеграфска агенција нове Југославије) има све запаженију улогу у свету и прераста у велику националну новинску агенцију.

* * *



СЈАЈНИЈА ОД ЗЛАТА

Интересује ме колико стварно има злата у олимпијским златним медаљама.

Миленко Заклан, Вировитица

Олимпијске златне медаље не додељују се због високе тржишне вредности злата. Напротив, злата вредан је резултат, победа, рекорд постигнут на Играма мира.

Сама олимпијска златна медаља у себи садржи свега шест грама злата што је приближно десети део тежине олимпијског одличја. Остали део је од сребра. Када би победник неке дисциплине на олимпијским играма хтео којим случајем да је прода по вредности злата за њу не би добио више од 2.220 динара. Исувише мало за труд уложен да се до ње дође.

РАНО У ПРОЛЕЋЕ

Помози ми да сазнам у које вријеме се пресађује собно цвијеће?

Јелена Ћирковић, Цетиње

Најбоље време за пресађивање цвећа је одмах после прецветавања или пре него што почну да избијају нови изданци. Цветуће биљке не пресађују се за време цветања.

На биљкама се сваке године запажа најживљи период вегетације (растење) после којег долази период сасвим слабог растења или општег мировања вегетације, на пример палме, могу се пресађивати у свако доба године, сем у доба цветања.



Неке биљке (минђушице, традесканције, аспарагус, спренгери и друге) воле често пресађивање током године па тада бујније и лепше расту, док ацалеје, палме, камелије и орхидеје не воле често пресађивање.

КАКО СЕ ПАЛИ ШИБИЦА?

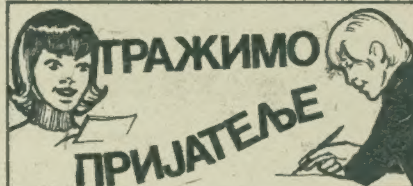
Често гледам тату како пали шибицу па бих хтио знати на коме принципу се изазива паљење зрнца.

Звјездан Дувало, Загреб

Треба прво да знаш да је главица шибице начињена претежно од једињења калијума и хлора, затим од запаљивог сумпора, парафина и лепка. На кутији о коју таремо главицу највише има неотровног црвеног фосфора.

Лаким оштећењем главице на шибици, коју таремо о површину за кресање на кутији, доводимо у везу два главна „непријатеља" — једињење калијумхлората и фосфора. Између њих долази до снажне хемијске реакције која доводи до брзог распадања калијумхлората. Од топлоте која се том приликом јавља у присуству и уз помоћ ослобођеног кисеоника пали се главица шибице.





Имам 14 година и жељела бих се дописивати са вршњацима из цијеле наше земље. Волим музику и скупљам плоче, постере и значке. **Емилија Николић, 54000 Осијек, Саве Бертић 47**

Јављам се из далеког Томска у жељи да преко Забавника стекнем пријатеље из Југославије. Имам седамнаест година и волим све што млађи мог доба воле. **СССР, г. Томск—29, Ул, Никитина 29—5, Волкову Сергеју**

Желим се дописивати са младима из Југославије и СССР-а. Имам 16 година, свирам гитару, скупљам поштанске маркице и разгледнице. Навијач сам „Црвене звезде". **Агрон Идризи, 38300 Пећ, Иве Лоле Рибара 17**

Жеља ми је да се преко мог омиљеног листа упознам са младима из наше земље и целог света, посебно из Чехословачке и Совјетског Савеза. Језик дописивања руски, словачки и српскохрватски. Имам 16 година. **Јармила Лалиш, 23000 Зрењанин Железничка 72**

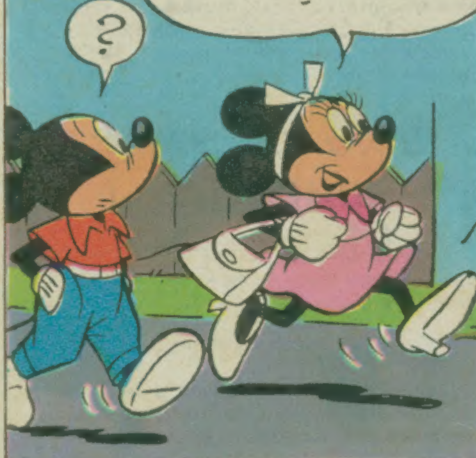
БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ: решење загонетке

ЧОВЕК У КИШНОМ КАПУТУ

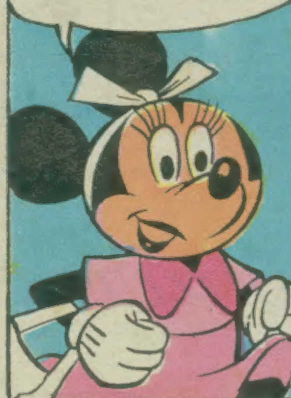
„Човек у кишном капуту" увек је остављао папир на коме је црвеном оловком било окружено почетно слово дана када је убиство почињено. Овога пута на папиру је било написано слово „с" што је могло да значи и среда и субота. Међутим, апотекар Готенс, нехотице се издао кад је рекао да је убиство извршено у среду што је било тачно, а што он иначе не би могао да зна јер нити је био у месту нити је, како је рекао, читао о убиству у новинама.



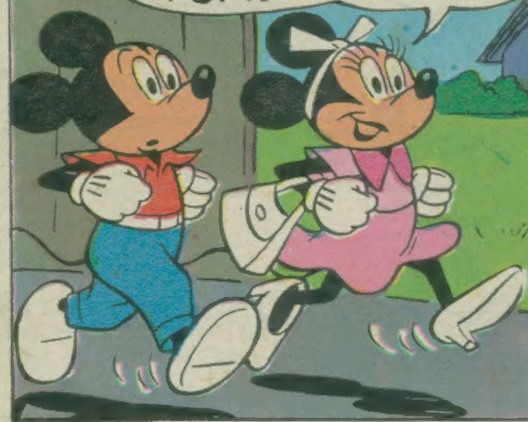
WALT DISNEY
МИКИ



'АЈДМО У ГРАД, МИКИ!
?



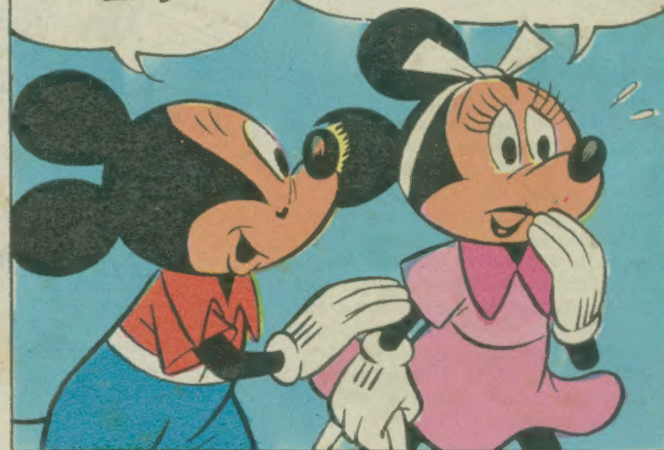
АКО ШЕТА-ЈУЋИ УТРО-ШИМО ДО-ВОЉНО КАЛОРИЈА...



...МОЖЕМО СЕ ЧАСТИТИ ПО ПОРЦИЈОМ СЛА-ДОЛЕДА СА ШЛА-ГОМ!



ОХ! САД НАИЛАЗЕ БУТИКЕ С ДИВНИМ ХАЉИНАМА... СВЕ САМИ УНИКА-ТИ!
РАСПРО-ДАЈА



БУДИ КАРАК-ТЕР!
ЧАК ЈЕ И РАС-ПРОДАЈА!



НЕЋУ НИ ДА ПОГЛЕДАМ! БУЏЕТ МИ НЕ ДОЗВО-ЉАВА ТАКАВ ИЗДА-ТАК!
РАСПРО-ДАЈА



ИЗДРЖИ ЈОШ МАЛО... ПРО-ЛАЗИМО КРАЈ ПОСЛЕД-ЊЕ РАДЊЕ!
1/2 ЦЕНЕ



ХЕЈ! КУДА ЋЕШ?
НА ДРУГУ СТРАНУ УЛИЦЕ!



ДОК САМ СЕ ТРУДИЛА ДА ТАМО НЕ ГЛЕДАМ ИЗЛОГЕ... СПАЗИЛА САМ ОВДЕ ОВО СРЦЕ ОД ХАЉИНЕ!